National Library
Bibliothèque Nationale
OCT 23 1979
NEWSPAPER SECTION
SECTION DES JOURNAUX

LATVIJA AMERIKĀ

LATVIAN LANGUAGE NEWSPAPER
Published weekly by the
Latvija Amerika Publishing Limited
Business Office: 125 Broadview Ave., Toronto, Ont., Canada M4M 2E9. Editor-in-Chief KRISS SIDARS. Phone 465-7902. United States Editorial Offices: New York; Editor V. IRBE, 4035 Rombouts Ave., Bronx, N.Y. 10466; V. Jaunkalnietis, 1305 Taylor Ave, Racina, Wis. 53403; — California — Editor KARLIS KALEJS, 3623 Markridge, La Crescenta, Ca. 91214

NR. 38 SESTDIENA, 1979. GADA 29. SEPTEMBRIS 29. GADS SATURDAY, SEPTEMBER 29

SECOND CLASS MAIL REGISTRATION NUMBER 2249 Cena 70 centu

Rietumi financē Kremļa spiegus

ALEKSANDRA ĶEGUMNIEKA
SPECIĀLRAKSTS LATVIJAI AMERIKĀ

Diemžēl, gaidītā Kārtera pretakcija Kremļa provokācijai Kubā vēl nav īstenojusies. ASV ārlietu ministrs Vēnss turpina tielēšanos ar Maskavas sūtni Vašingtonā Anatoliju Dobrīņinu. Vēnsa nostāja ir piesardzīga. Viņš acīm redzot cenšas sarkanarmijas kaujas brigādes klātieni Kubā novirzīt no starptautiskās politikas degpunkta un mēģina šo Kremļa neapšaubāmo provokāciju nomanevrēt uz tiešas konfrontācijas blakus sliedēm. Tanī pašā laikā prezidents Kārters ir taču deklarējis, ka šoreiz amerikāņu ērglis neiztu rēšoties kā Brežņeva nobaidīts zvirbulis. Prezidenta padomdevējs valsts drošības jautājumos Brzežinskis zīmīgā preses intervijā uzsvēra, ka Kubas gadījums ir tiešs pierādījums Pad. savienības apzinātai ASV interešu respektēšanas ignorēšanai. Viņš uzsvēra, ka ASV apsvērot mērķtiecīgus pretsoļus, ja Maskava ignorēs Vašingtonas diplomātisko ultimātu. Protams, par amerikāņu labības piegādes pārtraukšanu Pad. savienībai, kas būtu ļoti iespaidīgs ierocis, pagaidām vēl nerunā. SALT-II līguma ratificēšanas aizkavēšana vai galīga noraidīšana senātā tagad kļuvusi par politisku reālitāti. Labi informētās aprindās parādījusies jauna versija amerikāņu pretakcijai gluži negaidītā plāksnē. Runā par ASV politiskās aktīvitātes radikālu kāpināšanu Austrumeiropas telpā. Baltijas valstu un Ukrainas nacionālo centienu tieša atbalstīšana arī ietilpstot šajā plānā. Neesot izslēgta ASV flotes vienību paādīšanās Baltijas jūras telpā. Amerikas Balss raidījumu aktīvizēšana Austrumeiropai droši vien būšot pirmais solis tā dēvētās „Brzežinska pretakcijas ietvaros. Pats prezidents Kārters šoreiz esot vairāk Brzežinska nekā sava ārlietu ministra Vēnsa pusē. Un tā Kubas provokācija pavisam negaidītā veidā var nākt par labu mūsu tautas un valsts nacionālām interesēm. Brzežinska pretakcijas plāna iespaidīgs atbalstītājs esot arī bijušais ASV ārlietu ministrs Kisingers. Ļoti iespējams, ka Kisingers, tagadējai administrācijai mainoties, atkal atgriežas kādā atbildīgākā amerikāņu ārpolitikas vadības postenī. Kisingers kādā preses konferencē atklājis, ka bīsama Pad. savienības un ASV tieša konfrontācija pēdējo reizi izveidojusies 1970. gadā, kad Kremlis sācis iekārtot Kubā savas atomzemūdeņu flotes atbalsta bazes. Tā laika prezidenta Niksona drošas un nepiekāpīgas diplomātijas rezultātā Maskava izvākusi savas atomzemūdenes no Kubas.

Tagadējā Kubas konfrontācijā Pad. savienības diplomātija svaru kausos liek pārbaudītu un efektīgu faktoru — bezkaunīgus melus. Tā jau pirms paredzētās tiešās satikšanās ar ASV ārlietu ministru Vēnsu, Pad. savienības ārlietu ministrs Andrejs Gromiko Apvienotajās Nācijās apgalvoja, ka visa Kubas krize esot zināmu noziedzīgu aprindu safabricējums. Kubā nekāda sarkanarmijas kaujas brigāde neeksistējot, tādēļ arī nevarot būt runa par šīs slimā fantazijā dzimušās brigādes atsaukšanu. ASV rīkotos pareizi, ja tā sacelto traci vienkārši izbeigtu. Vai tas nav brīnišķīgi ģeniāls ieteikums?! Amerikāņu pretizlūkošanas dienests tanī pašā laikā prezidenta Kārtera rokās nodevis neapšaubāmus pierādījumus par pieminētās Kremļa militārās brigādes eksistenci Kubā. Protams, ka šī brigāde nav sarkanarmijas desanta armijas priekšpulks. Šai militārajai vienībai ir ārkārtīgi liela nozīme ASV elektroniskā izspiegošanā, kā arī Kremļa stratēģisko ieroču koordinēšanā eventuālā ASV un Pad. savienības konfrontācijas gadījumā.

Tūdaļ pēc Gromiko nekaunīgo melu vēstījuma Apvienoto Nāciju tribīnē kāpa Kanadas ārlietu ministre Flora Makdonalda. Viņa pasaulei atgādināja, ka Apvienotās Nācijas laika tecējumā zaudējušas savu nozīmi. Tās pārvērtušās par butaforisku politisku platformu, kas neatspoguļo šajā organizācijā pārstāvēto tautu patiesās problēmas, bet gan kalpo par propagandas skaļruni pretēju politisku iekārtu valdībām. Vissvarīgākā problēma — cilvēka tiesību respektēšana — Apvienotajās Nācijās atstāta novārtā. Būtu nekavējoties jārada AN cilvēka tiesību aizstāvēšanas institūts. Ja neatilekamās pārmaiņas AN darbībā neīstenošoties, Kanada nopietni apsvēršot savu tālāko līdzdalību, un droši vien to darīšot arī citas valstis. Tā bija negaidīti spoža un atklāta Kanadas jaunās ārlietu ministres dēbija. Pēc pieminētās runas daudzu valstu delegāti steidzās viņu apsveikt.

Pēdējā laikā Kremlim par lielām galvassāpēm uz rietumiem pārbēguši daudzi prominenti padomju pilsoņi, kam režīms izrādījies par nepanesamu. Bolšoi baleta solistam rīdziniekam Godunovam drīz vien sekoja divi citi baleta solisti Valentīna un Leonīds Kozlovi. Tiem tagad pievienojušies četrkārtējie pasaules meistari daiļslidošanā Oļegs Protopopovs un viņa sieva Ludmila. Interesanti atzīmēt, ka visi šie pieminētie rietumos pārbēgušie politiskie bēgļi savā laikā bijuši komjaunatnes aktīvisti un droši vien tādēļ ieguvuši komūnistu partijas un valdības labvēlību un uzticību. Nesen rietumos pārbēdzis kāds cits padomju funkcionārs. Viņa vārdu amerikāņu pretizlūkošanas dienests neizpauž. Ir zināms, ka pieminētais pārbēdzējs amerikāņiem nodevis dokumentus, ar kuriem pierādīts, ka apmēram puse no 300 AN nodarbinātiem Pad. savienības ierēdņiem patiesībā ir Kremļa slepenā dienesta aģenti. Kā zināms, AN budžeta lauvas daļu sedz Vašingtona. Vai tā nav neiedomājama ironija, ka amerikāņi tā netieši financē Kremļa spiegu darbību rietumu pasaulē. Florai Makdonaldai taisnība — AN dibinot, Kanadai nevarēja ienākt prātā(ka tā ar savu nodevu — 17 milj. dolaru gadā palīdzēs algot naidīgas varas spiegus.

Pad. savienībā un arī okupētajās Baltijas valstīs šogad pārtikas preču trūkums radījis nopietnu dienišķās maizes problēmu caurmēra pilsonim. Runā, ka Maskava piespiežot atsevišķām republikām dot lielākas nodevas tādēļ, lai nodrošinātu pārtikas daudzumu gaidāmās olimpiadas apmeklētāju apmierināšanai. Patiesībai tuvāk būs chroniskā padomju lauksaimniecības neproduktīvitāte — kolchozu sistēmas auglis. Tautā neapmierinātība aug, un tā nebūtu jānovērtē par zemu. Mēs varētu iedomāties, kas notiktu ja rietumi patiešām savus labības sūtījumus izmantotu par politisku ieroci.

Ļoti zīmīgs notikums nupat risinājās Maskavā. Tur par huliganismu, t.i. par pretkomūnistisku saukļu izsaukšanu Maskavas pazemja stacijā apcietināti divi studenti. Tiesa 19. g.v. Sergejam Jermolajevam un 24 g.v. Igoram Paličevam piespriedusi 7,5 gadus pārmācības namā. Abu studentu bargos so-

(Turpinājums 20. lp.)

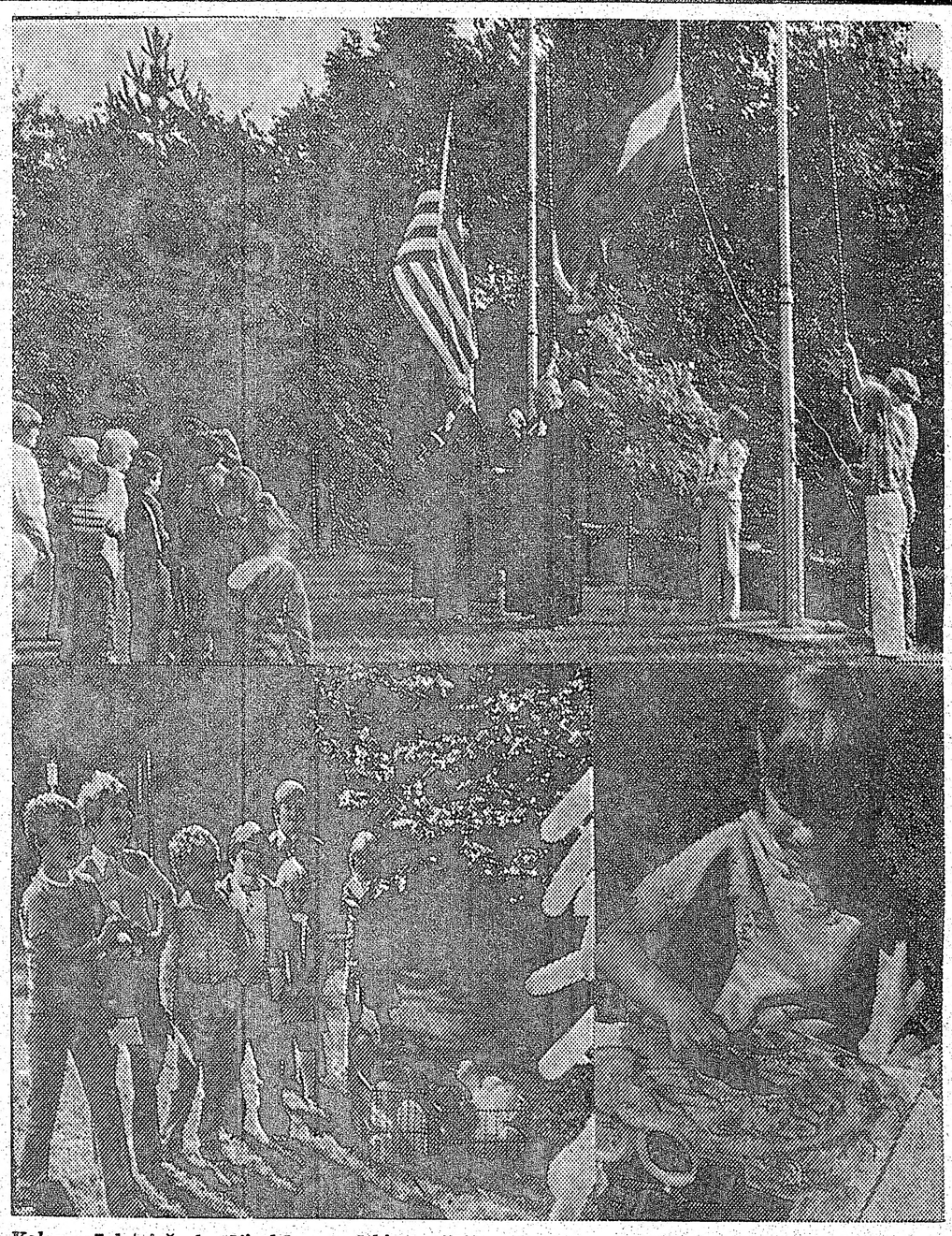

Kalamazū latviešu kopējie bērnu svētki. Augšējā attēlā karogu uzvilkšana. Pie karogiem prāvests J. Turks un mācītājs A. Piebalgs. Apakšā jauniešu grupa pie balonu šaušanas novietnes. Labajā pusē Lija Austriņa „zīmē ar pirkstiņiem". Foto: V. Namatēva

Dzimtenes apmeklētājam piedāvāta spiegošana

Kroātu izcelsmes kanadietim Coboci Milivojam no Vankuveras dzimtenes apmeklējuma laikā Dienvidslavijā Belgradas slepenā policija piedāvājusi izspiegot Vankuveras pretkomūnistisko kroātu sabiedrību. Viņš uzaicināts fotografēt organizāciju vadītājus un sniegt informāciju par prominentiem kroātiem rietumu krastā. Ieteikts nodibināt kontaktus arī ar kroātu izcelsmes kanadiešu sabiedriskām amatpersonām un uzzināt viņu domas par kroātu demonstrantiem. Kad Coboci Milivojs atteicies savus tautiešus izspiegot, slepenā policija viņam piedraudējusi. Milivojs griezies pie Kanadas sūtniecības Belgradā, kas ieteikusi nekavējoties atstāt Dienvidslaviju. Vankuverā un apkārtnē dzīvo ap 40.000 dienvidslavu, starp kuriem daudz aktīvu pretkomūnistisko cīnītāju.

LATVIJA AMERIKĀ

SESTDIEN, 1979. G. 29. SEPTEMBRIS, 38. NR.

Latviešu nedēļas laikraksts, iznāk sestdienās. Izdevējs — Latvija Amerikā Publishing Ltd. Atbildīgais redaktors Krišs SIDARS. Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto, Ont., Canada M4M 2E9; tālr. 465-7902. Ņujorkas redakcijas vadītājs: V. Irbe, 4035 Rombouts Ave., Bronx, N. Y. 10466, U.S.A. Tālr. 994-7917. — Čikagas redakcijas vad. V. Jaunkalniete, 1305 Taylor Ave., Racine, Wis. 53403. Redaktors Austrālijā Ed. Smugajs, 28, Taffs Ave., Lugarno, NSW 2210, Australia.

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Nelūgtos manuskriptus neuzglabā, bet pēc vēlēšanās sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai inicāļiem parakstītos rakstos izteiktā doma ir rakstītāja personiska uzskats un ne katrā gadījumā atbilst red. viedoklim.

Abonēšanas maksa Kanadā un ASV: par vienu gadu — 30 dol., 6 mēnešiem — 16 dol., 3 mēnešiem — 8.50 dol. Atsevišķa numura cena 70 centu.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $3.50, tekstā $5.75, pirmajā vai pēdējā lp. $10.00 par 1 collas telpu. Sarīkojumu kalendārā $1 par rindiņu, atkārtojot atlaide.

Laikraksta abonēšana un sludinājumi — tālrunis 466-1514

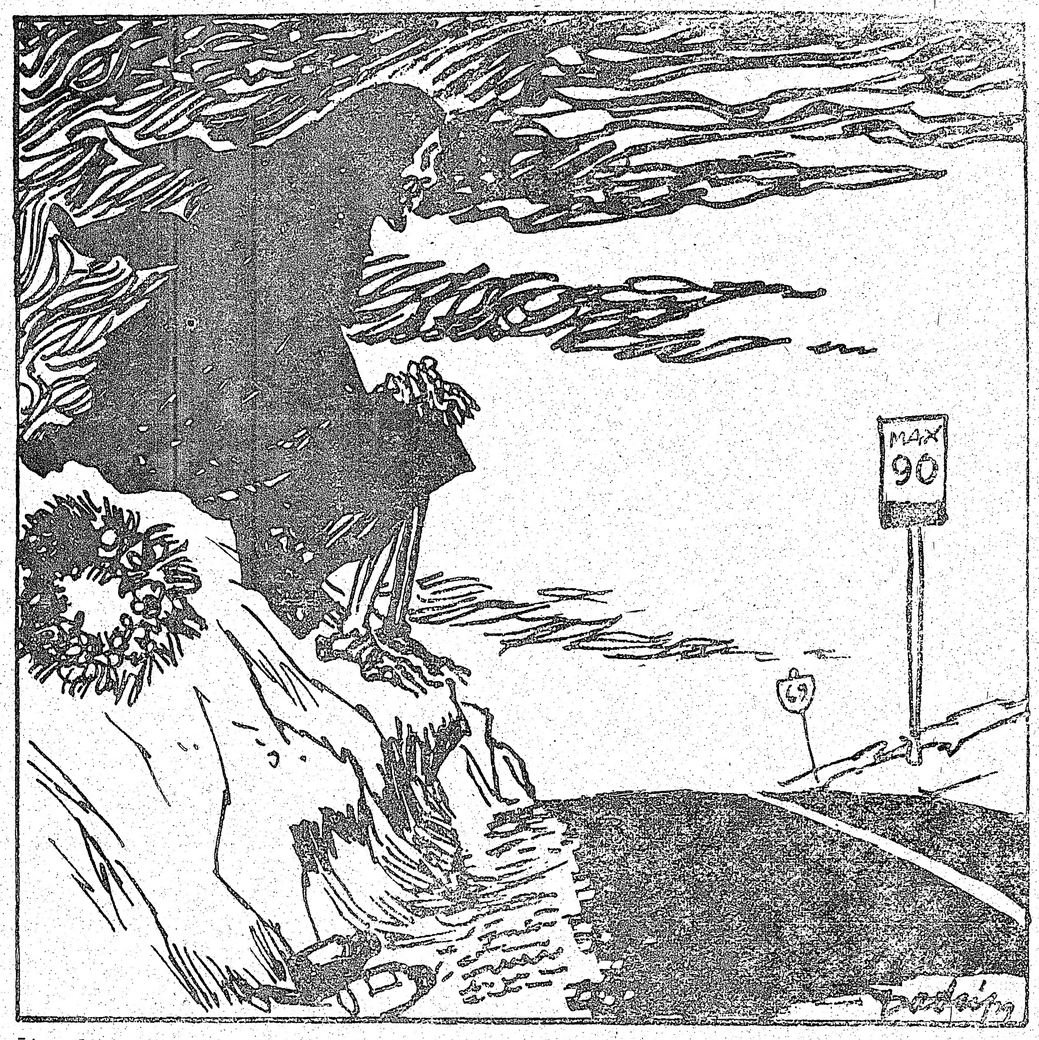

Ātros braucējus gaidot . . .

J. Grodnis

Neļausim sevi aizmirst

Kad 1976. gadā Helsinkos pulcējās Eiropas, ASV un Kanadas valstu vadītāji, lai parakstītu tā saucamo Helsinku nolīgumu, ikvienam politiski domājošam cilvēkam nebija šaubu, kam šis nolīgums bija tik nepieciešams un kas pēc tā bija cīnījies jau ilgus gadus. Tā bija Maskava! Kad Ženēvā sagatavoja konferences priekšdarbus un likās, ka tā „nomirs dabiskā nāvē", tad tā laika ASV ārlietu ministrs Henrijs Kisingers ieradās Maskavā un apsolīja konferences sanākšanas iespējas, ja Pad. savienība atvieglinās žīdu izceļošanu uz ilgu zemi Izraēlu un Maskava neiejauksies Kisingera („step by step") miera sarunās Vidējos austrumos, Maskava jau gadiem ilgi mēģināja apstiprināt 2. Pasaules kaŗa ieguvumus, t.i. pastāvošās Eiropas robežas, kas faktiski līdzinājās miera līguma parakstīšanai. Maskavai tas izdevās.

Nolīguma parakstītājas rietumvalstis tam pievienoja vēl divus punktus — pastiprināti veicināt kultūras, saimnieciskās, tirdzniecības un citas apmaiņas un ceļošanas, ģimeņu apvienošanas un citu cilvēka tiesību ievērošanu. Neviens tomēr neticēja, ka Maskava pēdējo punktu ievēros.

Helsinku nolīguma īstenošanas pārbaudei 1978. gadā Belgradā sanāca konference, kas nākošajā gadā paredzēta Madridē, Spānijā. Līdz šim laikam varēts vienoties tikai par jaunas konferences sasaukšanu. Iespējams, ka pēc Madrides šādas konferences notiks vēl arī citur. Starplaikā rietumos nodibinājās komitejas, lai vāktu pierādījumus par Helsinku nolīguma pārkāpšanu, kas arī darīts Madrides konferencei. Jau Belgradas konferencei bija savākts daudz materiālu un pierādījumu pret Pad. savienību par Helsinku vienošanās pārkāpumiem. Pēc ASV komitejas vadītāju runām (Goldbergs, Doile u.c.) un citu rietumvalstu kritikām, cilvēka tiesību jautājumā varēja tikai pieņemt tādus lēmumus, kādus akceptēja Maskava.

Ko tas liecina mums? Laiks ir pierādījis, ka apspiesto, sevišķi Baltijas valstu jautājums, nav ne tikai ieplānots, bet nav pat minēts pasaules lielvalstu politiskajos plānos. ASV un citu valstu vadītāji rūpējušies tikai par labām tirdzniecības attieksmēm ar Maskavu. Vašingtona visus pēckaŗa gadus, sacensībā ar citām rietumvalstīm, barojusi un uzturējusi Pad. savienību. Tā ir pārdevusi arī kaŗa rūpniecībai nepieciešamo technoloģiju, dažkārt nav pat slēpusi militārus izgudrojumus. Tie piegādāti Maskavai pēc tirdznieciskajiem nolīgumiem, vai pēdējā tos ieguvuši arī spiegošanas ceļā.

Mūsu darbība trimdā visu laiku bijusi „ķēdē piesieta suņa loma". Mēs kaucam un gaudojam. Tas traucē bagātā saimnieka mieru, sapņošanu par dolaru pavairošanu. Šis saimnieks dažkārt mūs mēģina noklusināt ar noglaudīšanu pa spalvai, kas šad un tad tā notiek — mūsu valsts dibināšanas atceres svētkos, 74. jūnija piemiņas dienā un citos atsevišķos gadījumos. Tas mūs sajūsmina, mēs skaļi aplaudējam, bet tas arī bijis viss.

Ja šajos gaŗajos trimdas gados mēs pasekojam Vašingtonas ārlietu politikai, tad jāatzīst, ka tā bijusi vienaldzīga pret Maskavas verdzinātajām tautām. Tas rāda, ka mums par savas tautas tiesību atgūšanu jāiestājas vēl daudz aktīvāk nekā līdz šim.

Turpināsim to, bet vienoti, neļausim sevi aizmirst!

Locītāju vēstules

SAVĀDA OLIMPIADA

No 8. līdz 11. augustam Ņujorkas valsts universitātes Brokportas kolledžas territorijā (25 jūdzes no Ročestras) risinājās neparasta olimpiada — ar 3500 fiziski un garīgi defektīvu atlētu piedalīšanos kā no ASV, tā arī 24 ārvalstīm. Sarīkojuma ievadījuma degpunktā, piedalo-ties ap 2000 skatītājiem, bija padomju tautas dāvātā piemineķļa atklāšana, kas Maskavai izmaksājis ap 1,2 milj. dolaru. Pieminekli divās daļās veidojis padomju skulptors Zurabs Cereteli. Pirmajā daļā 5 bronzā darinātas zvaigznes, 30 pēdu augstumā, katra 5 tonnas smaga. Centrā pasaules globs, izraibināts piecstaru zvaigznēm, bet aplī ap globu viens otram seko miera baloži . . . Šī piemineķļa daļa veltīta starptautiskai speciālajai olimpiadai un jaunatnes gadam. Pieminekļa otrā daļā Prometeja atveids, 35 pēdu augstumā, veltīts „vispasaules studentiem", simbolizējot „pasaules gaismu un zināšanas".

Pieminekļa atklāšanu ievadīja padomju kultūras ministrs ārzemēs Čekārins, ar runām uzstājās vesela demokratu partijas pārstāvju plejada — senātori E. Kenedijs, D. Moinihans, bij. sūtnis Francijā R. Šrivers un viņa sieva, šīs neparastās olimpiadas ierosinātāja. Kā goda viesi olimpiadā bija ieradušies boksa čempions Muhameds Ali, televīzijas aktrises Strasere, Tomāsa un citi.

Izmantojot gadalīkumu, ka svinībās piedalās augsts padomju pārstāvis, pirms diviem gadiem no Krievijas ieceļojušais un Ročestras universitātē nodarbinātais fiziķis E. Lozanskis griezās pie Čekārina ar 21 senātora parakstītu petīciju, lai no Pad. savienības izlaiž Lozanska sievu ar 7 gadus veco meitiņu. Bet Čekārins lūdzēju pat nepielaida tuvumā, kaut ko nomurmināja savā mēlē un steidzās uz olimpisko telti, kur notika sarīkojuma izcilo viesu pieņemšana.

„Gribēju Čekārina atzinumu savam lūgumam, bet viņš man vienkārši pagrieza muguru. Ja viņš kaut cik būtu atsaucīgs, jo savā pieminekļa atklāšanas runā viņš uzsvēra padomju un amerikāņu attieksmju paplašināšanos, viņam pienāktos uzklausīt mani, bet viņš no manis bēga," — žēlojās Lozanskis.

Nav ne mazāko šaubu, ka padomju dāvinātajam piemineklim piemīt izteikti politiska noskaņa, varbūt pat ar SALT līguma parakstīšanas nodrošinājumu. Nebrīnīsimies par komūnistu aktīvitātēm un viņu iespaida izsvēršanu, kur un kā vien iespējams. Viņi zina, kā un kur iedēt jaunu olu, lai tuvinātos amerikāņiem viltīgā draudzībā.

A. Vilks Ročestrā

MŪSU NACIONĀLO SIMBOLU ZAIMOŠANA

Izlasot Baņutas Rubesas dziesmu spēli Varoņdarbi, kuŗu izrādīja 3. Jaunatnes dziesmu svētkos Montrealā, nāca atmiņā kāda dziesma, ko bieži skandināja mūsu zemes okupanti 1940. gadā, proti, „Mēs jaunu pasauli sev celsim!" — Domāju, ka tas būtu daudz piemērotāks nosaukums minētai spēlei.

Pieminētajā dziesmu spēlē, starp citu, kādā vietā Spīdola Saka: „Ja gribi vēsturi mainīt, jābrauc no sliedēm nost!" Dziesmu spēlē minēts arī par mainīšanos, galotņu locīšanos u.t.t.

Visas šīs parādības praktiskā dzīvē ļoti spilgti varam vērot pašreizējā un agrākajā Pad. savienības valsts dzīvē, ja vien gribam kaut ko no vēstures mācīties. Arī tur pirms apmēram 60 gadiem „noskriets no sliedēm" un tik pamatīgi, ka vēl tagad ķepurojas uz vietas — netiek ne uz priekšu, ne atpakaļ . . . Arī „mainīšanās process" tur notika visā pilnībā: bieži vien no rīta vēl jaunības spara pilns, bet vakarā jau čekas pagrabā ar lodi pakausī! Dažs labs no rīta vēl bija sētnieks un ielu slaucītājs, bet vakarā jau fabrikas vai skolas direktors un otrādi. Šīs „mainīšanās" rezultātā Pad. savienības imperijā līdz šim bojā gājuši vairāk nekā 60 milj. cilvēku.

Arī dažādās galotnes locījās tik zemu, ka pat Varoņdarbu autorei būtu liels prieks, bet nekādas locīšanās nelīdzēja — arī tās nolikvidēja. Žēl Varoņdarbu autores, bet šīs locīšanās „brīnumzāle" pa lielākai daļai nelīdz, un ja dzīvību var izglābt — dvēsele ir sakropļota.

Var gan mēģināt visu veco nojaukt, bet mums taču ir tik daudz piemēru no praktiskās dzīves, kas notiek pēc tam. Atcerēsimies tā saucamo „hipiju" laiku, kad arī visu gribēja nojaukt, pat ģimenes vienību, cilvēces vecāko iestādījumu. Arī šīs „ nobraukšanas no sliedēm" rezultāts labi zināms. Domāju, ka arī pati autore ar saviem „varoņdarbiem" būs „noskrējusi no sliedēm".

Okupētajā dzimtenē dievnamus un varoņiem celtos piemineklus iznīcina un apgāna komūnisti, bet pat tie mūsu tautas nacionālos simbolus, Lāčplēsi, Laimdotu un Spīdolu, nav uzdrošinājušies aizkart. Varoņdarbu jaunā autore izdarījusi to, ko neviens vēl nebija iedrošinājies, proti, savā dziesmu spēlē izkariķējusi, manā personiskā uztverē, zaimojusi mūsu nacionālos simbolus. Lāčplēsis ietērpts kādā nesakarīgā „hipija" tērpā, atgādina vairāk klaidoni, bet Spīdola un Laimdota pārvērstas par pērkamām sievietēm. Arī valoda ir vulgāra un piedauzīga

Vai autore tiešām nezināja, ka Lāčplēsis ir mūsu tautas spēka un varonības simbols, kuŗa vārdā nosaukts mūsu kaŗa varoņu ordenis? Vai autore nekad nav dzirdējusi, ka Laimdota uzskatīta par brīvās Latvijas simbolu, un Spīdola pazīstama kā latviešu nacionālās kultūras simbols?

Bet ja nu autore, pieņemsim, nezina vai nesaprot mūsu tautas vēsturi, literātūru un tautas tradicijas, tad tomēr jābrīnās, par svētku rīcības komiteju, kas pieļāva šādu mūsu nacionālo simbolu kariķēšanu un zaimošanu. Rīcības komitejā, kā redzams, bija viens otrs kungs un dāma sirmām galvām, kuŗi

(Turpinājums 9. lp.)

Nacionālās operas baletu atceroties

AGRĀKAI BALETA SOLISTEI SĪRAI JIRGENAI 75 GADI

Tagad jau sirmā dejotāja 17. septembrī atskatījās uz 75 mūža sadiem. Ar Nacionālās operas baletu viņa saistījās 1925. gadā, 21 g. vecumā. Sīrai Jirgenai ir daudz atmiņu par mūsu baletu, par tā izaugšanu un izveidošanos par vienu no labākajiem baletiem tā laika Eiropā, jo viņa arī pati tajā laikā augusi un veidojusies par vienu no mūsu izcilākajām baleta solistēm.

Dzimusi Rīgā, valsts ierēdņa ģimenē, viņa arī pirmos mūža un skolas gadus pavadījusi Rīgā. Izglītības gaitas Lomonosova ģimnazijā pārtrauca bēgļu gaitas 1. Pasaules kara laikā, kad visa ģimene nokļuva Tulā, Krievijā, kur kāda maza meitene pirmo reizi skatīja baletu. Atgriežoties Rīgā, viņa sāka mācīties baletu pie bij. Marijas teātra Pēterpilī dejotājas Kačmakskajas. Kad 1922. gadā Birutas Skujenieces mākslas studijā agrākais Pēterpils Marijas teātra baleta režisors Nikolajs Sergejevs rīkoja dejotāju konkursu, tur piedalījās arī Jirgena, kuru uzņēma savā baletstudijā. Tajā laikā Sergejevs bija arī Nacionālās operas baletmeistars. Viņš reizēm ļāva savām audzēkņēm piedalīties baletu uzvedumos, arī Sīrai Jirgenai.

Nacionālā operā 1925. gadā par baletmeistari aicināta baletsoliste Aleksandra Feodorova, arī no Pēterpils Marijas teātra. Lai paplašinātu dejotāju sastāvu, operas baletā uzņēma četras jaunas dejotājas, to vidū arī Sīru Jirgenu.

„Pārbaudījumā dejoju Kreislera valsi", atceras gaviļniece. „Mani ātri pārtrauca. Domāju — viss pagalam! Bet — nekā: Feodorova mani atzina par baletam piemērotu." Sācies intensīvs darbs baletā, reizēm arī darbojusies par asistenti Feodorovas privātajā baletskolā. Viņa vienu gadu papildinājusies arī pie Evgenijas Ļitvinovas, arī no Marijas teātra baleta, kas tajā laikā bija saistījusies Kaunas operā. Savā 8 gadus ilgajā darbības laikā Nacionālā operā Feodorova iestudējusi 18 baletus, kuros Sīrai Jirgenai ierādītas lielākas vai mazākas lomas. Labi padevušās raksturdejas, jo sevišķi spāņu dejas Don Kichotā un Karmenā, kā arī ungāru un austrumu dejas citos iestudējumos. Feodorovas laikā latviešu balets ieguva stiprus klasiskās dejas pamatus, labu dejas techniku un izcilas deju tradicijas. Viss tas parādījās arī Sīras Jirgenas dejas mākslā.

Kad Feodorovu nomainīja Anatolijs Vilzaks, baleta iestudējumi kļuva modernāki, jo Vilzaks centās ievest savos baletos jaunus soļus, jaunus ritmus, saskaņā ar tā laika uzvedumiem Vakareiropā. Arī šajā dejas veidā iekļāvās Jirgenas dejas māksla. Vairākos Vilzaka iestudētos baletos Jirgenas partneris bija pats Vilzaks; arī vismodernākajā tā laika baletā Rebuss Jirgena bija soliste.

Pēc Vilzaka aiziešanas, latviešu baletu neilgu laiku vadīja M. Pianovskis, kas pievērsās vairāk īsiem vienčēliena baletiem. Jirgena dejoja Poļu kāzās, Floras atmošanās u. c. Šie baleti repertuārā ilgi nenoturējās, un vispār radās bažas par latviešu klasiskā baleta turpmāko likteni.

Tad baleta vadību pārņēma jaunais latviešu baletmeistars Osvalds Lēmanis, un ar 1934. gadu sākās jauns posms latviešu baletā. Baletus iestudēja Lēmanis, balerīna Tangijeva - Birzniece un baletmeistars E. Leščevskis. Lēmanis radīja jaunus oriģinālbaletus un iestudēja arī pirmo latviešu baletu — J. Mediņa Mīlas uzvara, kam vēlāk sekoja J. Vītoliņa Ilga un Jāņa Kalniņa Rudens un Lakstīgala un rozes. Sīra Jirgena piedalījās gandrīz visos iestudējumos. Mīlas uzvarā viņa dejo Tulpju dejā, Žizelē — Viliju valdnieci. Atmiņā palikuši deju partneri — Harijs Plūcis, Sergejs Liepiņš, Eižens Leščevskis, Pauls Fībigs, Rūdolfs Saule, u. c. Jaukas atmiņas jubilārei saglabājušās arī par pašu pirmo latviešu baleta meistaru Voldemāru Komisāru, kura mākslas gaitas pārtrauca nedziedināmā slimība.

Sīra Jirgena 1935. gadā papildinājās baletā pie bij. Marijas teātra Pēterpilī baleta solistes Jegorovas Parīzē, un tai pašā gadā līdz ar visu Nacionālās operas baleta trupu

Vairāki mūsu vidējās paaudzes ārsti ir arī labi mūziķi un dziedātāji: Jānis Kļaviņš Ņujorkā dziedājis daudzos sarīkojumos, Andris Ritmanis Portlandē pazīstams ar veselu ansambli — Dzintars. Šis ansamblis kontertējis arī Toronto u.c. Arī Toronto pazīstamais dziednieks Dr. Andris Rubenis mīl dziesmas un mūziku. Latviešu skolā Valodiņa viņš Krišjāņa Barona klasē māca dziedāšanu, spēlējot arī ģitaru. Augšējā attēlā Dr. A. Rubenis iepazīstina ar ģitaru savas klases audzēkņus, sākot ar vismazākajiem. Latviešu valodu mācoties, darbs norit rotaļās, spēlēs un dziedot tautasdziesmas.

Foto: J. Liģers

Osvalda Lēmana vadībā viesojās Stokļolmā ar Mīlas uzvaru un Korsāru. 1937. gadā Jirgena apprecējās ar dzejnieku Pēteri Aigaru, īstā vārdā Herbertu Tērmani. Viņa turpināja strādāt Valsts baleta skolā, ko nodibināja 1932. gadā un kur vēl darbojās H. Plūcis, H. Tangijeva - Birzniece, sākumā arī Vilzaks, ko vēlāk aizstāja Lēmanis.

Rūpes par ģimeni (1939. gadā piedzimst pirmais dēls Aleksandrs, dažus gadus vēlāk — otrs — Pēteris) kara un okupācijas apstākļi kavē Sīru Jirgenu atgriezties balete uzvevumos. 1944. gadā ģimene dodas trimdā uz Vāciju un 1951. gadā iecelo Anglijā. Smags likteņa sitiens ir dzejnieka Pēteŗa Aigara negaidītā aiziešana mūžībā 1971. gada maijā. Trauksmainās dzīves mierīgo novakari mūsu Baltā nama dejotāja pavada savā mājā Londonā.

Austra Liepiņa

Skalbes atcere Hamiltonā

Hamiltonas latviešu biedrība savus gada svētkus, pēc skaita 31., šogad apvienoja ar Kārļa Skalbes simt gadu dzimšanas dienas atceri. 22. septembrī Hamiltonas daudzkultūru centrā pulcējās vairāk nekā 100 apmeklētāju. Biedrības valdes priekšsēdis V. Ozols vispārējos vilcienos pakavējās pie veiktā darba, arī grūtībām kopš biedrības dibināšanas, kad pirmie latvieši ieradās Hamiltonā. Viņš arī norādīja uz vienaldzību, kas valda zināmā latviešu daļā, kā pret trimdas pasākumiem un sabiedrisko dzīvi, tā arī pret notikumiem okupētajā Latvijā. Mūsu jaunatne meklē jaunus ceļus, ne jau ar okupantiem, bet ar tautu un vienādi domājošiem pārstāvjiem. Tādēļ ar kritiku dažkārt jābūt saudzīgiem un uzmanīgiem, piebilda biedrības priekšnieks.

Apsveicēju vidū bija DV Hamiltonas nodaļas valdes priekšsēdis E. Dāvidsons, kas sveica arī no Aiviekstes skautu un Ventas gaidu vienībām, Hamiltonas pensionāru apvienības valdes priekšsēdis J. Pētersons un LPB Kanadas kopas valdes priekšsēdis R. Norītis. Rakstveida sveicienus bija sūtījusi Hamiltonas latviešu ev. lut. Kristus draudze.

Kārļa Skalbes piemiņai veltītu referātu lasīja Biruta Senkēviča, ko ar deklamācijām un pasaku lasījumiem papildināja Jānis Kļaviņš. Apskatei un iegādei bija izstādītas dažas no Skalbes grāmatām.

Sarīkojuma otrā daļā notika rakstnieku cēliens, ko veiksmīgi vadīja R. Norītis. Atsaucīgai klausītāju saimei savus dzejoļus skandēja Modris Lorbergs, Lidija Lideka - Norīte, Lolita Gulbe, Inta Purva, Guna Ikona un Biruta Senkēviča, izpelnoties arī dāmu komitejas ziedu veltes. Pateicības vārdus kā programmas izpildītājiem, tā sarīkojuma apmeklētājiem veltīja biedrības valdes priekšsēdis V. Ozols.

Dāmu komitejā E. Ozolas vadībā bija sarūpējusi bagātu cienasta galdu, pie kura vēl turpinājās draudzīgas pārrunas par latviešu dzīves aktuālitātēm. Loterijā galvenos laimestus ieguva R. Kalupnieks (mākslinieka Treimaņa gleznu), M. Lorbergs un J. Gailītis.

Jānis Traips

BIBLIOGRAFIJA

Zeme un Tauta, 21. nr., Latviešu Agronomu biedrības izdevums, redaktors agr. J. Mierkalns, 55 lp.

Montrealas latviešu biedrības Ziņotājs, 9 (366). nr., Montrealas latviešu biedrības izdevums, redaktors M. Štauvers, 18 lp.

Svētais vakarēdiens glezniecībā

Tā saucamās draudzīgās pēcpusdienas Saules namā Sidnejā, Austrālijā, notiek vairākas reizes gadā, kad pēc dievkalpojuma, turpat Flemingtonā, katoļu ļaudis, gan ar ciemiņiem, gan vieni paši, pulcējas Saules namā, lai atzīmētu kādu vairāk vai mazāk svarīgu notikumu. 2 septembra draudzīgai pēcpusdienai bija divi iemesli — Priesteŗdienas atzīmēšana un prāv. P. Bečam 66. dzimšanas diena.

Pēc dievkalpojuma baznīcā, kur aizlūdza par priesteŗiem, un prāv. P. Bečs svētrunā izskaidroja starpību starp priesteri un parasto ticīgo, visi devās uz Saules namu, arī ciemiņi, to vidū Sidnejas literāro vakaru vadītājs Sp. Klauverts un cītīgākais referents H. Kaupmanis.

Jubilāru apsveica draudzes priekšnieks A. Ancāns un draudzes vārdā pasniedza aploksni. Gadījumam piemērotas runas teica dāmu komitejas priekšniece L. Adijāna, Latviešu katoļu biedrības Austrālijā Sidnejas nodaļas priekšnieks E. Locāns un valdes locekle M. Veicherta. Vairāki apsveicēji nodeva aploksnes.

Mākslinieks Otto Kampe lasīja referātu par garīgo mākslu. Viņa stāstījumā vienmēr var klausīties ar interesi. Šoreiz stāstījuma temats bija — Svētais vakarēdiens gleznieciībā. Vispirms O. Kampe pastāstīja par Leonardo da Vinči un viņa laikmetu, tad — par gleznu vai fresku Svētais vakarēdiens. Leonardo da Vinči dzīvojis no 1452. līdz 1519. gadam Italijā, dzimis Milānā. Savu Svēto vakarēdienu gleznojis Milānā uz Santa Maria della Gracia (žēlsirdīgās svētās Marijas) klosteŗa ēdamzāles sienas 4 gadus (1494—1498). Freskas lielums 457 x 853 cm. Tanī laikā technisko reprodukcijas iespēju vēl nebija; arī fresku neviens nebija kopējis. Kad izgudrota fotografēšana, freska jau bijusi stipri bojāta. Tādēļ O. Kampe droši apgalvoja: „Tagadējās noskaitāmās dažāda lieluma „reprodukcijas" ir viss kas cits, tikai ne Leonardo da Vinči gleznas reprodukcijas."

Mākslinieks pastāstīja arī interesantas detaļas. Pēdējā laikā, fresku restaurējot (restaurēšanas darbs vēl nav nobeigts), atklājies, ka zem redzamā un bojātā gleznojuma ir paša Leonardo da Vinči gleznojums — īstā „el fresco" technikā. Tas nozīmē, ka leģenda par to, ka Leonardo da Vinči šo fresku būtu gleznojis ar eļļas krāsām, arī paliek tikai leģenda. Redzamais bojātais un apdrupušais virsējais slānis ir gan eļļas gleznojums resp. pārgleznojums, bet tas nav Leonardo da Vinči darbs.

Kā nākošo O. Kampe minēja Tintoretto (1518 — 1594), īstā vārdā Jakopo Robusto, venēcieti, kas uzskatāms kā manierisma laikmeta lielākais gleznotājs. Balstīdamies uz Mikalandželo zīmējumu un Ticiana kolorītu, izveidojis savu stilu. Viņš uzgleznojis četrus Svētos vakarēdenus, no kuŗiem pēdējo atzinis par labāko. Gleznas lielums 365 x 568 cm, gleznota no 1592. līdz 1594. gadam uz audekla, eļļas technikā. Tagad atrodas Sv. Juŗa baznīcā (San Giorgio Maggiare), Venēcijā. Tintoretto uzskatāms par vienu no pirmajiem, kas iezvanījis tā saucamo baroka stilu.

Ne tikvien Tintoretto gleznojis Svēto vakarēdienu, tādi ir bijuši vairāki. Viens no ievērības cienīgiem ir Nikolajs Ge (1831 — 1894), dzimis Krievijā, krievu tautības, lai gan vārds ir īpatnējs. Viņš savu Svēto vakarēdienu pabeidzis 1863. gadā. Šis gleznojums ieguvis lielu popularitāti un reizē arī toreizējās varenās ortodoksās (pareizticīgās) baznīcas garīdzniecības sašutumu un naidu. „Viņa izslēgšanu no baznīcas, nolādēšanu un, varbūt, pašas gleznas iznīcināšanu paglāba tas, ka gleznu nopirka — pats cars," piezīmēja O. Kampe.

Nikolaja Ge gleznas Svētais vakarēdiens lielums ir 283 x 382 cm, un tagad tā atrodas valsts mūzejā Leņingradā.

Kā Nikolaja Ge laikabiedru referents minēja Vasiliju Perovu (1833 — 1882), kas gleznojis vairākas gleznas, kuŗās

(Turpinājums 12. lp.)

Brežņeva „daiļdarbi"

Par augstāko literātūras sasniegumu Pad. savienībā tagad daudzina Leonīda Brežņeva „daiļdarbus" Mazā zeme, Atdzimšana un Neskartā zeme. Patiesībā pēdiņās vajadzētu likt ne vien vārdu „daiļdarbi", bet arī autoru. Katrs cilvēks padomijā zina, ka ne jau pats Brežņevs tos sarakstījis, bet citi, vadoties no Kremļa līdera norādījumiem. Tas tomēr netraucēja piešķirt Brežņevam Ļeņina prēmiju literātūrā. (Patiesībā viņš to pats sev piešķīra, tāpat kā Uzvaras ordeni un maršala pakāpi). Nepieskarsimies šo sacerējumu literārai pusei: par to ar nopietnām sejām lai runā Rakstnieku savienības funkcionāri un nopelniem bagātās slaucējas, kas „ievēlētas" Augstākajā padomē. Dažas piebildes un secinājumi iederētos no faktuālās un politiskās puses.

Mazā zeme — tā ir Novorosijskas pievārte, zemes stūrītis trīsdesmit kvadrātkilometru lielumā. Pašā Novorosijskā 2. Pasaules karā atradās vācieši, bet Melnā jūrā dominēja padomju kara kuģi. Izmantojot flotes pārākumu, krievu 18. armijas pavēlniecība nolēma izsēdināt krastā desantu, lai izveidotu priekštilta poziciju pret vāciešu ieņemto Novorosijsku. No militārā viedokļa šai operācijai nekāda ievērojama loma nebija pat pie Novorosijskas ieņemšanas. Pašu pilsētas ieņemšanu oficiālie padomju vēsturnieki apraksta kā lielu kauju, kam bijusi milzīga stratēģiska nozīme. Sarkanarmija iegāja Novorosijskā 1943. gada septembrī, bet vācieši jau janvārī, pēc Staļingradas katastrofas sākuma, nolēma atstāt pilsētu un organizēt jaunu aizstāvēšanās līniju Ukrainā un pie Krimas pussalas. Pašu pilsētu un tās apkārtni vācieši turēja savās rokās līdz tam brīdim, kamēr sedza vācu daļu atkāpšanos no Ziemeļkaukāza. Kad šis uzdevums bija veikts, Novorosijsku atdeva sarkanarmijai gandrīz bez kaujas. Bet septiņu mēnešu ilgā stāvēšana uz tā saucamās Mazās zemes izvērtās par īstu asinspirti sarkanarmijas izlases daļām. Pēc padomju ziņām tur atradās 60.000 desantnieku. No turienes izveda 25.000 ievainoto, bet kad septembrī Mazās zemes aizstāvji savienojās ar pārējo armiju, viņu rindās bija nedaudz vairāk par 6000 cilvēkiem. Tātad 29.000 bija krituši.

Visa atbildība par šiem smagajiem zaudējumiem gulstas uz padomju Ziemeļkaukāza frontes ,virspavēlniecību, zināmā mērā arī uz Brežņevu, kas bija 18. armijas politiskās nodaļas priekšnieks un saņēma Uzvaras ordeni. Visā kara laikā šādu ordeni saņēmuši tikai

(Turpinājums 17. lp.)

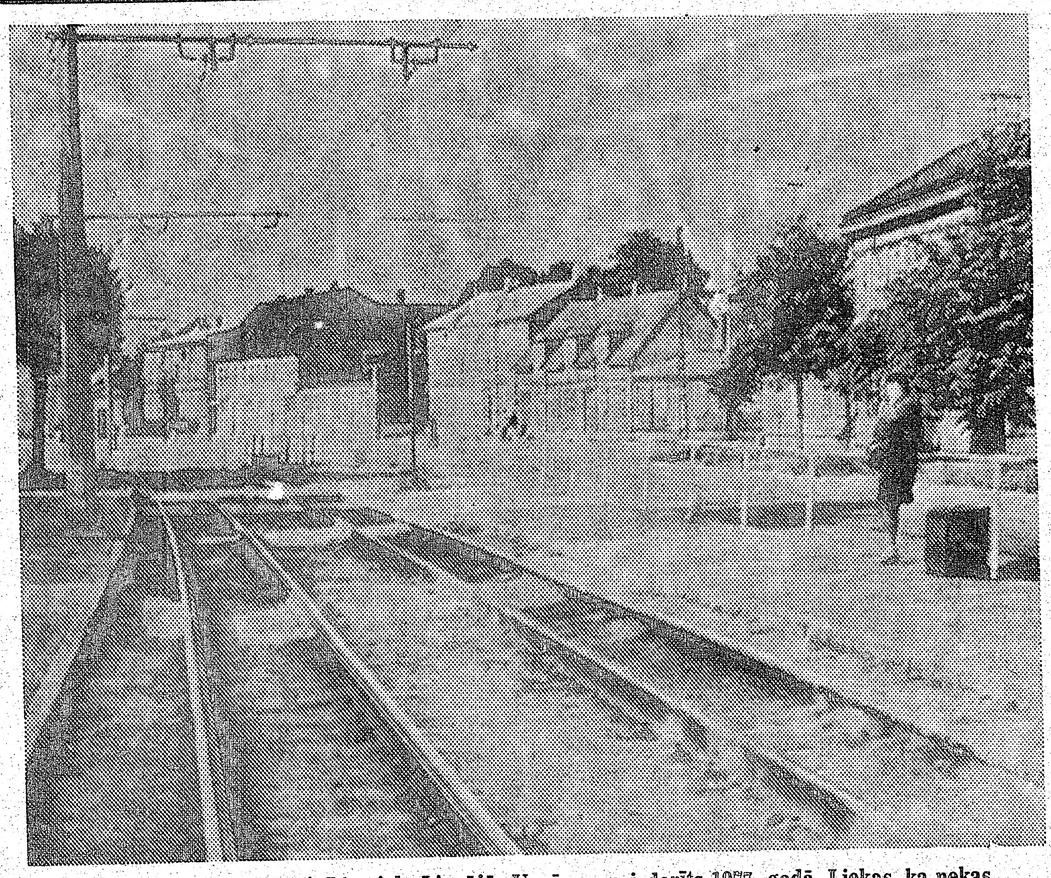

Vai pazīstat šo ainu? — Klaipēdas iela Liepājā. Uzņēmums izdarīts 1977. gadā. Liekas, ka nekas nav pārmainījies kopš Latvijas neatkarības laika. Lai spriež agrākie liepājnieki. Okupācijas laikā celtās blokmājas atrodas klusākās vietās pilsētas nomalēs. Tās apdzīvo galvenokārt krievi.

Foto: LNF

ALA un LNAK kopsēde Detroitā

Pēc vairāku gadu pārtraukuma Amerikas latviešu apvienības un Latviešu nacionālās apvienības Kanadā valdes atkal sanāca kopējā sēdē 15. un 16. septembrī Detroitā, abu zemju robežpilsētā. No LNAK kopsēdē piedalījās priekšsēdis T. Kronbergs, abi vicepriekšsēži — Dr. L. Lukss un A. Joma, sekretāre Mirdza Lejiņa, kasieris K. Tannis un valdes loceklis J. Grodnis. T. Kronbergs savā uzrunā uzsvēra šo abu zemju latviešu centrālo organizāciju kopējos mērķus, lai gan atšķirības dažreiz varbūt bijušas metodēs. Amerikas latviešu apvienība pārstāv lielāko latviešu trimdas saimi, tādēļ tai jāiznes arī lielākais smagums, jo neviena cita organizācija brīvajā pasaulē nespēj savākt tik daudz līdzekļu mūsu kultūras un politiskajam darbam kā ALA, kas Latvijas brīvības fondam devusi visvairāk.

Kopsēdē pārrunāja arī Pasaules brīvo latviešu apvienības inkorporācijas jautājumu un Latvijas brīvības fonda statūtu maiņu, ko LNAK ierosināja jau PBLA sēdē Dziesmu dienu laikā Visbijā, bet toreiz šo jautājumu nemaz neapsprieda, jo projekts bija ienācis tikai sēdes laikā, kādēļ valdes locekļi ar to nebija paguvuši iepazīties un iepriekš apspriest savās centrālajās organizācijās. Kā paskaidroja valdes priekšsēdis Dr. I. Spilners, PBLA inkorporācijas jautājumā vēl nav saņemta mūsu centrālo organizāciju atbilde. Brīvības fonda statūtu maiņas jautājums pašreiz nobalsojams, vai tie vispār būtu jāgroza. Ja vairums izteiksies par grozīšanu, varēs runāt par turpmāko — kā un ko grozīt.

ALA valdes priekšsēdis A. Riekstiņš paskaidroja, ka ALA valde ar 12 pret 2 balsīm, vienai atturoties, savu sākotnējo lēmumu pret inkorporāciju tagad grozījusi un inkorporāciju atbalsta. I. Spilners ieskatīja, ka PBLA inkorporācijas jautājumā domstarpības radušās aiz pārpratuma, piešķirot inkorporācijai kādu politisku nozīmi, kas faktiski ir tikai juridisks dokuments. Viņš arī ieskatīja, ka Brīvības fonda statūtu maiņa nebūtu vajadzīga, un paskaidroja, kāpēc nav likts nobalsot: LNAK statūtu grozījumu projekts paredz, ka izlemjot fonda līdzekļu izlietošanu, jāpiedalās arī parsonām ārpus PBLA valdes. LNAK projekts tāpat paredz samazināt fonda dalības maksu no 500 uz 100 dolariem no personas, kas būtu netaisni pret tiem, kas jau iemaksājuši 500 dol.

Kanadas latviešu viedokli izskaidroja T. Kronbergs, J. Grodnis un A. Joma: Brīvības *fonda statūtu grozījumi* domāti darba uzlabošanai. Valdē būtu jābūt 5 PBLA valdes locekļiem, bet otriem pieciem jānāk no zemēm, kur notiek līdzekļu vākšana, jo pārvaldē līdzrunāšana būtu jādod arī

(Turpinājums 17. lp.)

Ernestam Aistaram 80 gadi

Nu jau pagājis pussimt gadu kopš tā laika, kad Jaunjelgavas komercskolā atnāca jauns latviešu valodas skolotājs, un jaunieši no viņa ieguva gandrīz reliģisku cieņu pret savu tēvu valodu, mācīdamies to runāt un rakstīt tīri, pareizi, nevainojami. Šo dziļo cieņu pret latviešu gara vērtībām tālākajos gados viņš izplatījis plašās jaunatnes aprindās, strādādams daudzās citās skolās un arī pats vairodams šīs vērtības ar veselu virkni nozīmīgu daiļliterātūras grāmatu. Viņa vārds Ernests Aistars, paidagogs un rakstnieks, kas savā trimdas patvēruma vietā Kalamazū, ASV, nupat atskatījās uz 80 mūža gadiem.

Dzimis Sārnatē, Kurzemes jūrmalā, 1899. gada 16. septembrī, Ernests Aistars beidza Latvijas universitātes filoloģijas un filozofijas fakultāti, darbojās par skolotāju un skolu vadītāju Ludzā, Dobelē, Aglonā, Jaunjelgavā, Rīgas skolotāju institūtā un visbeidzot Jelgavas skolotāju institūtā, kur viņš bija direktors. Arī trimdā turpinājies audzinātāja darbs, vadot Ausekļa ģimnaziju Augsburgā, Vācijā, un ilgus gadus strādājot par skolotāju Gaŗezerā.

Savas gaitas rakstu druvā Ernests Aistars iesāka ar literāro darbu apcerēšanu, labi iejuzdamies rakstnieka individuālajā būtībā un ideju pasaulē. Trimdas gados ir radies liels skaits romānu, kas notēlo gan jūrmalnieku un zemkopju, gan trimdinieku likteņus. Nupat dižās gadskārtas priekšvakarā iznāca Aistara romāns Savā zemē, kas rāda latviešu zemnieka gadsimtiem ilgo cīņu par savu zemes stūri un šīs cīņas dažādo iekrāsojumu paaudžu maiņā. Rakstnieku un paidagogu šai gadskārtā sirsnīgi sumina liels audzēkņu skaits un viņa rakstu mākslas cienītāji.

L. A.

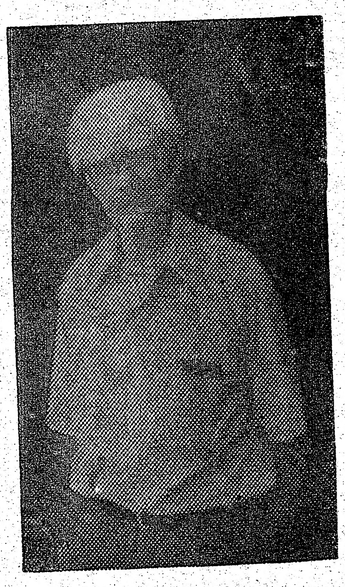

Ernests Aistars

LATVIJAS ARMIJAS

60 GADU ATCERE

š. g. 10. novembrī

1. VARONU PIEMIŅAS SVĒTBRĪDIS
pie Kritušo karavīru piemineklja Saulainē pl. 11.
2. LIELĀ JUNDA
pēc Latvijas armijas tradicijām pl. 18.30 Bickford Park ģimnazijā, 777 Bloor St. W.
Piedalās archibīskaps A. Lūsis.
3. KONCERTS (pēc lielās jundas).
Piedalās DV vīru koris Kanadā, dir. A. Pērkons, režisors un aktieris A. Pukats.
4. KOPĒJAS VAKARIŅAS
DV namā, 125 Broadview Ave. Iepriekšēja pieteikšanās un $15 iemaksa.

Uz Saulaini varēs nokļūt ar kopēju autobusu, kas atīes pl. 9 no York Mills un Yonge apakšzemes dzelzceļa piestātnes. Maksa $3.

Ieejas cenas Lielajā jundā ar sekojošu koncertu $4, pensionāriem $3, kara invalidiem un jauniešiem līdz 18 gadiem brīva. Pieteikšanās vakariņām un braucienam uz Saulaini ne vēlāk par 25. oktobri pie Edmunda Ozola, tel. 231-9618 vai DV grāmatnīcā 921-7121. Turpat saņemamas arī ieejas kartes sarīkojumiem.

Ielūdz: Vecie strēlnieki, kalpakieši, ziemeļnieki, kara invalidi, Kritušo karavīru piemineklja komiteja, Virsnieku apvienība, DV Toronto nodaļa un Latvijas armijas bij. pulku pārst.

Savai tautai un valstij

ZIGFRĪDA MEIEROVICA NĀVES DIENU ATCEROTIES

Augusta mēnesis mūsu vēsturē ierakstījis vairākas nelaimes. Nupat atcerējāmies 1939. gada 23. augustu, kad Hitlers ar Staļiņu izlēma mūsu tautas verdzību. Nepieminēta palika vēl kāda cita bēdu diena — 1925.gada 22. augusts, kad braucot pa lietū izmirkušu mālaino Tukumu—Talsu lielceļu, šaipus Dziram, pie Brizuļu gravas, kāds auto ieslīdēja gravā un apgāzās. Visi braucēji palika dzīvi, izņemot vienu. Tas bija — Latvijas pirmais ārlietu ministrs Zigfrīds Meierovics, kas Latviju iecēla starptautiskajā forumā. Viņš cīnījās par mūsu valsts atzīšanu jau pirms 1918.gada 18. novembra.

Pēc sava pēdējā lielākā diplomātiskā veikuma, kad Tautu savienība noraidīja vācu muižnieku prasības pēc atlīdzības par atsavinātajām muižām, Zigfrīds Meierovics bija devies diplomātiskā misijā uz Romu, kur jau 1921.gadā bija noslēdzis konkordātu ar Sv. Krēslu. No Itālijas atgriezies, viņš devās apmeklēt savus trīs bērnus, kas pavadīja brīvlaiku dzimtenes laukos. Šis brauciens izrādījās liktenīgs. Meierovicu pārsteidza nāve 38 gadus vecumā, valstsvīru, kuŗa vārds bija pazīstams Eiropas mērogā. Traģiskā nāve toreiz dziļi atbalsojās tautas sirdī.

Kad mēs, brīvību alkdami, atstājām dzimteni, tur piemi nētā lielceļa malā palika necils piemiņas akmens: „Še mira traģiskā nāvē 1925.g. 22. augustā Latvijas pirmais ārlietu ministrs Z. A. Meierovics." Tagad tur šī akmens vairs nav, nozudušas arī pēdējās piemiņas zīmes, kas pauž mūsu lielākā diplomāta darbu. Pie Tukuma ģimnazijas un komercskolas vairs nav arī granīta plāksnes ar ierakstu: „Šajā namā mācījies Zigfrīds Meierovics, pirmais Latvijas ārlietu ministrs." Nav vairs arī piemiņas plāksnes pie Durbes doktorāta ēkas: „Še dzimis Latvijas pirmais ārlietu ministrs Zigfrīds Anna Meierovics, 1887.g. 6. februārī." Nav zināms, vai kaŗa vētras un cilvēku naidu pārcietis tautas saziedotais akmens pie viņa mātes kapa: „Anna Meierovics, dzim. Filholds. Diženā latvju dēla, mūsu pirmā ārlietu ministra māte. Dziļā cienībā un atzinībā pateicīgie Kurzemnieki". Viņa mira Zigfrīdam nākot pasaulē, kādēļ mātes piemiņas godināšanai dēlam deva arī mātes kristāmvārdu. Bet svešās varas neaiztikts Rīgas Meža kapos virs viņa mūža mājas vēl arvien pret dzimtenes debesīm slejas Žaņa Smiltnieka granitā cirstā sērojošā tautu meita, pie kuŗas godbijībā galvas liec arī svešatnes latvieši, apmeklējot tautai atņemto metropoli.

Zigfrīda Meierovica bēres toreiz valdība izsludināja par nacionālu sēru dienu (pirms tam tikai Kr. Baronu apbedīja uz valsts rēķina). No Doma katedrāles, studentu korporāciju karogiem ejot pa priekšu, (Z. Meierovics kopš 1907. g. bija aktīvs Talavijā, veikdams seniora u.c. amatus), seši sērām apklāti melni bēri uz lielgabalu lafetes novietoto šķirstu (aizgājējs bija lāčplēsis un Kalpaka bataljona Atsevišķās studentu rotas leitnants), kaŗa flotes izlasei turot pēdējo sardzi, cauri sērojošai galvaspilsētai aizveda uz pēdējo dusas vietu. Vēl ilgi pēc tam, kad viņa augumu bija paņēmis tēvzemes klēpis, neapklusa viņa personības cildinājumi pat no politiskajiem pretiniekiem (Z.M. bija Zemnieku savienības biedrs).

Visgleznaināk Zigfrīda Meierovica personība bija iemūžināta šādā raksturojumā, vērojot viņu Latvijas tautas vēlētās Satversmes sapulces (tajā bija 150 deputātu) sanākšanas dienā 1920.gada 1. maijā:

„Eleganti tērpies, vestes pēdējo pogu vaļā, baltu puķi žaketes atlokā, drošā līdzsvarā viņš ieslīdēja kuluāru zālē (vēlākā Saeimas nama augšstāvā, K.V.). Slaido stāvu lepni izslējis, sniedza roku uz visām pusēm, un viņa plašais, laipnais smaids izteica apmierinātību par sasniegto un optimistisku ticību turpmākiem Latvijas panākumiem. Tiesa, miera līgumi vēl gan nav parakstīti nedz ar Krieviju, nedz Vāciju, arī rietumu lielvalstis mūs de jure vēl neatzīst, bet viss tas nāks, visu to es paveikšu...".

Augšējās rindas īpaši apliecina Zigfrida Meierovica lielo personību tādēļ, ka tās pieder viņa politiskā pretinieka socialdemokratu līdera Feliksa Cielēra spalvai.

Un patiesi, viņš panāca — ir demokratiskās Latvijas republikas de jure atzīšanu (1921.g. 26. janv.), ir miera līgumus ar Vāciju (1920.g. 15. jul.) un Krieviju (1920.g. 11. aug.), savu tiešo panākumu sarakstā ierakstot arī Bulduru konferenci (1920.g. 6. aug.) par Baltijas valstu savienības ideju (Baltijas valstu savienību viņš jau nodeklarēja 1919.g. Miera konferencē) un 1922.g. 17. marta savienības līgumu ar Igauniju, Somiju un Poliju, politiskās un militārās sadarbības (1923.g.) nolīgumu ar Igauniju u.d.c.

Vai kāds no dzimtenes apmeklētājiem nevarētu mums pārvest autentiskas ziņas, vai piemiņas plāksne pie Z.A. Meierovica pēdējās atdusas vietas, kuŗā bija iekalti daži no šiem mūsu valstij svarīgiem viņa, mūsu tautas sīvo cīņu un sūrā darba laikmeta sasniegumiem, kas beidzas ar Ed. Virzas dziļo solījumu — „Laimīgais, mūžam par tiem pateiksies tēvija Tev!" — ir vēl tur atstāta?

Silti ieteicams mūsu jaunajiem sīkāk iepazīstoties ar Z. A. Meierovica ārpolitiku, īpaši ar viņa centieniem pēc ciešas, vienotas Baltijas valstu kopā turēšanās, jo tā ir vienīgā atslēga mūsu atdzimšanai un pastāvēšanai.

Vanagu Kārlis

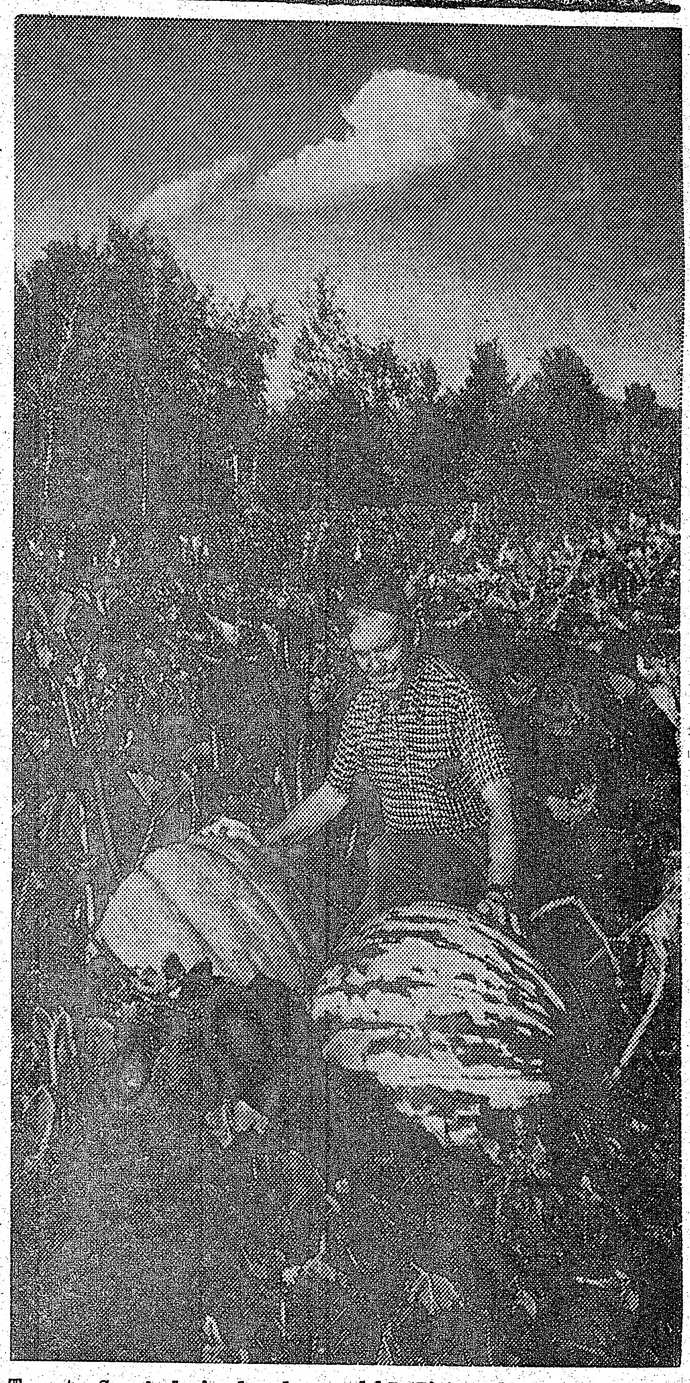

Toronto Sv. Andreja draudzes gadskārtējais rudens tirdziņš un gleznu izstde notiks sestdien, 20. oktobrī, baznicas zālē. Pagājušajā gadā Sv. Andreja draudzes loceklis Andrejs Rozenbergs no savas lauku farmas, „Holandes mārsā", bija ziedojis dārzājus — kartupeļus, burkānus, bietes, sīpolus — kopā 2 tonnas. Šogad viņš izaudzējis divus ķirbju milzeņus, kas ir ap 120 mārc. katrs. Tagad ir problēmā — kā tos nebojātus nogādāt uz Toronto. 21. oktobrī baznīcā būs Pļaujas svētku dievkalpojums. Attēlā mūsu laikraksta fotografs J. Liģers ķirbju laukā.

Foto: Andris Briedis

Jau izstrādāta kopkoŗa koncerta programma

7. LATVIEŠU DZIESMU SVĒTKU KANADĀ RĪCĪBAS KOMITEJAS SĒDE TORONTO

Sēdes atsāka septembrī, kad mūzikas komisijas priekšsēdis ziņoja, ka saņemta Jāņa Kalniņa kantāte Cel mani, dziesma, kuŗai tekstu rakstījusi Ingrīda Vīksna. Rīcības komiteja tāpēc izdarīja mazus grozījumus mūzikas komisijas iepriekš sastādītajā kopkoncerta programmā.

Dziesmu krājuma notis jau sagatavotas un nodotas iespiešanai un mēneša laikā jau varēs izsūtīt pieteiktiem koŗiem. Pašlaik pieteikušies šādi koŗi: Dainas koris, Toronto vanadžu koris Zīle, DV koris Senatne (sieviešu koris), Aijovas latviešu biedrības koris, Milvoku DV vīru koris, Klīvlandes latviešu biedrības koris, DV vīru koris Kanadā un Milvoku jaukts koris Dzimtene. No dejotāju grupām jau pieteikušies Hamiltonas Vainadziņš, Toronto DižDancis un Daugaviņa. Jaunu dziesmu vienību pieteikšanās pie rīcības komitejas sekretāres: Mrs. I. Bulmanis, 23 Markland Dr., Etobicoke, Ont. M9C 1M8.

Koncera programmā uzņemtas 18 dziesmas jauktam koŗim, sieviešu un vīru koŗim, no tām četras dziesmas kopā ar orķestri: A. Kalniņa Latvju himna, J. Vītola kantāte Dziesma, J. Kalniņa jau agrāk minētā kompozicija Cel mani, dziesma un A. Jurjāna kantāte Tēvija. Sieviešu koŗim programmā uzņemtas J. Graubiņa Es uzaugu diža meita un V. Bērzkalna Kur tu ņēmi, bālēliņa, abas tautasdziesmu sabalsojumi. Arī vīru koŗim paredzētas divas dziesmas: J. Cīruļa Kokdētājs un E. Dārziņa Mūžam zili.

Jauktā koŗa programmā 10 dziesmas: E. Melngaiļa Jāņu vakars, A. Jēruma Ej, saulīte, drīz pie Dieva, I. Akerberga Grūti pūta sila priede, J. Norviļa Lai aug tīra labībiņa, I. Saksa Saule kokles skandināja, T. Ķeniņš Jaunības dziesmas, ar dainu tekstiem, A. Purva Skan balsiņis rītā agri, H. Pavasara Mazs bij' tēva novadiņš un Saskaņā ar Zinaidas Lazdas tekstu un V. Baštika Mazs saules stariņš (J. Rainis), no tām sešas tautasdziesmas.

-ls-

HAMILTONA

● Ventas (10.) gaidu vienības vadītājas 13. septembrī pulcējās savā jaunā darbības gada sanāksmē, lai pārrunātu iecerēto un turpmāk darāmo. Ventas gaidu un Aiviekstes (39.) skautu vienību dalībnieku kopējs dievkalpojums baznīcā 23. septembrī ar gaidu vienības dalībnieču rīkoto Rudens tirdziņu, kuŗa atlikumu uzkrāj vienības dalībnieku transporta izdevumu segšanai uz nometnēm. Sanāksmē vienojās, ka vadītājas vietniece Maija Jēkabsone pārzinās baznīcas dekorēšanu Pļaujas svētku dievkalpojumam 30. septembrī, palīdzot vietniecēm B. Krauklei un v. K. Blekai. Guntiņas, gaidas un lielgaidas pārzinās svecīšu aizdedzināšanu Adventa vainagā baznīcā decembrī.

● Ventas (10.) lielgaidu dzimtas divas lielgaidas Katrīna Cakula un Rasma Šuškova piedalījās lielgaidu un roveru lielajā nometnē Ho-De-No-Sau-Nee (indiāņu valodā — „Liela vienība") no 18. līdz 26. augustam Haliburtonas apkaimē, dodot lielgaidu solījumu. Ventas gaidu vienību -arī turpmākos divus gadus vadīs G. Dāvidsone ar sekretāri N. Pulciņu un kasieri R. Pavasari. Guntiņu pulciņa vadību uzņēmās Karmena Bleka ar palīdzēm Noru Pulciņu un Benitu Kraukli, gaidu pulciņu vadīs Gundega Dāvidsone ar palīdzi Maiju Jēkabsoni, bet lielgaidu dzimtu — Tamara Gailīte.

T. G.

LAIKRAKSTAM LATVIJA AMERIKĀ

125 BROADVIEW AVE., TORONTO ONT. M4M 2E9

Lūdzu sūtiet man LATVIJU AMERIKĀ uz

☐ vienu gadu $30.00

☐ 6 mēnešiem $16.00

☐ 3 mēnešiem $ 8.50

Mr., Mrs., Miss. _____

Adrese _____

Jauns abonents ☐ pagarinājums ☐

Čeku lūdzu rakstīt u z

LATVIJA AMERIKĀ PUBLISHING, LTD. vārda

LAK meistarsacīkstes volejbolā

Latv. korporāciju apvienības volejbola un basketbola meistarsacīkstes Hamber kolledžas vingrotavās Toronto šovasar rīkoja Fr. Lataviensis. Sacīkšu galvenais vadītājs bija Olģerts Kurcigs, asistējot Atim Ozoliņam un Mārim Kārkliņam. Korporāciju meistarsacīkstes volejbolā un basketbolā jau rīkoja Rīgā kopš 1935. gada, kad notika pirmie atsevišķo konventu turnīri. Pašreizējās meistarsacīkstes abos sporta veidos brīvajā pasaulē pirmo reizi notika 1961. gadā. Šī gada sacīkstes bija 18. pēc kārtas, kad volejbolā 5 reizes uzvarējusi Tervetia, 4 reizes Imantica, bet pa divām uzvarām izcīnījušas Gersicania, Patria un Lettonia. Pēdējos trijos gados, ieskaitot 1979. gadu, uzvarējusi Fr. Lataviensis. Šogad meistarsacīkstēs volejbolā piedalījās 9 vienības, kuras bija iedalītas divās grupās, spēlējot katrai ar katru divus setus. Divas labākās vienības no katras grupas iekļuva pusfinālā. „A" grupā spēlēja iepriekšējā gada uzvarētājas Fr. Lataviensis, Selonija, Beveronija un Fr. Academica, bet „B" grupā Lettonia, Fr. Imantica, Latvija, Patria un Fr. Cursica.

Sacīkšu atklāšanā sportistus sveica LKA sporta vadītājs U. Grīviņš un Fr. Lataviensis seniors A. Kalns.

„A" grupā pagājušā gada meistarvienība Fr. Lataviensis uzvarēja Seloniju ar 15 - 5 un 15 - 11; Beveroniju ar 15 - 7 un 15 - 7; Fr. Academicu ar 15 - 11 un 15 - 13. Selonija uzvarēja Beveroniju ar 15 - 4 un 15 - 13; Selinoja spēlē pret Fr. Academica zaudēja pirmo setu ar 13 - 15, bet uzvarēja otru setu ar 15 - 9: Fr. Academica uzvarēja Beveroniju ar 15 - 5 un 15 - 12, tādā veidā dalot otro vietu ar Beveroniju. Lai noskaidrotu otro vietu, Selonija papildus spēlē uzvarēja Fr. Academicu ar 15 - 8, 9 - 15 un 15 - 10, atstājot Fr. Academica 3. un Beveroniju 4. vietā.

„B" grupā Fr. Imantica uzvarēja Lattoniju ar 15 - 11 un 15 - 8; Patriu ar 15 - 4 un 15 - 4; Latvia ar 15 - 6 un 15 - 11; Fr. Cursica ar 15 - 4 un 15 - 7, iegūstot savā grupā pirmo vietu. Lettonia uzvarēja Latviu ar 15 - 9 un 15 - 7; Patriu ar 15 - 5 un 15 - 7; un Fr. Cursicu ar 15 - 5 un 15 - 5, iegūstot savā grupā otro vietu. Latvia uzvarēja Patriu ar 15 - 4 un 15 - 4; Fr. Cursicu ar 15 - 6 un 16 - 14, paliekot savā grupā 3. vietā. Patria, pārspējot Fr. Cursicu ar 15 - 4 un 15 - 8, palika „B" grupā ceturtā vietā.

Pusfinālā Fr. Imantica, kuŗā spēlēja Kārlis Daukša, Pēteris Dumpis, Māris Graudiņš, Andris Inveiss, Māris Inveiss, Ēriks Kore, Miķelis Kore, Māris Kurmis un Andris Tolks, uzvarēja Seloniju, kuŗas sastāvā bija Pēteris Brauns, Pēteris Brūvelis, Jānis Cērps, Ēriks Gebauers, Andris Grants, Edvīns Kalviņš, Pēteris Nora, Pēteris Petrovskis un Mārtiņš Štāks, ar 15 - 6 un 15 - 13, tā kvalificējoties finālam. Zaudētājos ar lieliskām gremdēm spīdēja Štāks un Nora, bet tā kā spēlētāji bija no dažādām vietām, tad vienībai trūka saspēles, kas jūtami uzlabojās otrā setā. Fr. Latviensis pusfinālā tikās ar Lettonias vienību, kas pirmā setā pārsteidza favorizēto Fr. Lataviensis vienību, kuŗas sastāvā bija gandrīz visa Toronto Latviešu YMCA, uzvarot ar 15 - 8. Otrā setā ļoti vienlīdzīgā cīņā Fr. Lataviensis uzvarēja ar 16 - 14, bet trešā setā dominēja Fr. Lataviensis ar 15 - 9. Spēlējot vienu setu Lettonia uzvarēja Seloniju ar 15 - 4 un ierindojās trešā vietā. Finālā tikās Fr. Lataviensis ar Fr. Imanticu. Šajā spēlē Fr. Lataviensis spēlēja vienlīdzīgi saskaņotu spēli un uzvarēja ar 15 - 9 un 15 - 9. Fr. Lataviensis vienībā bija Andris Ciemgalis, Andrejs Dzintars, Māris Kārkliņš, Ivars Kopštāls, Imants Kivlis, Imants Koškins, Andris Lagzdiņš, Atis Ozoliņš, Jānis Ozoliņš un Arturs Siksna; Lettonias sastāvā Gunārs Berkholds, Ģirts Butkēvics, Egons Duņēns, Pēteris Osis, Pēteris Pudāns, Andris Runka un Toms Tautmanis.

Volejbola meistarsacīkstēs piedalījās pavisam 92 volejbolisti, un lielākā daļa no viņiem ir aktīvi dažādās latviešu sporta rokās gan ASV, gan arī Kanadā. Sacīkšu labo izdošanos veicināja labā organizācija, lieliskās telpas un arī profesionālie tiesneši.

Ž. Zentiņš

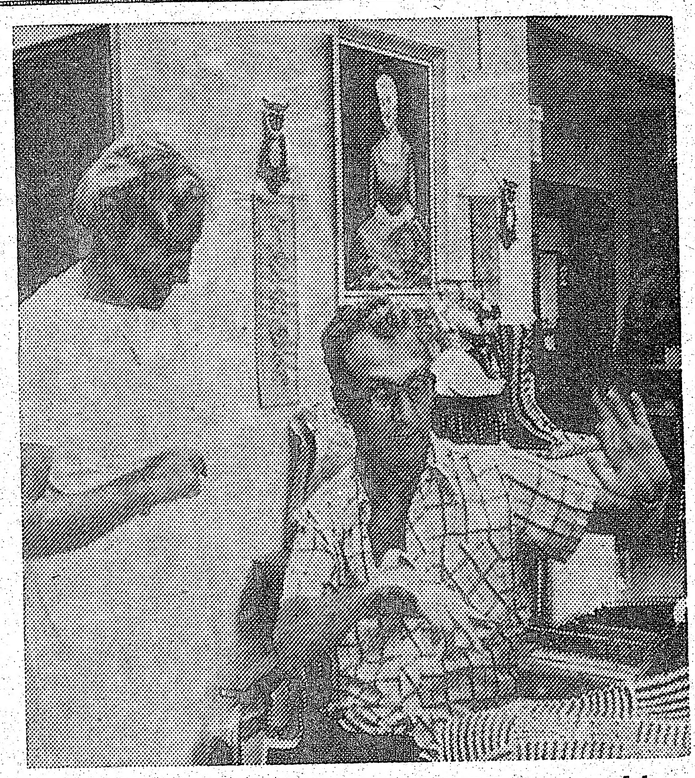

Attēlā E. Ileks rāda savas austās sedziņas DV Toronto nodaļas kasierei Ainai Selgai. Foto: V. Cinis

Iegādāts jau otrs braucamais krēsls

DV nodaļa Toronto no savāktajiem Dominion pārtikas preču veikala iepirkuma zīmēm nu jau otru reizi ar iegādāto invalidu braucamo krēslu var palīdzēt kādam nelaimīgam tautietim. Pirmais šādu braucamo krēslu saņēma I. Batraks, tagad DV nodaļa šādu krēslu nodeva E. Ilekam, kas jau 14 gadus atrodas apkopšanā. Mūsu tautietis pašreiz atrodas Providence Villa slimnīcā Toronto un priecīgs par jauno krēslu, kas viņam dod kustības brīvību.

„Judžins", kā viņu pazīst un sauc slimnīcas personāls, ir paralizēts, bet ar rokām spēj strādāt. Garo slimības laiku viņš īsina ar paša izgatavotiem maziem aužamiem stāviem, gatavojot paklājiņus un sedziņas, arī apvelkot ar drēbi soliņus un ķeblīšus. Eiženam Ilekam krēslu līdz ar DV nodaļas sveicieniem nodeva Aina Selga un Verners Cinis.

E. Ileka — Eižena Iljenkova dzimtā vietā ir Latgale. Latviešu leģiona rindās izgājis cauri kaŗa vētrām. Pēc iecelošanas Kanadā dzīvojis Londonā, kur bijis arī DV nodaļas biedrs. Braucot vasaras laikā uz Kanadas ziemeļiem, cietis autokatastrofā. Paralize viņu saistījusi pie gultas vai braucamā krēsla, kur tam būs jāpavada atlikušā dzīves daļa, ja medicīnā neradīsies kādas iespējas palīdzēt.

DV Toronto nodaļa aicina visus tautiešus, kas iepērkas Dominion veikalos, iepirkumu samaksas zīmes nenomest, bet nodot DV Toronto nodaļai, jo vēl ir daudz citu vajadzību, kur ar šīm zīmēm var palīdzēt. **J. L.**

Divas grāmatas

Esmu lasījis iespējami visas grāmatas, kā Latvijas, tā tagadējos apstākļos, un vēstures apskatus par krievu noziegumu uzskaiti un autobiografijas, kas vien ir izdotas mūsu trimdas laikā. Kā pēdējo a interesi lasīju Ātrena grāmatu, kuŗa ir interesanta ar savu tematiku un sevišķi mūsu akadēmiskai saimei. Grāmata iespiesta „Amber Printers & Publishers, Ltd" Toronto un tās tituls ir: „Nekad nevar zināt, ko tie... atkal izgudros". Domāju, ka tā ir pieejama pie latviešu grāmatniekiem un grāmatu galdos.

Vēl vairāk mani interesēja architekta Valža Zēbauera sen. angliski rakstītā grāmata ar titulu „America: Oasis of Freedom (Reflection of a new American)", kuŗu izdos „Vaidava" (A. Augstums) Linkolnā, Nebraskā un ar kuŗas saturu man bija izdevība iepazīties vēl pirms grāmatas publicēšanas. Domāju, ka Valža Zēbauera vārds, sevišķi akadēmiskajās aprindās, ir labi zināms, un viņa raksti Universitas un citos žurnālos arvien bijuši ar patiesi augstu kvalitāti.

Zēbauera darbs ir īpatnējs, kas koncentrētā veidā apskata ļoti plašu jautājumu skaitu un uzskatu veidu no trimdinieku viedokļa. Viņa ģimene un pats autors ir smagi cietuši no krievu noziedzīgās Latvijas okupācijas. Grāmatā var interesēt ne tikai latviešus, bet arī ļoti plašu Amerikas sabiedrību. Tur sev interesējošus jautājumus atradīs arī bēgļi no Lietuvas, Igaunijas, Ukrainas, Čechoslovakijas, Polijas, Ungārijas, Rumānijas, Vācijas, Vietnamas un arī citām no komūnisma cietušām Azijas un Afrikas valstīm, ieskaitot pat krievus trimdā, kā arī Izraēlas pilsoņus.

Grāmata var interesēt kā veco, tā jauno paaudzi. To var lasīt students un profesors. Ar to būtu jāiepazīstina prese, Vietnamas kaŗa veterāni, ASV kongresa locekļi un politiskās personības, neatkarīgi no viņu piederības vienai vai otrai partijai. Īsi izsakoties, tas ir darbs, ko ir vērts izlasīt un izplatīt.

Voldemārs Korsts

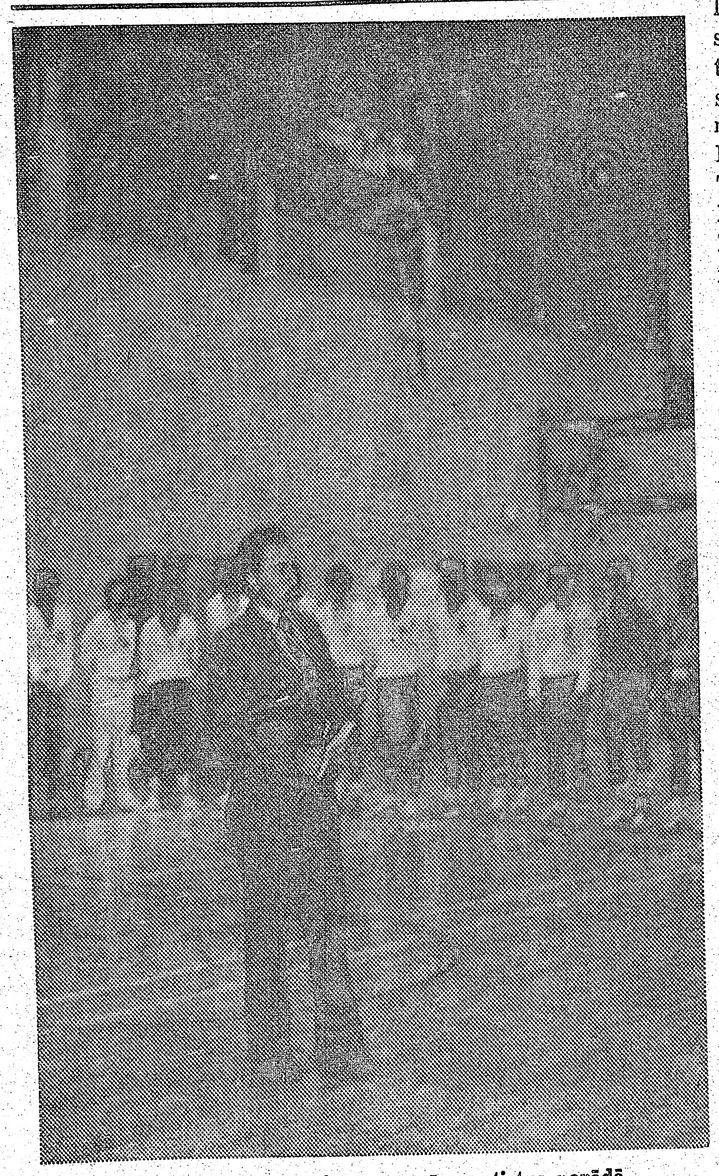

Fraternitas Lataviensis seniors uzrunā sportistus parādē. Foto: R. Pētersons

DV Toronto nodaļas valdes sēde

Aizvadītā DV Toronto nodaļas valdes sēdē ar klusuma brīdi godināja nesen mūžībā aizsaukto aktīvo nodaļas vanadžu kopas darbinieci Māru Cini. Kasiere Aina Selga informēja, ka DV namam uzlabošanai veltītas 185 darba stundas, ieliekot grīdu, kas veikts ar talciniekiem. Sevišķi aktīvi piedalījušies O. Zvirgzdgrauds, K. Blumbergs, K. Sprudzāns u. c. Grīdas darbiem izdoti 3.362 dol., bet šai gadā veiktie uzlabojumu darbi izmaksājuši 4840 dol. Vanadzes inventāra iegādei ieguldījušas 800 dol.

Sporta daļas vadītāja H. Jēkabsona ierosmē pa 200 dol. piešķīra šaušanas sekcijai un Sporta klubam, 130 dol. novusa sekcijai un šacha klubam (katram) un 140 dol. makšķernieku sekcijai. Novusa sekcija 3. novembrī ar īpašu sarīkojumu atcerēsies savus 10 darbības gadus. Notiks arī novusa spēles ar ASV latviešu novusistiem. Aprūpes daļas vadītājs V. Jostiņš informēja, ka invalidam Jevģenijam Ilekam iegādāts braucamais krēsls par 635 dol.

Vanadžu kopas priekšniece viniece A. Jākabsone norādīja, ka 11. septembrī vanadzes atsākušas rokdarbu vakarus. Nodaļas bibliotēka sāka darboties ar 18. septembrī (katru otrdienas vakaru no pl. 18 — 19).

Sarīkojumu daļas vadītājs V. Martinsons informēja par turpmākiem sarīkojumiem. Nodaļas gada svētku sarīkojumu, apvienotu ar jubilāru godināšanas vakaru, rīkos 13. oktobrī pl. 20 DV namā. Gadskārtējais Ziemsvētku tirdziņš 1. un 2. decembrī DV namā. Ziemsvētku eglīti bērniem dedzinās 9. decembrī, bet pieaugušajiem 15. decembrī DV namā. Jaungada sagaidīšanas balle 31. decembŗa vakarā.

O. K.

Valdis Mežezers

MAZĀ NAKTS DZIESMA

Vai naktsvijoļu smarža saldā
Man lika tālu aizmirsties
Un pagājības sapņu maldā
Ar Tevi atkal satikties?

Tik daudz kas zudis
laika plūsmā,
(Kā visu atcerēties spēt?)
Kas likās sapņotāju jūsmā,
Lemts bija mūžam paturēt.

Tvan naktsvijoles smaržu saldu.
Šai naktī viegli aizmirsties:
Par īstenību turēt maldu,
Un tā mums abiem satikties.

Marija Urnečus

KĀ MEISTARS IECERĒJIS

Vai mūsu satikšanos
Tas spožums ietvēris,
Kas jaunas ausmas sevī
Slēpj it kā šūpulis?

Varbūt no svētās gaismas
Kāds stars, mūs aizkardams
Tam priekam iesvaidījis,
Kas nava izsmeļams?

Vai meistarīga roka,
Kas sapņus īsteno,
Jau iedvesmota ceļas
Mums jaunus veidus dot?

Ja skaistumam Viņš ņēmis
Par jauniem traukiem mūs,
Kā Meistars iecerējis,
Tāds piepildījums būs.

Edmunds Zirnītis

VĒLĒJUMS

Gaŗezera vasaras vidusskolas absolventiem 1979. gadā

Uz augšu traucoties pa mūža
gadu kāpēm,
Lai acis nākotni jums
gaišredzīgi pētī,
Lai darbos iegūtais, bērts
dižā gara klētī,
Tā allaž margotu, kā vāpēts
dailes vāpēm!

Lai dvēsles smeldzētu līdz
latvju tautas sāpēm, —
Ļauns naidnieks, postīdams to,
visos vējos vētī —
Ar cīņas prieku Dievs jūs devīgi
lai svētī
Un latvju brīvības un tēvu
zemes slāpēm!

Būs dažkārt jāzaudē, kas mīļš
bez gala šķiet,
Un lēnprātīgiem kāpt kā
svētceļniekiem kalnā —
Daudz ziedu krāšņāko mirst
pavasaŗa salnā.

Caur dvēseli ziedošo jums vajag
gadiem iet,
Tiem gadiem svētītiem,
kas mīlestību zina,
Ka lūpas pēcgalā tad
dzīvi apliecina.

(118. turpinājums)

Vēlāk izrādījās, ka „asinsbalss" vairāk vilka Baltās grāmatas autoru uz dzimtā pagasta ļaudīm Veltu Tomu un Jāni Veseli. Abiem šiem pēdējiem bija krāšņi vitāli lāsumi, kaut kas it kā vērtīgs, bet arī savādniecisks, iecirtīgs.

Toma sarakstījusi Sēļzemes sestdienu. Tā it kā būtu pilna bajāru. Jau agrāk aizrādīju, ka lauksaimniecība Sēlijā nebija sevišķi augsta, salīdzinot ar Madonas izcilo novadu. To apliecina daudzie foto attēli, ko boļševiki uzņēmuši, aizvedot Veltu Jaunsudrabiņa piemiņai uz Riekstiņiem un Šausmāniem. No otras puses, atkal nav jāuzsver lielā nabadzība, ko Jaunsudrabiņš piedzīvojis. Kas tur daudz ko brīnīties par Janča patukšo vēderu („Siļķes"). Viņš bija dzimis ļoti agri — 1877. gadā. Mans tēvs piedzima 1863. gadā, un arī no pamātes dabūja olas tikai Lieldienās. Turība Latvijā nāca vēlāk, lauksaimniecībai izveidojoties.

PAR PRESES BIEDRĪBAS SĀKUMIEM

Rakstnieks un zinātnieks Arvēds Švābe Ulmaņa autoritāros principus visumā atzina, lai gan bija bijis sociāldemokrats un mazinieku frakcijas loceklis Satversmes Sapulcē. Emigrācijas sākumā viņam bija jāsadarbojas ar amerikāņu un angļu okupācijas varām, ko tie paši sauca par „militārām valdībām". Militāristi, kā zināms, daudz nemīl diskutēt — tie prasa cieņu un paklausību.

Arī vāciešiem Latvijā, starp boļševiku padzīšanu un pašu evakuēšanos, bija kaŗa vara. Satiksmē ar to profesoram neklājās viegli. Viņš gan ievietoja apsveikuma rakstu Radiofona programmas žurnālītī, bet tam bija jāšķiŗas no profesora amata augstskolā. Nezinu, vai viņam ļautu publicēties literārā vai zinātniskā jomā. Gribēju mēģināt pārspiest japāņu garā sacerēto tanku grāmatiņu „Gong, gong" (Japāna bija Vācijas sabiedrotā), bet tā nenonāca līdz cenzūrai.

Divus latviešus vācieši ieskatīja par sevišķiem šovinistiem: publicistu Artūru Kroderu, kas kādreiz bija nācis ar projektu noplēst bruņinieku pilsdrupas, un vēsturnieku Švābi, kas kādreiz bija izstrādājis atbildi uz muižnieku sūdzību Tautu Savienībai par Latvijas zemes reformu.

Švābe bija apdāvināts, bet dažreiz „ātri ķēra" bez pietiekami dziļas iepriekšējas sagatavošanās. Jaunībā būdams dabzinātnieks, nodarbojās ar eksperimentiem, klausījās Šaņavska privātajā universitātē Maskavā. Abitūriju līdz ar citiem valsts sākuma gadu pazīstamiem literātiem viņam piešķīra īpaša komisija. Par vēsturi, dainu materiālu ierosināts, sāka rakstīt Pirmā pasaules kaŗa laikā Taurētājā. Pēc krievu profesoru pētījumiem analoģiskas dzimtu satversmes centās saskatīt arī latviešos. Mums kaimiņos esot, krievi „aizdeva" kristīgo ticību — no tiem aizguvām vārdus baznīca, svece, grēks, nedēļas un dienu nosaukumus, Ziemsvētku „kaļadas" un citu, bet ne visu feodālo satversmi, kas mūsu ciltīs vēl nebija tā izstrādājusies, jo krievu rakstītā vēsture daudz vecāka.

Prezidentam Ulmanim sevišķi imponēja apgalvojums par vēsturiskām personām, kas bijušas pa dzimšanai latvieši: 13. gadsimta chronikas autors Indriķis Latvietis un Jersikas valdnieks Visvaldis (Wissewalde). Grāmatā „Es viņu pazīstu" par Švābi atzīmēts: „Atradis, ka Indriķis bijis latvietis." Ļoti nopietnais viduslaiku pētnieks Vilis Biļķins atzīst, ka pētījumi sveŗas uz to pusi, ka „Beverīnas dziedonis" bijis vācietis. Šim jautājumam pašam par sevi izšķirīga nozīme nav, bet vācu vēsturnieki un politiķi jau arī bieži lielu nozīmi piešķiŗ sīkumiem.

Okupācijas gados Švābem būtu klājies pavisam grūti, ja skolu departamenta direktors A. Dravnieks nesagādātu tam agrākajā Vēstures institūtā vietu un algu.

Jau agrāk notēloju, kā ar Švābi atvadījos pusdienās savā mājā 1944. gada rudenī. Drīz fronte nāca tuvāk. Daudzi sāka taisīties projām, jo bija skaidrs, ka vācieši nebūs noturētāji. Pēc samērā mierīgam dienām Arvēdam atkal tuvojās periods, kas attaisnoja jaunu posmu viņa autobiografiskajā dzejolī: „Maz ticams dēku stāsts ir dzīve mana". Veronika ar Andreju Johansonu bija devušies uz Berlīni, bet Švābe līdz nebrauca, jo ar dzejnieci Strēlerti viņam „jau viss bija cauri". Liekas, ka baismas un šausmas, tumšas paredzēšanas viņu ir mākušas, varbūt viņš iedomājās, ka vācieši varas šķīdonī var to apcietināt, „nolaist no kājas", kā ar vienu otru bija gadījies. Kādu laiku tas slēpās Rīgas Jūrmalā, nodzīvoja pie kreisā rakstnieka Ādolfa Talča, ko vācieši bija sagūstījuši, boļševikiem aizbēgot 1941. gadā, bet vēlāk atbrīvojuši. Vai viņš apsvēra iespēju palikt Latvijā? Boļševiku vēsturnieks Drīzulis bija izteicies Uldim Ģērmanim, ka Švābe „tīri labi" varējis palikt.

Kad pārcietām Berlīnē bumbu krusu, nāca zināms, ka Švābe esot Bavārijā. Valodas klīda, ka bijis pat vācu cietumā. Lai nu kā, samērā drīz ienāca sabiedrotie un bija aizmirsušās visas bailes. Profesors jutās aicināts piedalīties sabiedriskā darbā un sāka fotografēties rakstnieku sanāksmēs.

Ap to laiku uz Libeku sāka braukt no amerikāņu joslas bijušais ministrs Valdmanis un uzsvēŗt, ka ar vācu svētību radītā latviešu „Potsdamas valdība" jāatceļ, ka jārada jauna pārstāvība no trim profesoriem: Švābes, fiziķa Gulbja un teologa Kundziņa, jo tie nekur politiski neesot iejaukti.

Tā arī notika. Švābe ieguva it izcilu vietu Bavārijas latviešu vadībā Minchenē. Drīz vien tas parādīja savu temperamentu, sanākdams „ragos" ar diezgan sekmīgā trimdas laikraksta izdevēju Viktoru Baltkāji, kādreizējo Brīvās Zemes korespondentu Londonā un sabiedrisko lietu ministrijas informācijas biroja vadītāju. Šo Baltkāji Švābe tāpēc neatzina, nepieminēja Latvju Enciklopēdijā. Par kādu ar pseudonimu Vilks iespiestu jaunā „vadoņa" stāstu minchenieši bija izteikušies, ka tas esot pornografisks, tāpēc Švābe labāk pārcēlās uz britu okupācijas joslu Ziemeļvācijā, kur apstākļi likās izdevīgāki.

Pats Švābe savā autobiografijā stāsta, ka kādreizējā skandāla dēļ ar Pāvila Rozīša dzīvesbiedri, daudzi sabiedrībā vairs nav gribējuši viņu pazīt.. Tad Švābe iemīlējās Veronikas Strēlertes vecākajā māsā un, kad tā mira ar tbc, pašā dzejniecē. Ulmaņa laikā abi bija impozants pāris Rīgā. Veronikai bija interesantas, mazliet slīpas acis, un tās varbūt saistīja orientālo ceļotāju, kas, no Sibirijas mājup dodamies pēc Pirmā pasaules kaŗa, bija apbraucis apkārt pasaulei. Kad rakstnieks klīda pa Vāciju, viņš iepazinās ar kādu slimo kopēju, ko tas apprecēja. Tā bija ar viņu visu „mazās trimdas' laiku un pavadīja uz Zviedriju. Viņa bija vienīgā, kas dāvājusi dēlu nemierniekam, to pašu, kam viņš veltījis rindu: „Maz ticams dēku stāsts ir dzīve mana..."

(Turpinājums sekos)

TORONTO ZIŅAS

● 18. novembŗa rīcības komitejas priekšsēdis LNAK valdes priekšsēdis T. Kronbergs ziņoja, ka viņš aicināts piedalīties ar referātiem Latvijas valstssvētku sarīkojumos Austrālijā, kur apmeklēs astoņus latviešu centrus, pavadot Piektajā kontinentā vienu mēnesi. Rīcības komiteju šinī laikā vadīs LNAK priekšsēža vietnieks Aleksandrs Joma. Toronto 18. novembŗa akta galvenais runātājs būs archibīskaps Arnolds Lūsis. Akta sākums no pl. 16 pārlikts uz pl. 17, lai tanī varētu piedalīties arī svinīgā dievkalpojuma apmeklētāji pl. 15 Sv. Andreja baznīcā. 18. novembŗa sarīkojums notiks līdzšinējā vietā Toronto universitātes aulā. Koncertā piadalīsies vanadžu koris Zīle simfoniskā kvinteta pavadījumā. Pēc TLTA ģimnazijas direktrises V. Slaviešas ierosinājuma, sarīkojuma aktīvā darbā iesaistīs arī ģimnazijas audzēkņus.

● Latviešu biedrības sestdienas skolas tautas tradiciju puduŗa nodarbības Silvijas Ozolas vadībā paredzētas skolā četrreiz gadā, sākot ar otro klasi. Pulciņa dalībniekus iepazīstinās ar latvju rakstiem, novadu tautas tērpiem, latvisko rakstu kompoziciju, latviskajām gadskārtām u.c. Pārzines palīdze Spodra Pogule un skolotāja Irma Ķeniņa sagatavo tautas deju un rotaļu materiālus pusotras stundas ilgai ieskaņošanai skaņu lentē, ko izlietos skolas sarīkojumos. Sestdienas skolas koklētāju grupu vadīs Arianas Liepiņas audzēknes Aelita Brīviņa un Diāna Lapiņa. LNAK kultūras nozares vadītāja Inta Purva nodos skolai zināmu skaitu ĻV teātŗa iestudētās M. Zīverta lugas Nauda izrādes biļetes pārdošanai, pie tam 50 proc. no pārdoto biļešu naudas paliks skolas rīcībā. Lugas Nauda izrāde paredzēta 3. novembrī pl. 15 Sv. Lorensa centrā, daudzkultūru teātŗu festivālā. Kāda anonima skolas labvēle skolai ziedojusi 100 dol. mazāk sekmīgo skolēnu atbalstīšanai ārpus skolas rēgulārajām mācību stundām.

● Daugavas Vanagi ASV, lai veicinātu nacionālās idejas izpratni mūsu jaunatnē un rosinātu tās līdzdalību Latvijas brīvībai, izsludinājusi rakstu darbu sacensību jaunatnei par šādiem tematiem: Ko man nozīmē 18. novembris un Kā es varu palīdzēt cīņā par Latvijas brīvību, Latvijas brīvības cīnītāji tagad un Daugavas Vanagu organizācijas darbs un nozīme latviešu sabiedrībā. TLB sestdienas skolā sacensības vadīs V. Slavieša

● Tautas augstskolas ģimnazijas abitūrientu klases rīkotais skolas izbraukums notika 23. septembrī uz Oranžvilles parku. To izkārtoja 4. klases audzēkņi Raimonds Kalniņš, Andris Matīss, Gundega Ozoliņa un Ingrīda Bērziņa Valža Martinsona vadībā. Ekskursijā divos autobusos no Latviešu nama piedalījās 63 ģimnazisti un 6 skolotāji, ieskaitot ģimnazijas direktrisi V. Slaviešu un izbraukuma vadītāju skolotāju H. Miķelsonu. Ekskursijā bija ļoti labi izplānota ceļu izvēle, tāpat šķēršļu gājiens un sporta spēles. Jaukajos laika apstākļos un rudenīgās dabas skaistumā ātri pagāja diena.

● Pensionāru apvienības 20. septembŗa saietā Latviešu namā 160 dalībnieku noklausījās Annas Gobas referātu par dabas piesārņošanu un V. Aleksanderas deklamētos divus K. Skalbes dzejoļus. Apvienības valdes priekšsēdis A. Retigs paskaidroja, ka latviešu pensionāriem ir divas iespējas pierakstīties uz pensionāru dzīvokļiem. Tādi būs Trydell sabiedrības paredzētā jaunbūvē Carlton un Jarvis ielu krustojumā un Metro Housing namā, kuŗu pabeigs 1980. gada rudenī. Interesenti var pieteikties pie apvienības valdes locekļiem ceturtdienu saietos Latviešu namā. Sarīkojumu daļas vadītājs K. Tannis pastāstīja par LNAK un ALA kopējo valdes sēdi Detroitā, kur arī viņš piedalījies. 4. oktobŗa saietā paredzētas Lijas Pones deklamācijas.

● Sv. Jāņa draudzes svētdienas skolas vadītāja Anna Kurse pēc 20 gadu pašaizliedzīga skolas vadīšanas darba, atteikusies. Viņas vietā par vadītāju darbosies Gunārs Reinfelds, draudzes padomes loceklis un ilggadējs svētdienas skolas skolotājs. Skola atsāks darbu 21. oktobrī pl. 10.30. Nodarbības sāks ar māc. I. Gaides vadītu svētbrīdi, kam sekos kopēja dziedāšana un nodarbības pa grupām, pa laikam piedalīsies arī dievkalpojumos. Svētdienas skolā pieņem arī bērnus ar vāju latviešu valodu. Pieteikšanās svētdienas skolā līdz 14. oktobrim pie skolas vadītāja G. Reinfelda, tālr. 636-1811, vai H. Turkēvicas, tel. 769-6980. Pirms 14. oktobŗa Pļaujas svētku dievkalpojuma bērnus reģistrēs dievnama zālē, kur sniegs arī paskaidojumus un uzklausīs ierosinājumus. Jauniešu pirmajai grupai (no 13 — 14 g.v.) paredzētas nodarbības 21. un 28. oktobrī; 11. un 25. novembrī; 9. un 23. decembrī pl. 10 Intas Malējas un Edgara Liepiņa vadībā. Otrai grupai (no 15 — 17 g.v.) — 21. oktobrī; 4. un 18. novembrī; 2., 16. un 23. decembrī pl. 10 Sandras Kurses-Freimanes, Mārītes Štengeles un Māŗa Lūša vadībā. Iesvētes mācības sāksies 21. oktobrī pēc dievkalpojuma ar pārrunām jauniešiem, kopā ar vecākiem baznīcas zālē, bet iesvētes dievkalpojums notiks 25. maijā. Īpaša grupa paredzēta vecākiem jauniešiem un pieaugušiem, kas tradicionālā iesvētes vecumā nepaspēja iesvētīties, vai nav iesvētījušies latviešu valodas neprašanas dēļ. Iesvētes mācības vada draudzes māc. I. Gaide, pieaicinot archibīskapu A. Lūsi vai citus mācītājus. Iesvētītiem jauniešiem (īpaši pēdējos gados), pirmā sanāksme paredzēta 4. novembrī pēc dievkalpojuma Sv. Jāņa baznīcas telpās ar pārrunām par aktuāliem jautājumiem kristīgā skatījumā. Turpmākās sanāksmes paredzētas divreiz mēnesī, iespējams kopā kopā ar Sv. Andreja draudzes jauniešiem.

● Mācītāju I. Gaides un J. Cāliša vadībā, sākot ar 16. oktobri, katru otrdienas vakaru, no pl. 19.30, Sv. Jāņa baznīcā Svēto rakstu studijas par virstematu Dieva dziesmas — psalmi, pārrunas, lūgšanas — kristīga sadraudzība. Ticības celsmes stundas turpināsies oktobrī, novembrī un decembrī turpat. Aicināti visi piedalīties.

● Latviešu nams rīko 15 gadu darbības atceri 20. oktobrī pl. 19 Latviešu namā, 491 College Str., ar svinīgu aktu un jauniešu mūzikāliem priekšnesumiem, vakariņām un deju.

● Gaujas (14.) gaidu un Rīgas (72.) skautu vienību gadskārtējā vecāku gada sapulce 2. oktobrī pl. 19.30 Sv. Andreja baznīcas zālē. Jauni dalībnieki — mazskauti un guntiņas var pieteikties pie vienību vadītājiem.

● Pēc ilgākas slimošanas 19. septembrī Sv. Josefa slimnīcā mirusi 76 g. vecā Ženija Biadacza, dzim. Dukatona. Aizgājēja dzimusi Liepājā. No Anglijas 1975. gadā iecelojusi pie dēla Aivara Poriņa Toronto. Pēdējā gaitā Sv. Džēmsa kremātorijā viņu 24. septembrī izvadīja māc. I. Gaide. Bez dēla Aivara nelaikei Montrealā paliek meita Spīdola Zariņa ar ģimeni un meita Ārija Plūme ar ģimeni Anglijā un 6 mazbērni.

● Austrumu draudzes bazārs paredzēts 28. oktobrī pēc Reformācijas svētku dievkalpojuma Sv. Barnaba baznīcā. Draudzes jaunieši iesvētīšanai piesakāmi mācītājam A. Briedim, tālr. 757-2739 līdz 1. decembrim. Iesvētes mācības sāksies janvārī, bet iesvētes dievkalpojums 1. jūnijā.

● Sv. Jāņa draudzes dāmu komiteja šogad atskatīsies uz 30 darbības gadiem. Dāmu komiteja vienmēr bijusi rosīga dažādu draudzes sarīkojumu organizēšanā un izkārtošanā. Šim rudenim izplānoti šādi sarīkojumi: 14. oktobrī Pļaujas svētku sarīkojums pēc dievkalpojuma, ar atskatu uz draudzes dāmu komitejas 30 darba gadiem. Šai sarīkojumā notiks gadskārtējās loterijas mantu izloze. Kafijas galds. Draudzes dāmu komitejas rīkotais Ziemsvētku tirdziņš 24. novembrī no pl. 9 — 16. Gadskārtējais garīgais koncerts Ziemsvētku ieskaņai 15. decembrī pl. 19. Piedalīsies soprāns Gunta Plostniece, arpiste Nora Būmane un ērģelnieks Arnolds Tirzītis. Koncerta atlikums bērnu nometnes inventāra iegādei Saulainē.

Ticības celsmes dienu dalībniece Lūcija Cauka, pateicībā par šīm skaisti pavadītām dienām, dāvinājusi draudzei savas dzejoļu grāmatas — Meklējot balto ceļu — 10 eksemplārus. Tā domāta mazo bērnu nometnei Putnu salai.

● Šīs vasaras 28. Saulaines draudzes bērnu un jauniešu nometnes nometņotāju kopskaits bijis 132 (pērngad — 138). Mazo bērnu nometnē caurmērā bijuši 14 bērnu nedēļā. Lielākais bērnu skaits bijis no 15. — 22. jūlijam — 19 un latviski nerunājošo pirmajā nedēļā no 5. — 12. augustam. Lielo bērnu nometnes caurmērs bijis 40 nometņotāju. Vislielākais skaits — 47, bija nometnes otrā un trešajā nedēļā. Nometnes komandante bija Sandra Budeniece no Čikagas, galvenais zēnu vadītājs Jānis Liepiņš, bet meiteņu — Astrīde Kronberga. Putnu salu vadīja Elga Krasta no Floridas. Latviski nerunājošo saimi vadīja Renāte Vīsta-Pogule. Mazbērnu Putnu salas jaunbūve, kas celta pēc arch. Norberta Sebra projekta, izmaksājusi 52.388 dolaru, no tiem 5000 dolari ir aizņēmums no draudzes un 10.000 dol. no Palīdzības fonda, jo iepriekšējās būves izmaksas aplēses izrādījās par zemām, pieaugot būvmateriālu cenām. Jaunbūves celšanai daudzi talcinieki un labvēļi ziedojuši savu darbu un materiālus. LNAK piešķīrusi 250 dol. par nometnes veikumu latviskā audzināšanā.

● Toronto filatelistu kluba sanāksme 14. oktobrī pl. 14 Toronto latviešu centrā.

● Mākslinieka Alfreda Krūkliņa, no Ņujorkas, gleznu izstāde no 12. — 14. oktobrim Sv. Jāņa baznīcas telpās. Izstādi 12. oktobrī pl. 19.30 atklās mākslinieks Edvards Dzenis. Tā sestdien atvērta no pl. 12 — 20 un svētdien no pl. 13 — 18.

● Mednieku un makšķernieku kluba tradicionālā tītaru šaušana sāksies 20. oktobrī pl. 10 no rīta Bērzainē. Sacīkstēs var piedalīties ikviens interesents, neatkarīgi no piederības pie kluba.

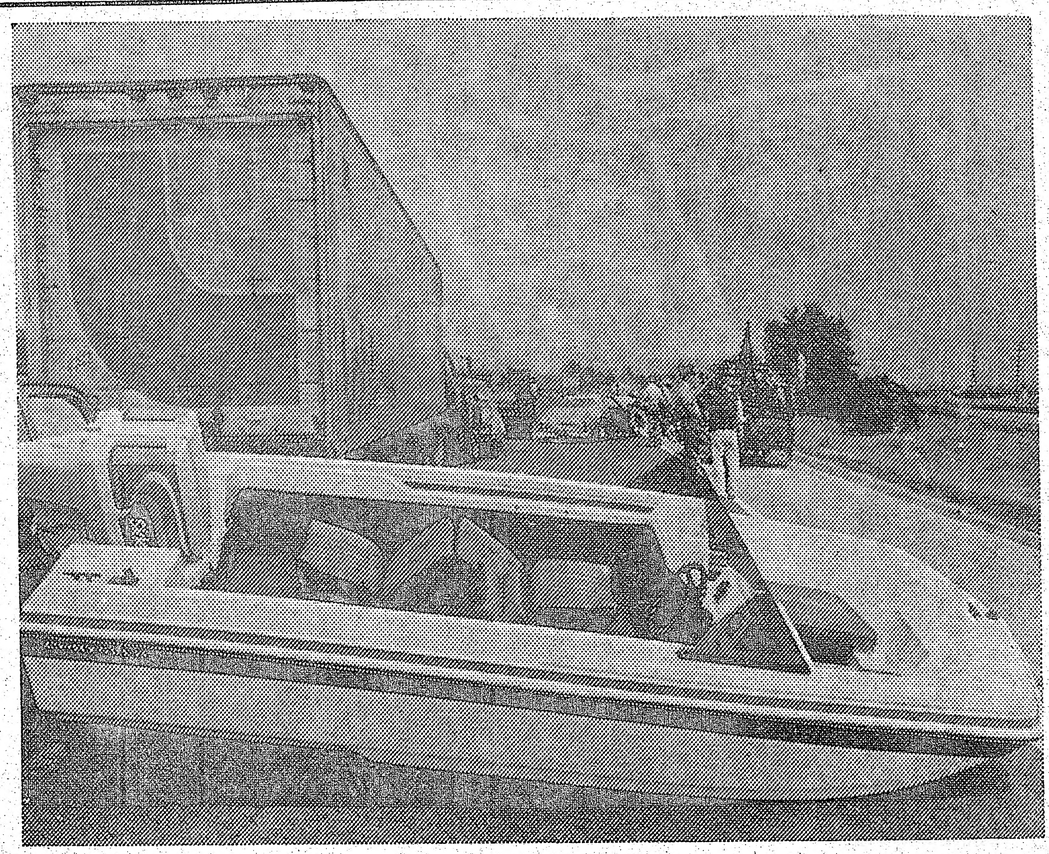

Arī tā kādreiz atgadās: laiva šķērsām pāri lielceļam! Šo skatu uz Queen Elizabeth (Kanadā) lielceļa izdevies iemūžināt mūsu fotografam. Foto: Aleksandrs Kalniņš

Latvijas armijas 60 gadu atcere Toronto

Latvijas armijas 60 gadu jubilejas rīcības komitejas pēdējā sēdē Toronto piedalījās 18 locekļi, to vidū arī pirmajā sēdē apstākļu kavētais Virsnieku apvienības Kanadā valdes priekšsēdis E. Ziplāns. Sēdē priekšsēža vietnieka E. Krūkas vadībā galvenokārt pārrunāja atceres svētku norises programmu. Krītušo karavīru piemiņekļa pārvaldes priekšsēdis V. Tikiņš iepazīstināja ar programmas norisi pie piemiņekļa Saulainē. Pulcēšanās svētbrīdim 10. novembŗa rītā pl. 10.00. Piemiņas runu teiks kāds no mūsu augstākajiem virsniekiem. Rīcības komitejas veltītos ziedus pie piemiņekļa noliks komitejas priekšsēdis LKOK plkv. A. Liepiņš. Pēc svinīgā akta īsa pakavēšanās pie kafijas galda Saulaines sabiedriskā mājā.

Uz Saulaini organizēs kopēju braucienu autobusā. Ieinteresētie dalībnieki aicināti sazināties ar rīcības komitejas informācijas daļas vadītāju Edmundu Ozolu (tālr. 231-9618) līdz 25. oktobrim, kad paredzēja arī nākamo rīcības komitejas sēdi DV namā.

Pēc atceres brīža Saulainē Lielā Junda ar svētbrīdi Bikforda ģimnazijas auditorijā pl. 18.30. Svētbrīdi vadīs archibīskaps Arnolds Lūsis. Jundu pieņems pēdējais Latvijas 1. Jātnieku pulka komandieris LKOK plkv. A. Liepiņš. Dežūrvirsnieka pienākumus veiks vltn. E. Krūka, bet zāles komandanta — R. Roze. Ar karogiem piedalīsies latviešu skolu audzēkņi, skauti, gaidas un veterānu organizācijas, kā arī igauņu un lietuviešu veterānu pārstāvji.

Koncertdaļā dziedās DV vīru koris Kanadā diriģenta A. Pērkona vadībā. Jauniešiem līdz 18 gadiem ieeja brīva, pensionāriem 3 dol., pārējiem 4 dol. Pēc koncerta vakariņas DV namā pl. 21.00, par kuŗām rūpēsies DV Toronto nodaļas vanadzes priekšnieces Silvijas Ozolas vadībā. Vakariņu dalības maksu noteica 15 dol. no personas. Pieteikšanās vakariņām vēlākais līdz 25. oktobrim pie Edm. Ozola, tālr. 231-9618 vai DV grāmatnīcā, tālr. 921-7121. **O. K.**

Sarīkojumu kalendārs

4. oktobrī pl. 14. Toronto pensionāru apvienības kārtējā sanāksme ar L. Pones deklamācijām.

27. oktobrī pl. 19.30 Latviešu namā TLMM kluba sezonas atklāšanas balle. Medījumu izloze. Spēlēs Runči.

20. oktobrī pl. 20 Toronto latviešu YMCA rīko Sportistu balli Humber College, Student Union zālē, Humber College Blvd., pie 27 autoceļa. Mantu loterija.

24. novembrī LPB Kanadas kopas Preses balle Latviešu namā.

25. novembrī LPB Kanadas kopas Rakstnieku cēliens un Kārļa Skalbes 100. dzimšanas dienas atcere Latviešu namā.

25. aprīlī — 4. maijam DV Kanadā 30 gadu darbības atceres sarīkojumu virkne.

Raudzības Sv. Andreja draudzē Toronto. Sakarā ar reto gadījumu, kad kāda latviešu ģimene aplaimota ar trīnīšiem, draudzes dāmu komiteja bija sarīkojusi Metas un Mārtiņa Blūmu trīnīšu raudzības. Tie piedzima 16. aprīlī. Dāmu komiteja bija klājusi cienasta galdu ar trim kliņģeriem un rudens ziediem. Trīnīšus bija ieradušies sveikt ap 80 draudzes locekļu. Uzrunu teica māc. Ā. Čops, draudzes priekšnieks J. Pētersons un dāmu komitejas priekšniece Balva Kūla. Augšējā attēla vidū redzami abi vecāki, Meta un Mārtiņš Blūmi un vecāmāte Emma Zaķe, katrs auklējot vienu trīnīti— Vilni, Kārli un Māri. Aizmugurē dāmu komitejas locekles.
Foto: J. Ligers

DV Kanadā 30 gadu atcere

TĀ RISINĀSIES NO 25. APRĪĻA LĪDZ 4. MAIJAM

Nākošgad, laikā no 25. aprīļa līdz 4. maijam Toronto plāno plašu sarīkojumu virkni, lai atzīmētu DV Kanadā trīsdesmit gadu darbības atceri. Svētku rīcības komiteja V. Plūdoņa vadībā aicina visas latviešu organizācijas un draudzes atturēties no citu lielāku sarīkojumu organizēšanas šajā laikā.

Pēc R. Britāla ierosinājuma, rīcības komiteja vienojās šo sarīkojumu virkni nosaukt: „KanDaVa - 30". Piemērotu svētku nozīmes metu jau izstrādājis mākslinieks Edvards Dzenis, pēc kā pasūtināti arī piemiņas žetoni. Kanadas latviešu mākslinieku gleznu izstādi Sv. Jāņa baznīcas telpās atklās jau 25. aprīlī, un tā turpināsies līdz 4. maijam. Paredzēta arī daiļamatniecības darbu un lietiskās mākslas izstāde, kā arī tirdziņš. Teātŗa izrādei izvēlēta dziesmu spēle Meldermeitiņa, kuŗas iestudēšana jau uzsākta režisora G. Vērenieka vadībā. Tai paredzētas trīs izrādes — 26. un 27. aprīlī un 3. maijā.

Rakstnieku cēlienu organizēs Modris Lorbergs, tautas deju uzvedumu E. Kalviņš, jaunatnes koncertu J. Gailītis. Paredzētas arī filmu izrādes, veco laužu pēcpusdiena, izbraukums uz Saulaini pie kritušo karavīru pieminekļa, referāti un draudzības vakari. 30. aprīlī un 1. maijā notiks arī DV CV sēdes. Jauniešu balle paredzēta 2. maijā DV namā, bet galvenā svētku balle 3. maijā Royal York viesnīcas koncerta zālē. Šajā dienā jau no pl. 9 rītā viesnīcas atsevišķās telpās iespējamas vairākas individuālu grupu sanāksmes. Ieinteresētās organizācijas lūgtas sazināties ar Moniku Jonāni: 271 Rusholme Rd., Toronto, Ont., M6H 2Y9, tel. (416) 536-5235. Turpat var saņemt informāciju par viesnīcas istabu īri un citām apmešanās iespējām.

Plaujas svētki un jubileja

Latviešu lauksaimniecības biedrība 15. septembrī Leģiona zālē Šelburnā atzīmēja savus 20 darbības gadus, reizē rīkojot arī gadskārtējos Plaujas svētkus. Bija ieradušies arī ciemiņi no Bafalo un, protams, arī no vietējiem tuvākajiem latviešu centriem — Berijas, Boltonas, Toronto, Sv. Katrīnām, Port Kolbornas u. c. vietām, pulcējoties rudens ziediem un lapām rotātās telpās. Lilijas Geisleras vadībā bija iekārtots Plaujas svētku loterijas stends ar gleznām, koka izstrādājumiem, audumiem, bet galvenokārt lauku ražojumiem.

Svētkus iesāka ar mācītāja A. Dūmiņa vadīto svētbrīdi. Mācītājs iztirzāja Plaujas svētku nozīmi, dabas iespaidus uz cilvēka dzīvi un rakstura veidošanos, beigu atzinumā norādot, ka cilvēks savā dzīvē gūst labsajūtu ne tikai materālās vērtībās, bet arī savstarpējā sirsnībā un draudzībā, sevišķi svešā zemē dzīvojot, tiekoties ar saviem tautiešiem un runājot tēvu valodā. Mācītājs arī pieminēja, ka tai pašā laikā notiek arī biedrības priekšnieka Ž. Bukovska kāzu jubileja, ko svētku dalībnieki atzīmēja ar kopēju dziesmu.

Ž. Bukovskis savā uzrunā norādīja, ka īstais jubilārs ir Latviešu apriņķis, jo Lauksaimniecība ir sāktās sabiedriskās darbības tiešā turpinātāja. Ilgus gadus dzīvodami svešā vidē, šī apriņķa latvieši savai tēvzemei nav pagriezuši muguru un zuduši savai tautai un latviešu sabiedrībai. Viņu devums jaunatnei, kultūrai un nacionālpolītiskam darbam sniedzas tālu pāri Latviešu apriņķa robežām. Pieminams, ka pirmā latviešu neklātienes skola Ziemeļamerikā radās un darbojās Latviešu apriņķī. Ziemeļamerikas kultūras fonda dibināšanā no Kanadas piedalījušies divi pārstāvji — viens no Toronto un otrs no Latviešu apriņķa. Latvijas brīvības fonda idejas tēvs Dr. A. Šteins ir apriņķa latviešu saimes loceklis. Materiāli atbalstīti visi nacionālie un jaunatnes pasākumi, kā skauti un gaidas, latviešu skolas, Minsteres latviešu ģimnazija, gan rēgulāriem, gan atsevišķiem maksājumiem. Lauksaimniecības b-ba un DV Druvas nodaļa, ir Brīvības fonda dalībnieces ar 2000 dol. iemaksu, Atbalstīta Gaismas akcija, Pateicības fonds, Latviešu nams, LNAK, Latviešu Centrs Toronto, kā arī BATUN organizācija Ņujorkā. Proporcionāli latviešu skaitam Kanadā, nav otras latviešu kolonijas, kuŗa būtu nākusi ar tādu devumu kā Latviešu apriņķis, norādīja Ž. Bukovskis.

Jubilārus un ilggadējo saimniecības vadītāju L. Spalviņu ar ziediem un kliņģeri sveica DV Druvas nodaļas priekšnieks A. Kalniņš un nodaļas vanadžu kopas priekšniece M. Beņķīte. Apsveikuma rakstu bija piesūtījis Dr. Alfreds Vanags, kas amata pienākumos atradās Ņujorkā.

Vīru ansamblis Kalvis no Toronto bija ieradies ar interesantu programmu. Ansamb-

(Turpinājums 12. lp.)

● Lai gan ASV senātā debates par SALT II paredzētas tikai oktobrī, jau tagad valdības aprindās un privātos sektoros runā par šī līguma saturu, par kuŗu domas dalās. Min pad. karaspēku Kubā, kas būtu viens no iemesliem līgumu neapstiprināt pašlaik. Senātors Birds ir pret līguma ratificēšanu tagadējā tekstā un vēlas, lai to atgriež ārlietu komisijai. Senātors Roberts Dole prasa, lai debates par līgumu nesāktu, iekām nav izvākts padomju karaspēks no Kubas. Prezidents Kārters turpretim ieskata, ka padomju karaspēka klātiene Kubā nedrīkst būt par iemeslu debašu atlikšanai un ka karaspēka izvākšana kārtojama diplomātiskā ceļā. Vairāk nekā 150 ASV ģenerāļu un admirāļu parakstījuši līgumu ārlietu komisijai, apturēt SALT līguma ratificēšanu, motivējot to ar līgumā dotajām priekšrocībām Pad. savienībai. **O.Dz.**

Galvenais sarīkojums — svētku akts un koncerts — notiks 4. maija pēcpusdienā, bet priekšpusdienā svinīgs dievkaipojums Sv. Andreja baznīcā, un vakarā atvadu sarīkojums DV namā.

Atsevišķā brošūrā — Svētku vadoņi ievietos arī apsveikumus un sludinājumus. Par to ievietošanu interesenti var sazināties ar Svētku vadoņa redaktoru R. Norīti: 121 — 27th St., Toronto, Ont. M8W 2X6.

Nākošā rīcības komitejas sēdē sāks apsvērt atsevišķu sarīkojumu ieejas cenas un izstrādās vispārējo budžetu.

R. N.

Lasītāju vēstules

(Turpinājums no 2. lp.)

droši vien brīvās Latvijas laikā mācījās mūsu skolās. Šīm personām gan vajadzētu zināt, ko Lāčplēsis, Laimdota un Spīdola nozīmē latvju tautai!.

Viss šis darbs, liekas, uzrakstīts „slaveno komiku" garā. Zemē, kuŗā dzīvojam, bieži redzam jauniešus, kas uzšuvuši ASV karoga krāsas uz bikšu dibena, bet vai tāpēc arī mums būtu tas jādara? Vai garīgā pagrimšanā arī mums būtu jāņem tik liela dalība? Lugā redzams arī liels iespaids no lētām TV filmām un komerciāliem sludinājumiem.

Rodas iespaids, ka autore it kā būtu gribējusi pārspēt vienu no mūsu pirmajiem ziņģu rakstītājiem — Neredzīgo Indriķi. Šim vecajam dziesminiekam tomēr nebija gandrīz neviena paraugā, izņemot Veco Stenderu. Un, kur tie gadiņi, kur tie gadiņi, kad viņš dzīvoja?? Bet tagad taču ir dažādi literāri paraugi, gan labi, gan slikti.

Kāda rakstniece vienā no latviešu laikrakstiem savā apcerē par Varoņdarbiem min kaut ko par uzdrīkstēšanos. Domāju, ka šis skaistais vārds šoreiz lietots nevietā. Pie Varoņdarbu uzrakstīšanas, pēc manām domām, nebija vajadzīga nekāda „uzdrošināšanās", bet gan daudz nekautrības.

Šajā vēstulē izsaku savas personiskās domas un dziļāko sašutumu par mūsu tautas nacionālo simbolu izsmiešanu un nonicināšanu.

Ojārs Ieviņš Hamiltonā

KAM TAISNĪBA — LIEPIŅAM VAI JAUNSUDRABIŅAM?

Latvija Amerikā 15. septembŗa numurā Olģerts Liepiņš savās atmiņās raksta: „No sava dzīvokļa Kokneses prospektā, Meža parkā, Jaunsudrabiņš pārcēlās uz Ropažu pagastu, tagadējo Gaŗkalni, netālu no Gaujas, kur bija mājas viņa jaunajai simpatijai un vēlākajai trešajai kundzei Natālijai Valdmanei."

„Otra sieva Elza aiz tās pašas milestības nedeva Jānim šķiršanos. Vēzis pārgrieza viņas dzīves pavedienu, tā atrisinot problēmu, un pēdējā vasarā pirms bēgļu gaitām Jaunsudrabiņš ar Nati varēja sareģistrēties."

Turpretī Jānis Jaunsudrabiņš grāmatā Mana dzīve (Ziemeļblāzmas apgāds 1957. g.) stāsta tā: 166. lp.: „Laulība (ar otru sievu Elzu, ref.) tika šķirta bez tiesības pārsūdzēt." Jaunsudrabiņš šeit stāsta par 1939. gada notikumiem. 181. lp.: „Manas laulības šķiršana ar Elzu darīja uz Frīdu (Balodi) tik dzīvinošu iespaidu, ka viņa gādāja, lai mēs pēc iespējas drīz salaulātos, . . . un profesors Maldonis mūs laulāja zem Jāņa Rozentāla gleznas turpat mūsu istabā."

183. lp.: izraksts no Frīdas Jaunsudrabiņas (dz. Jansone, atr. Balode) testamenta: „Manu vasarnīcu — Ropažu ciemā, . . . kas nostiprināta zemes grāmatās kā Ropažu pagasta Baložu mājas, pēc manas nāves lai manto mans vīrs Jānis Jaunsudrabiņš." Testaments parakstīts 1938. gada 15. oktobrī.
193. lp.: „Jā, 1941. gada 2. decembrī mūs (Natāliju Valdmani un Jāni Jaunsudrabiņu, ref.) salaulāja Ropažu pagasta dzimtsarakstu nodaļā, pēc kam kopā ar dažiem Nates piederīgiem Pliederos paēdām vakariņas un otrā rītā braucām mājās. Mūsu dzīve Baložos . . ."

Tātad, Liepiņš saka, ka Jaunsudrabiņam bijušas trīs sievas, bet Jaunsudrabiņš pats, ka — četras. Nesaskan arī Liepiņa un Jaunsudrabiņa informācija par Jaunsudrabiņa un viņa otras sievas Elzas atšķiršanos, — par Ropažu mājas īpašnieci un par Jaunsudrabiņa un viņa ceturtās sievas Nates Valdmanes laulību datumu.

Vēlākiem literātūras pētniekiem apjukumu varētu radīt arī šāds fakts: „Viņas (t.i. otras sievas Elzas) laikā Jaunsudrabiņš sacerēja savus labākos, eiropiskākos romānus — Nauda un Kapri." Jaunsudrabiņš pats, vismaz par Naudu, rakstē citādi: „Smagais 1939. gads ir bijis pat ražens, tas iezīmējās ar lielu romānu Nauda." (190. lp.). Un 170. lp.: „Gluži brīvs es kļuvu, kā zināms, tikai 1939. gada rudenī. Tomēr jau 1938. gada pavasarī es pārcēlos ar visām mantām uz Ropažiem." (t.i. pie vēlākās trešās sievas Frīdas Balodes)

Vai šo atšķirīgo informāciju nevajadzētu izlīdzināt?

Valija Ruņģe, Kalamazū, Mič.

PIEZĪME PIE ZVĪDRA VĒSTULES

Atņemiet „latviešu gala zemei" Latgalei čivļu, krievu un poļu vārdus un pāri nepaliks nekas! Latvijas neatkarības laikā izauga latgaliešu intelligence, bet tomēr bija „zvīdri", kas prasīja Latgolai autonomiju, plotu karidoru „do Reigas biškapeita".

Dr. Jānis Karols Toronto

Sarīkojumu Kalendārs

TORONTO

29. septembrī pl. 19 sidrabenie-šu un to draugu un labvēļu vakars ar groziņiem. Neliela ieejas maksa. Visi laipni ie-lūgti.

30. septembrī pl. 15 DV namā vanadžu Rudens pēcpusdiena ar darba skati.

30. septembrī pl. 17 Latvijas universitātes 60 gadu dibinā-šanas atcere Latviešu namā.

6. un 7. okt. DV Toronto nod. makšķernieku sekcijas sacen-sības Braitonā, Ont.

13. oktobrī pl. 19 DV vīru ko-ris dzied Bramptonā Junior Farmers zālē, Elliot Str., sa-karā ar Bramptonas nodaļas 25. gadadienu. Šaviesīgs va-kars. Spēlēs Runči.

13. oktobrī pl. 20 DV namā To-ronto DV nodaļas gadasvētki.

14. oktobrī Burtnieku draudzes sarīkojumi: pl. 13 Jorkas ka-pos pieminas brīdis, pl. 15 Latviešu namā veļu daudzinā-jums.

14. oktobrī pl. 18 DV namā 3. Jelgavas kājnieku pulka 60 gadu dibināšanas atceres sa-rīkojums. Svētku akts, DV vī-ru koris Kanadā.

20. oktobrī pl. 7 vak. Latviešu nama 15. gadasvētki. Pro-grammā jauniešu priekšnesu-mi.

No 26 — 28. oktobrim 9. Kana-das latviešu skolotāju konfe-rence Sv. Jāņa baznīcas tel-pās.

28. oktobrī pl. 16 Latviešu namā TLB literāri mūzikāla pēcpus-diena „Piemini Latviju'. Pie-dalās: M. Lorbergs, J. Dzegu-ze, I. Veinberga un P. Zariņš.

3. novembrī St. Lawrence Centrā DV teātris izrādīs M. Zīverta lugu Nauda.

4. novembrī, pl. 16.30 Sv. An-dreja baznīcas zālē. Gaujas g. v. Mārtiņvakars ar uzve-dumu „Pelīte Pīkstīte".

10. novembrī Latvijas armijas 60 gadu atcere.

18. novembrī pl. 16 Latvijas valsts dibināšanas sarīkojums Toronto universitātes Convo-cation Auditorium, 31 King College Circle.

24. novembrī no pl. 9—16 Ziemas svētku tirdziņš Sv. Jāņa baz-nīcas sarīkojumu telpās.

1. un 2. decembrī DV namā Ziemas svētku tirdziņš.

8. decembrī Dainas koŗa 30 darba gadu atceres koncerts Latviešu centrā.

15. decembrī pl. 19 Sv. Jāņa baznīcā koncerts Ziemas svēt-ku ieskaņai.

LLTA ģimnazijas sarīkojumi 1980. GADĀ

26. janvārī pl. 18 (sestdien) Draudzīgā aicinājuma ieska-ņa.

27. janvārī pl. 17 (svētdien) Draudzīgais aicinājums.

20. aprīlī pl. 17 (svētdien) ģim-nazijas audzēkņu vakars.

30. maijā (piektdien) izlaiduma vakars.

Ar priecīgiem smaidiem jauno mācību gadu sākot. Toronto latviešu skolas Valodiņa vadītāji, skolotāji un palīgskolotāji sa-pulcējušies nākošajam darba posmam. 1. rindā no kreisās: Dr. Solveiga Miezīte, Maija Stone, Dace Monumenta, Biruta Kva-pinska, Ināra Matīsa, Anita Liepiņa, māc. Juris Cālītis, Tonija Krūka, Suzana Zaķe, Aija Lagzdiņa un Sarma Rubene. Aizmu-gurē no kreisās: administrātors Aivars Vinters, skolas pārzinis Andris Roze, māc. Ivars Gaide, Astra Roze, Ingrīda Bulmane, Aiva Vintere, Valda Gustava, Māra Stabiņa, Gaida Ivamoto, Zaiga Bembrova, Beatrise Līce, Zigis Miezītis, Jānis Beloglā-zovs, Dr. Andris Rubenis, Marģers Groskaufmanis, Dr. Voldemārs Gulēns un Kārlis Bergmanis. Foto: J. Ligers

Sabiedrisko namu grūtibas

ALTS BIEDRU SAPULCE BOSTONĀ

Amerikas latviešu tautiskā sa-vienība savu gadskārtējo pil-sapulci Bostonā bija sasaukusi 18. septembrī. No vairāk nekā 200 biedriem sapulcē bija iera-dušies tikai 26. Pēc stundas no-gaidīšanas, arī šis skaits pēc statūtiem bija tiesīgs lemt. Par sapulces vadītāju ievēlēja J. Raudsepu, par protokolisti Eve-līnu Dūku.

Priekšniece Dr. I. Dinberga ziņoja, ka sarīkojumi nav devu-ši cerēto atlikumu. Viņa gan pa-stāstīja par Austrālijas Saules jostas padārgo uzņemšanu, bet nepateica, kā beigusies Rīgas aktieŗu uzņemšana šī gada mai-jā. Vai ALTS ko materiāli vai morāli ieguvis, tas palika nepa-teikts. Starp pilnsapulces dalīb-niekiem nebija arī neviena, kas par to sevišķi interesētos.

J. Raudseps ziņoja, ka ie-priekšējā gada protokolu rak-stījis nelaikis rakstnieks Dzin-tars Freimanis, bet tā kā pēdē-jais vairs nav mūsu vidū, tad rekonstruētu protokolu nolasīja Dr. I. Dinberga. Biedrzinis M. Gārnis ziņoja, ka pēdējā gadā klāt nākuši 14 biedri; pieci mi-ruši: A. Brīvkalns, Dz. Freima-nis, J. Dūks, P.Priedītis un B. Drozds. Līdz šim biedru naudās ieņemts 1300 dol..

Plašas pārrunas radīja ilgi ne-nokārtotais bibliotēkas (ap 1500 grāmatu), jautājums.

Bibliotēkai pamatus lika 1928. gadā Roberts Cers,. Beidzot šīm grāmatām mājvieta ir atrasta Trimdas drau-dzes namā, blakus plašajai DV bibliotēkai, kuŗu vada R. Lācis un A. Norietis. Tā būs atsevišķa bibliotēka, neiekļauta DV grā-matās. Šim nolūkam pirks me-talla skapjus. Trimdas draudzei maksās gadā 50 dol. īri. Pirma-jam gadam šo īres naudu sa-maksāja St. Duļevskis.

J. Raudseps vēl ziņoja, ka na-ma uzturēšana kļūst arvien dār-gāka, visi izdevumi sadārdzinā-jušies, taču īpašums ir vērtī-gāks nekā nauda. Nākamajam gadam vajadzīgs vismaz 7500 dol. (apsildīšana, apgaismo-šana un bankas parāds), bet at-likums uz nākamo gadu ir tikai 840 dol.

Lai financiālo jautājumu atri-sinātu, St. Duļevskis ieteica griezties pie Bostonas latviešu

(Nobeigums 11. lp.)

Kad padomju pārstāvis aizbēg...

LATVIEŠU STUDENTU PĀRSTĀVĪBA AMERIKĀŅU STUDENTU KONGRESĀ

Nupat beidzās USSA (United States Students' Associations) kongress, šogad rotācijas kārtī-bā tas notika ASV austrumu krastā — Masačusetas univer sitātes Amherstas kolledžā, pie Bostonas. No ASV universitā-tēm piedalījās ap 350 pārstāv-ju. Bez tam bija arī ārzemju studentu organizāciju pārstāv-ji. Kā Latviešu studentu cen-trālās savienības pārstāvis šai kongresā piedalījās Jānis Zie-diņš no Bostonas; Ruta Pried-kalne no Čikagas bija Baltie-šu studentu koordinātore. LSCS delegāta dalības maksu sedza Latvijas brīvības fonds.

Kongresa darba lielāko daļu, tāpat kā iepriekšējos gados, prasīja dažādi iekšpolitiskas da-bas jautājumi, kā izglītība, studentu pašvaldība, līdzsva-rots budžets, studentu organi-zēšanās, dienests armijā, mā-cību nauda, stipendijas, bez-darba iemesli, noziegumi, ho-moseksuāļi, kā arī pārrunas par tā sauktā Jaunā labā spār-na (New Far Right) ietekmi politikā. Ārpolitikā galveno-kārt apskatīja Dienvidafrikas problēmas. Internacionālā fo-rumā apsveikuma vārdus bija aicināti teikt Anglijas, Izraēlas, Čīles, Panamas, Polijas un Pad. savienības studentu pār-stāvji. Kongresa dalībniekus neuzrunāja padomju ziņu aģen-tūras TASS pārstāvis, bet kāds Maskavas students.

Jautājumi, protams, skāra reliģijas brīvības trūkumu Pad. savienībā, ko maskavietis noliedza, tāpat izceļošanas grū-tības. Krievu pārstāvis atbildē-ja, ka no Pad. savienības ne-izlaižot tikai 2 proc. no visiem izceļošanas lūgumu iesniedzē-jiem, jo tie izciešot sodu cietu mos. Līdzīgu izvairīgu atbildi varēja arī dzirdēt, kad jautā-ja par Baltijas valstīm. Krie-vu students paskaidroja, ka Baltijas valstīs nekādu problē-mu neesot. Kad viņam iedeva Amerikas latviešu apvienības savāktos materiālus par ģeno-cīdu Baltijas valstīs, tas solī-jās debates turpināt, kad būšot iepazinies ar iedotajiem mate-riāliem. Krievu students tomēr drīz pazuda un līdz kongresa beigām vairs neparādījās. Ma-teriālus par komūnisma ap-spiešanas metodēm Baltijas valstīs izdalīja arī citiem kong-resa dalībniekiem.

Izvērtējot Latviešu studentu centrālās savienības piedalīša-nās svaru kongresā, jāatceras ASV studentu apvienības vice-priekšsēdes Sallijas Džonsones teiktais, attieksmē uz studen-tu starptautisko reprezentēša-nos, proti, ka tikai satiekoties ar citu tautu studentu pārstāv-jiem, „mēs varam sākt viens otru saprast". Lai arī Latvijas brīvības darbam mēs atrastu palīgus citās tautās, tad ar šiem cittautiešiem vispirms ir jāiepazīstas un jāizskaidro var-mācības, kas notiek okupētajās Baltijas valstīs. Šī iemesla dēļ piedalīšanās ASV gadskār-tējā studentu kongresā ir ap-sveicama un turpināma.

O. K.

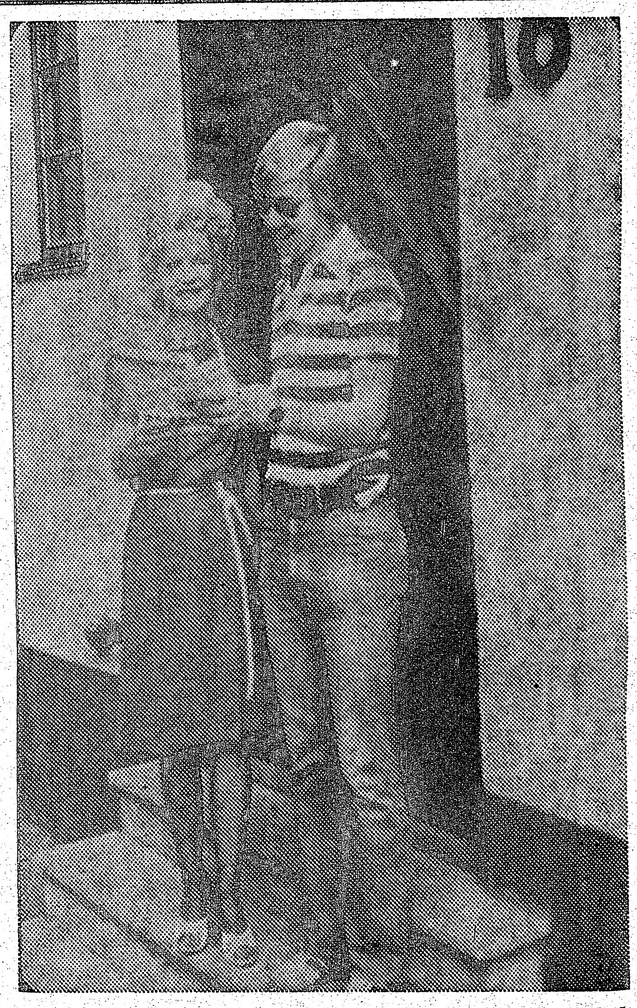

Sagatavojoties šī gada ASV universitāšu kongresam. Attēlā bal-tiešu studentu koordinātore Ruta Priedkalna un Latviešu stu-dentu centrālās apvienības pārstāvis Jānis Ziediņš pie Masa-čusetas universitātes Amherstas kolledžas Bostonā.

TORONTO KONCERTU APVIENĪBAS 21. SEZONAS KONCERTS

3. novembrī pl. 20 Raiersona teātrī Alfrēda Kalniņa 100 gadu atceres koncerts. Apvie-notie koŗi, solisti un orķestris.

6. decembrī pl. 20 Town Hall Juris Kuzminovs — čello, Ariāna Goldina — piano.

23. februārī pl. 20 Town Hall Gunārs Larsens — vijole.

27. martā pl. 20 Town Hall Anda Zirnīte — piano.

HAMILTONA

20. oktobrī pl. 19 DV Hamilto-nas nodaļas gadasvētki, First Place, 350 King St. E. Akts. Priekšnesumi. Balle. Pilna bufete.

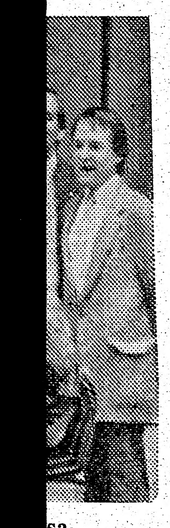

sa-
va-
nu-
ne,
glā-
ers

dru naudās

dīja ilgi ne-
as (ap 1500
s.

atus lika
Čers,. Bei-
m mājvie-
mdas drau-
plašajai DV
da R. Lācis
ūs atsevišķa
ta DV grā-
n pirks me-
as draudzei
īri. Pirma-
naudu sa-
kis.

oja, ka na-
arvien dār-
sadārdzinā-
s ir vērtī-
Nākamajam
ismaz 7500
apgaismo-
āds), bet at-
gadu ir tikai

tājumu atri-
skis ieteica
nas latviešu

11. lp.)

. Attēlā bal-
atviešu stu-
pie Masa-

Pa mākslas attīstības ceļiem

„Māksla no ideālisma līdz kompjūterizētai izpriecai. . . " — ar šādu virsrakstu nesen šī laikraksta slejās parādījās kāds garāks iztirzājums par mākslas progresu. Pirmā daļa beidzās ar īsu kristiešu ēras raksturojumu. Ierobežotās telpas dēļ daudzus nozīmīgus datus nevarēju pieminēt, un ja arī tiem tad pieskāros, tad konspektīvā veidā. Galvenā interese, kā tas norādīts jau iepriekšējā publicējumā, vairāk skaistās ar apstākļiem un faktoriem, kas ietekmējuši attiecīgā perioda cilvēku domāšanu, mazāk ar atsevišķa mākslinieka nopelniem. Pēdējos, kā to it labi zinām, toreiz interpretēja kritiķi, kas ne vienmēr īsti izprata vai simpatizēja laika garam . . .

Daudzi vēstures pētnieki pieņem, ka cilvēces veidošanās ritms ir ciklisks, t. i., notikumi tiecas atkārtoties, katrai akcijai seko pretakcija. Mēs arī novērojam, ka cilvēku izjūtas svārstās starp lidojumiem uz kādu tālu illūziju valsti un atgriešanos pagātnes atmiņu paradīzē.

Daudz gadsimtus mākslas kopēji turējās pie tīras tehnikas principiem. Tas parādās kā materiāla, tā satura izvēlē. Ievērojamā mērā šādu attiecsmi ietekmēja baznīca, kas tiecās pēc šķistības, centās viest visur garīgas pilnības iemiesojumu. Nav tomēr noliedzams, ka daudzu paaudžu mākslinieciem kristiānisma idejas turpināja burbuļot kā nozīmīgs inspirācijas avots. Citāda aina parādās mūsu 20. gadsimta mākslā — tā izvirst par bastardisku afēru. Mākslinieki tiecas apgūt jaunus izteiksmes līdzekļus un sekmes svešās territorijās. Tā, piem., gleznotāji iepin tēlniecības elementus savos darbos, un tēlnieki revanšējas, imitējot gleznotājus.

Viduslaiku pasaulē mēs atrodam samērā statisku dzīves veidu. Cilvēki baznīcas paspārnē izjuta vienotību un iekšēju mieru. Tie daudz nebēdāja, ja nespēja apstākļus pārveidot — pretēji modernā individa alkām pēc radikālām pārmaiņām, nemitīgi saucot pēc progresa . . . Izglītotie toreiz runāja vienā mēlē — latiniski. Auga pilsētas, tirdzniecība izpletās pāri jūrām. Izgudroja vējdzirnavas, stiklu, pulksteni u. t. t.

Mākslinieciem parasti bija daiļamatnieku funkcijas. Dižciltīgo šķira atļāvās bruņinieku dzīves stilu, kas ar laiku pieņēma romantiskas mīlestības nokrāsu un izteicās inspirācijas meklēšanā kādā ideālizētā sievietes tēlā (Dulcinejā). Tāda uztvere manifestējās cīņā pret tumsības spēkiem (Lāčplēsis pret melno bruņinieku?); cilvēka intellekta uzvara pār ignoranci. Viduslaiku kultūrā mēs varam saredzēt pirmsākumu mūsdienu sabiedrības iestādījumiem: valdības formām, likumiem, ekonomijas principiem, merkantīlisma metodēm u. t. t.

Turpinot ceļojumu pa mākslas vēstures tekām, mēs nonākam romāņu un gotikas periodā. Abi šie stili uzplauka aptuveni no 800 līdz 1450. g. pēc Kr. Pirmais (romāņu) bija germāņu un keltu sajaukums, varētu teikt, kristiešu un pagānu ideju sinteze. Šis stils raksturīgs ar bagātīgu ornamentāciju, kas izteicas rakstos un uz celtnēm. Jo vienkāršāks bija cilvēka prāts, jo vairāk to apbūra ornamentālais raibums . . .

Savā ziņā divkosīga izrādījās gotikas māksla. Tā kā tā nebazējās uz klasisko, to mēdza apzīmēt par barbarisku. Dīvainā kārtā tagad mēs gotikas stilu saistām tieši ar kristiānismu. Dekorātīvs un grācijas piesātināts, gotiskais stils varēja piedzimt tikai jūtīgu cilvēku iztēlē — proti, franču. Dievnamu telpas kļuva gaišākas, parādījās lielāki logi, po-

(Turpinājums 13. lp.)

MONTREALA

● Tērvetes īpašnieku apvienība savu kārtējo saietu šoruden rīkoja 15. septembrī Tērvetē bērnu nometnes telpās, pulcinot pāri par 50 dalībnieku. Vakars bija jautrs un patīkams, tas aizritēja dejās, dziesmās, pārrunās un baudot bagātīgo groziņu sanesumu. Dzima arī viena otra jauna doma par Tērvetes izdaiļošanu un bagātināšanu.

● Montrealas katoļu kopa šogad par savu valdes priekšnieku izraudzījusi līdzšinējo Norbetu Munču, bet dāmu komiteju vadīs Jadviga Gasparoviča.

P. A.

Lauvas rūciens. Viņam nepatīk mūsu fotografa rīkošanās aiz dzelzs sprosta. Foto: A. Kalniņš

Sabiedrisko . . .

(Turpinājums no 10. lp.)

sabiedriskā centra, lai tas šos līdzekļus ieguldītu TLTS namos. Tad varētu īstenoties arī iecere ap abiem namiem apbūvēt sētu, par ko jau runāts 15 gadus un ko no jauna atgādināja 92 gadus vecais A. Ezeriņš

ALTS meklē savam 2,5 istabu dzīvoklim īrnieku (maksa 150 dol. ar apsildīšanu un apgaismošanu) un aicina šo izdevību izmantot latviešu studentiem, kas brauc uz Bostonu studēt. Līdz šim vienīgais drošais ienākuma devējs ir latviešu skola, kas gadā maksā 1400 dol.

ALTS arī turpmāk (vēl uz 1 gadu) vadīs Dr. I. Dinberga, bet no jauna ievēlēja: L. Tomsonu, B. Šimi, J. Melngaili, A. Blimbergu, A. Norieti un Kūsiņu.

Osvalds Akmentiņš

25. LNJAK KONGRESS

5. — 8. oktobrim

TORONTO LATVIEŠU CENTRĀ

Piektdien, 5. oktobrī

Pl. 20 BALLE — Paaudžu pēdās.

Sestdien, 6. oktobrī

Pl. 10.15 Referāts — Šīsdienas Latvijas studentu dzīve — Uģis Ziemelis.

Pl. 10.45 Paneldiskusijas — Latvijas apciemojumi. Piedalās: R. Ozols, U. Ziemelis u. c.

Pl. 11:45 Paneldiskusijas — Politiskā darbība sakarā ar olimpiskām spēlēm. Piedalās P. Vasariņš un R. Ozols.

Pl. 13.30 Rolanda Ozola referāts — Dzīves stils Latvijā.

Pl. 14.15 Debates — piedalās LNJAK bijušie pr-ži.

Pl. 15.15 Imanta Lešinska referāts.

Pl. 20.30 — Sudraba jubilejas BALLE.

Svētdien, 7. oktobrī

Pl. 11 Slīdīšu izrāde par Latviju.

Pl. 12 LNJAK gadskārtējā pilnsapulce.

Pl. 18 BALLE Varavīksnes alā.

Pirmdien, 8. oktobrī

Sporta spēles un atvadīšanās.

Kongresa rīcības komiteja laipni lūdz piedalīties visas paaudzes jubilejas kongresa dienas un vakaru programmās.

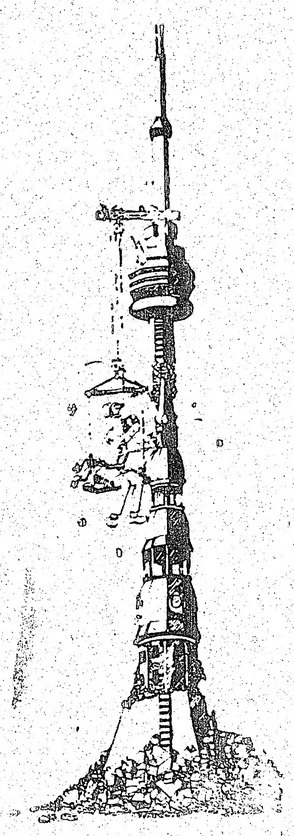

Kā jau agrāk ziņots, no Pad. savienības izbēdzis kāds 26 g. v. skolotājs Aleksandrs, kas sa vu vārdu nav vēlējies izpaust, jo Maskavā palikusi veca māte. Taču no fotografa bēglis nav vairījies. Augšējā attēlā viņš redzams pēc pārbēgšanas rietumos. Bēgšana bijusi drāmatiska : izbraucis no Maskavas uz Murmansku ar vilcienu, tālāk ejot kājām, un upes pārvarot piepūšamā gumijas laiviņā. Tā veikti 4000 km līdz Zviedrijas robežai, apejot Somijas tālos ziemeļus, jo somiem pēc vienošanās politiskie bēgļi jāizdod Pad. savienībai. Bēglis iecerējis lūgt patvēruma tiesības ASV.

PAVASARA **LE 1-7353**

DELIKATEŠU VEIKALS UN KONDITOREJA

361 Roncesvalles Ave. *Īpašnieks K. Kedzierski*

Kanadas Latviešu Centrs Toronto

IZĪRE:

zāles sarīkojumiem, sanāksmēm, privātām viesībām;

biroja telpas komerciālu vai organizāciju vajadzībām.

Erta auto novietošana. 4 Credit Union Drive, Toronto.
Zvanīt: 2. Grundmanis Centrā 759-4900, mājās 244-3244.

LATVIJAS KARA SKOLA

Latviešu Virsnieku Apvienības prezidijs, sakarā ar Latvijas Kara Skolas dibināšanas 60. gadu atceri, izdod grāmatu „LATVIJAS KARA SKOLA". Vēsturiskos materiālus un bijušo kadetu atmiņas sakārtojuši Vilis Hāzners un Elmārs Sprogis. Grāmatai būs ap 400 lapas pušu un 100 illustrāciju. **Tā ietvers visus izlaidumus**, rezerves virsnieku kursus, kā arī **L.V.A. darbību pēc 2. pasaules** kara. Izdevums parādīsies atklātībā š. g. **rudenī** ierobežotā metienā.

Grāmatas cena: iepriekš pasūtinot (subskribentiem) un samaksājot — $17.00; parastā tirgus cena — $20.00. Kanadā — Kanadas dolaros; ASV un pārējās zemēs — ASV valūtā. Subskribentiem pasūtinājumi un samaksa izdarāma līdz š. g. 1. septembrim pie:

Ervins Ziplāns, The Summerhill, Apt. 1106,
Toronto, Ontario, Canada. M4T 1E3,
vai
Jānis Āboltiņš, 11 Maxwell Avenue,
Toronto, Ontario, Canada. M5P 2B4.

JAUNATNES DZIESMU SVĒTKU PADOME

291 Lorraine Dr.,
Baie d'Urfe, Que., H9X 2R2

PIEEJAMAS

Baņutas Rubesas un Daces Štauveres-Aperānes grāmata Varoņdarbi (teksts, mūzika un Ļ. Nīgala tērpu skices) $20.00

III Latviešu jaunatnes dz. sv. vadonis ..... $ 3.00

III Latviešu jaunatnes dziesm. svētku žetons ... $ 1.00

II Latviešu jaunatnes dz. sv. stereo plate .... $ 7.00

I un II svētku vadoņi un žetoni ..... $ 1.00

Lūdzam ik sūtījumam pievienot 1 dol. pasta izdevumiem. Iegādājoties minētās lietas, jūs atbalstiet latviešu jaunatnes dziesmu svētku programmu.

M. Ķenģe saņem goda diplomu

DV Centrālās valdes sēdē Gotlandē agrāko vanadžu priekšnieci Mariju Ķeņģi apstiprināja par goda priekšnieci. Goda diplomu viņai pasniedza DV priekšnieks J. Frišvalds 17. DV dienu atklāšanas aktā 8. septembrī Notinghamā, Anglijā. Ievadvārdus teica Notinghamas nodaļas valdes priekšsēdis D. Čudars, apsveicot tālos un tuvos viesus — Ņujorkas latviešu organizāciju padomes priekšsēdi Uldi Gravu, Austrālijas vanagu pārstāvi O. Bisenieku, DV priekšnieku J. Frišvaldu, vanadžu priekšnieci A. Liepiņu, Latvijas sūtniecības sekretāru E. Žilinski un plašo vanadžu un vanagu saimi. DVF valdes priekšsēdis L. Rumba sveicināja DVF valdes vārdā. Sekmes darbā novēlēja DV CV priekšnieks J. Frišvalds, tāpat U. Grava no DV Ņujorkas apvienības un Ņujorkas latv. organizāciju padomes. O. Bisenieks sveicināja Austrālijas DV vārdā. No LAK EC apsveica J. Andrups. Bija arī daudz rakstveida apsveikumu: LNPL prezidija priekšsēdis A. Abakuks, arī PBLA vārdā; Austrālijas DV priekšnieks A. Kenne, DV Rietumvācijā priekšnieks J. Leitītis, Beļģijas DV vārdā — E. Ozols u. c.

DV priekšnieks J. Frišvalds norādīja, ka toreizējam DVF valdes priekšsēdim majoram A. Tomasam bijusi laimīga izvēle, aicinot Mariju Ķeņģi 1950. gada 16. martā uzņemties sieviešu organizēšanas darbu DVF, jo tagad DV organizācijā iesaistījušās vairāk nekā 2000 latviešu sievietes. J. Frišvalds pasniedza Marijai Ķeņģei vanadžu goda priekšnieces diplomu, bet vanadžu priekšniece sveica ar rozēm, tāpat DVF vanadžu daļas vadītāja Erika Sarkanbārde, pasniedzot rozes ar Š. Kažociņas austu prievīti, kurā bija iespraustas 4 sudraba saktiņas — Ziemeļanglijas, Vidusanglijas, Dienvidanglijas un Saules novada vanadžu sveicieni. Austrālijas vanadžu priekšniece V. Liepiņa-Bērziņa un vanadžu saime bija atsūtījusi krāšņus ziedus ar lenti. ASV vanadžu sveicienus bija atsūtījusi priekšniece Anita Hāznere; Kanadas vanadžu priekšniece I. Breikša un vanadžu saime bija sveicinājusi ar tautisku adresi-albumu. Zviedrijas vanadžu sveicienus bija sūtījusi Anita Pāvula, Beļģijas — E. Ozols, DV Beļģijas valdes priekšsēdis, un S. Ozola — vanadžu kopas vārdā.

Visiem apsveicējiem pateicās vanadžu goda priekšniece Marija Ķeņģe. Sumināj umus nobeidza vanadzes Zanes Dē zes skandētais Pēteŗa Aigara dzejolis — Daugavas vanadzēm.

DV dienu atklāšanas akts izskanēja ar Notinghamas nodaļas dziesmu vienības Mežezers dziedātām trim dziesmām diriģenta J. Lielkāja vadībā.

A. L.

Plaujas svētki . .

(Turpinājums no 9. lp.)

ļa vadītājs Juris Dzeguze humoristiskā stāstījumā pakavējās pie lauku saimniecēm, govju slaucējām, cūku un buļļu „audzinātājiem", neaizmirsdams arī medniekus un vīna darinātājus.. Viņa stāstījumus Kalvja vīri papildināja ar piemērotu dziesmu. Visiem dziedātājiem Ilze Spalviņa pasniedza ziedus. Pēc priekšnesumiem bija dāmu sagādātās vakariņas L. Spalviņas vadībā.

Lielu piekrišanu guva loterija. Dažiem neizdevās izmēģināt „laimīgo roku", jo pietrūka ložu. Bija jau agra rīta stunda, kad loterijas laimētāji ar smagajiem lauksaimniecības ražojumu groziem devās mājup. Apmeklētāju ap 120.

T. S.

Svētais vakarēdiens . . .

(Turpinājums no 3. lp.)

attēlots tā laika garīdzniecības dzīves veids, neuzsverot morālo pusi, bet gan gluži otrādi. Viņš miņēja tādas gleznas kā Lieldienu procesija, Tējas dzeršana, Dzīres klosterī u. c., kuŗas parādīja arī uz ekrāna. Savus stāstījumus vispār O. Kampe illustrēja ar dažādiem krāsainiem uzņēmumiem uz ekrāna.

Mākslinieks nobeidza referātu ar šādu interesantu konstatējumu: „Agrāko laiku mākslinieku nopietno pieeju savam darbam un lielo atbildību raksturo ne vien gads vai gadi, kas veltīti vienai gleznai, bet arī tas, kā viņi strādāja. Protams, katram bija savi darba paņēmieni, bet katrā ziņā nopietni un ar lielu varēšanu. Interesants piemērs — kā Nikolajs Ge strādājis pie sava Svētā vakarēdiena. — Viņš darinājis daudzas skices, līdz beidzot izveidojis visu grupu mālā, kā trīsdimensiālu skulptūru. Glezna jau bijusi gandrīz pabeigta, kad reiz naktī viņš ienācis savā darbnīcā ar eļļas lampiņu rokā un nejauši to nolicis savā modelī, Kaut ko meklēdams, viņš pagājis nostāk un neviļus paskatījies uz gaismu. Viņa māla grupa bijusi lieliski apgaismoa no jauna, nejauša punkta.

Efekts bijis lielisks, un Ge, netaupīdams pūļu, pārzīmējis un pārgleznojis visu gleznu no jauna."

Protams, daudz no O. Kampes stāstītā varētu atrast arī grāmatās, bet cik no klausītājiem to būtu meklējuši vai jebkad meklējuši? Referātu tiešām visi noklausījās ar interesi un pateicās referentam.

Ed. Šmugajs

3. Jelgavas kājnieku pulka
60 GADU DIBINĀŠANAS ATCERES
sarīkojums svētdien, 14. okt., pl 18.00
DV namā, 125 Broadview Ave., Toronto.

Akts- Svētbrīdis- DV vīru koŗa koncerts - Vakariņas
Piedalīšanās — $8.00 no personas. Pieteikties līdz 10. okt. pie K. Bencona, 223 High Park Ave., Toronto, Ont. M6P 2S5, vai pa tālr. 767-9964, iepriekš piesūtot samaksu.

Zemgaliešus, jelgavniekus, bij. pulka dalībniekus un ikvienu pulka cienītāju ielūdz

3. Jelgavas pulka piemiņas fonda valde

Andrejs M. Stikuts
B.A., LL.B.
ADVOKĀTS
17 Queen St. E., #701, Toronto, Ont. M5C 1P9. Tel. 364-6970

Segas, pēļus un spilvenus
(comforters)
SPALVU UN DŪNU,
labo un gatavo
katrā lielumā un kvalitātē:
Zvanīt 787-9021.

Atraitne, 55. g. v.,
slaida tumšmate,
vēlas iepazīties ar
nopietnu kungu līdz 62 g.v.

Rakstīt Latvijai Amerikā
ar norādi
„Atraitnei":

Izīrējama
2 guļamistabu māja
ar garāžu Woodbine - Cosburn rajonā.

Zvanīt pēc pl. 18.00
461-5892.

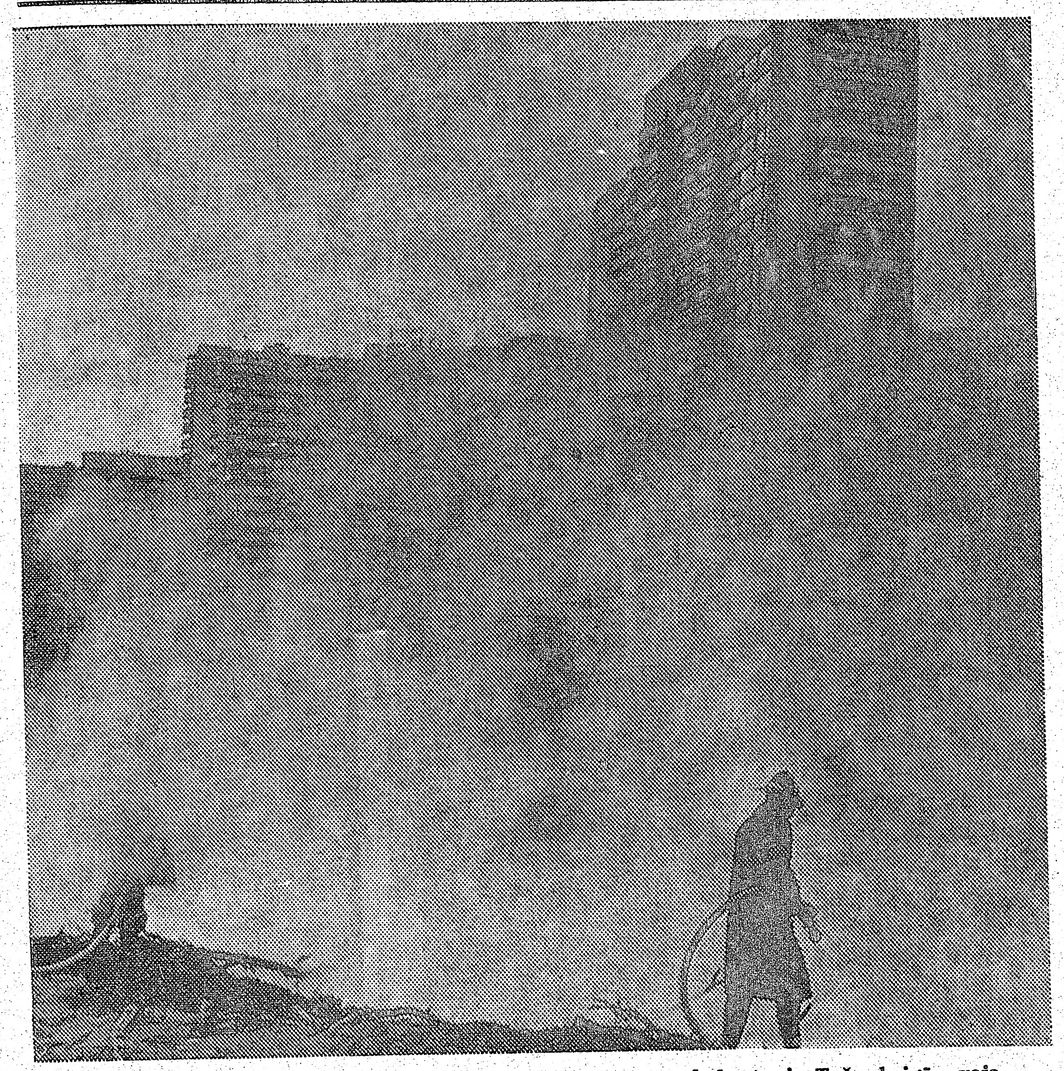

Vai augstceltnes apdraudētas? Nē — deg tikai rudens lapas un koku zari. Taču beigās vajadzīga ugunsdzēsēju palīdzība. Aleksandra Kalniņa uzņēmums

Zīberga fondam 25 gadi

Eižena Dzelzkalēja mājā Bostonā 14. septembrī sanāca Jēkaba Zīberga fonda valdes sēde, lai pārrunātu grūto jautājumu par šī fonda turpmāko darbību. Fonda stāvoklis pašreiz nav viegls, jo pēc ugunsgrēka ALTS namā, grāmatas, dokumenti un citi materiāli vairumā pārvesti uz fonda ilggadējā priekšnieka E. Dzelzkalēja māju. Nedaudz publikāciju atrodas pie citiem valdes locekļiem uzglabāšanā, un kāda daļa arī ALTS nama atvilktnēs. Kādreizējā mūzejā glabājas vēl vienīgi R. Maura veidota J. Zīberga biste un rakstu pavairojamā mašīnu. Šo telpu ALTS namā lieto Bostonas latviešu skola, un fonds vairs nevēlas tur atgriezties.

J. Zībergs nodeva fondam ap 1380 dažādas publikācijas, dokumentus, foto attēlus, laikrakstu izgriezumus un citus materiālus. No tiem visvērtīgākā bija Manceļa Spredīķu grāmata un Bībele, ko dāvinātājs savā laikā bija atvedis no Kurzemes. J. Zībergs īsi pirms nāves pats iespieda katram priekšmetam angļu spiedogu: „Property of Jacob Seeberg Fund". Starplaikā Manceļa Spredīķu grāmata un Bībele pazudušas, kaut arī tajā atradās Zīberga zīmogs vairākās lappusēs. Tā kā mūzejs nebija aizslēgts, viegli varēja nozust arī citas vērtības. Fonda valde būtu pateicīga, ja tā varētu saņemt zudušo atpakaļ vai paziņot, kur grāmatas ar Zīberga zīmogu atrodas.

Fonda valde vienojās no jauna reģistrēt tos materiālus, kas vēl saglabājušies un meklēt jaunas novietošanas iespējas. Priekšnieks E. Dzelzkalējs ziņoja, ka ALTS nams neesot apdzīvots, tādēļ neesot vajadzīgās drošības. Vienojās šoruden atzīmēt fonda 25 gadu atceri, sarīkojot izstādi par Latvija karogu. Sēdē piedalījās E. Dzelzkalējs, Dr. A. Roženkovska, V. Zvirgzdiņš, V. Eglītis, O. Akmentiņš un A. Augustāns.

Fonda pagaidu adrese: 38 Greenough Ave., Jamaica Plain, MA 02130, tālr. 524-7841.

O. A.

Uzvarētāji triju klubu sacīkstēs

Šīs sezonas pēdējās mednieku un makšķernieku triju klubu šaušanas sacīkstes rīkoja Sv. Katrīnu klubs Gun Club šautuvē. Māla baložu šaušanu vadīja N. Duša, piedaloties 19 šāvējiem. Individuālā šaušanas disciplīnā (iesp. 50 baloži) „A" grupā uzvarēja R. Mierkalns jun. (Hamiltona-46), otrā vietā A. Mackars (Toronto-46), trešā — V. Krauklis (Hamiltona-45). „B" grupā Z. Sprogis (Toronto-40), N. Mierkalns (Hamiltona-40), Z. Kurmītis (Hamiltona-39). Ar priekšā došanu (iesp. 25) atkal uzvarēja R. Mierkalns (23). Sekoja J. Beitiņš (Toronto-22) un O. Ivanovskis (Hamiltona-22). Dubultbaložos (iesp. 50) V. Krauklis (41), R. Mierkalns (39) un J. Muskats (Toronto-38). „B" grupā: O. Ivanovskis (37), A. Mackars (35), G. Paeglis (Toronto-28).

Komandu šaušanā uzvarēja Hamiltonas kluba šāvēji (R. Mierkalns, V. Krauklis, L. Zeltiņš, N. Mierkalns, Z. Kurmītis — 213); otrā vietā palika Toronto kluba komanda (207). Par tiesnesi darbojās J. Ivanovskis.

Šaušanā ar mazkalibra šautenī piedalījās 9 šāvēji. Sacensības vadīja K. Klints ar tiesnešiem N. Ozoliņu un J. Vērdiņu. „A" grupā uzvarēja G. Paeglis (Toronto-546), N. Ozoliņš (Hamiltona-536) un V. Krauklis (524). „B" grupā: Z. Upīte (Hamiltona-502), L. Ozoliņš (Hamiltona-495), E. Grīnbergs (Sv. Katrīnas-483). „C" grupā: A. Šternbergs (Sv. Katrīnas-465), I. Ķipis (Sv. Katrīnas-452), Maija Upīte (Hamiltona-383). Šāvējiem bija iespēja iegūt 600 punktus. Jauniešu klasē bija tikai 1 šāvējs — E. Grīnbergs (Sv. Katrīnas).

Pēc sacīkstēm uzvarētājus saviesīgajā vakarā uzrunāja Sv. Katrīnu kluba priekšnieks H. Freimanis un ar sacīkšu vadītājiem izsniedza balvas. Deju mūziku spēlēja Runči, bet par viesu pacienāšanu rūpējās dāmas A. Freimanes vadībā; atspirdzinājumu bufeti vadīja P. Odiņš un I. Zenka. Saviesīgajā vakarā bija ieradušies ap 100 apmeklētāju, to vidū arī tāls cieminš no Sidnejas, Austrālijā, Gunārs Freimanis. Sv. Katrīnu kluba 25 gadu jubilejas sarīkojums 6. oktobrī.

O. K.

HAMILTONA

● DV Kanadas valdes un DV ASV valdes sēde notiks Sidrabenē 29. un 30. septembrī. Sestdien notiks katras zemes valdes sēde, bet svētdien abu valžu kopsēde. ASV viesiem paredzētas naktsmājas Sidrabenē. Par valžu locekļu uzņemšanu rūpēsies Hamiltonas nod. vanadzes. 74. jūnija ziedojumu vākšanas akcijā DV Hamiltonas nodaļas 84 ziedotāji saziedojuši 986 dol.

Pārdodams

latviešiem pazīstamais delikatesu veikals Hamiltonā King William ielā. Prasītā cena $9.900,00. Tuvāka informācija pie Ojāra Ieviņa pēc pl. 17.00 385-7662.

Pa mākslas . . .

(Turpinājums no 11. lp.)

pulāritāti guva stikla gleznie-cība. Sevišķi izcēlās svētbilžu skulptūru griezēji, katedrāļu fasādes pildījās ar neskaitāmām figūrām (piem. Notre Dame). Gleznie-cība tiecās uz miniatūrām. Maz redzēja krāsas, toties bizantiešu stils (kristiešu un orientālais) parāda daudz vairāk šinī ziņā: tas iezīmīgs ar vislielāko greznību. Mozaīkas zilo pamatu nu aizstāja zelts. Raksturīgi ir jumalveida baznīcu torņi.

Viens no šī mākslas attīstības perioda nozīmīgākiem pārstāvjiem ir italietis Džoto. Viņš ir pirmais, kas pamet statisko gleznošanas veidu un sāk tēlot notikumus un kustības, gan operējot vēl tikai vienā telpas dimensijā. Džoto darbi ir izdomā bagāti, pārādās kailas figūras, tā laužot ceļu jaunai mākslas izpratnei. Masāčio turpina līdzīgā garā. Botičelli, ko uzskata par agrās renesanses dižāko meistaru, glezno mītoloģiskus motīvus personiskā interpretācijā. Nojaušam individuālisma parādīšanos. Vai tas liecina par bagātāku sabiedrību?

Ar vārdu renesance humānisti apzīmēja klasiskās senatnes atdzimšanu. Šis laikmets ilgst vairāk nekā 200 gadu. Tas sākas jau ap 1300. gadu un turpinās cauri 1600. gadam (Citi vēl te pieskaita baroka stilu, tā izstiepjot laikmetu līdz 1880. g.!) Agrā renesance sākās Florencē, Īstā Romā (ap 1500. g.) pāvesta Jūlija II laikā.

Šī perioda sasniegumi ir par grandioziem, lai tos ietvertu vienā perspektīvā. Humānisti, kas jūsmoja par senatnes dižajiem sniegumiem (un Aristoteļa filozofiju), nu iedomājās saskatām jaunu, spožu ausmu cilvēces vēsturē. Tie sapņoja par intellekta uzvaru — kur Romas daiļrunība un grieķu zināšanas būtu harmonijā ar cēlāku kristiānismu. Humānisti saredzēja cilvēka pilnību — tas izpaudās ar veselīgu miesu un garu, izdomas spējām un dižiem darbiem, tā kļūdams par „mirstīgu dievu". Uzsvēra cilvēka cēlumu, skaistumu un morālo brīvību. Mākslinieki kaislīgi meklēja patiesību un atziņas.

Kāda milzīga starpība, salīdzinot ar moderno laiku gara uztveri un apstākļiem! Pēc vairākām asiņainām revolūcijām, kas it kā būtu ievedušas cilvēci vienlīdzības un materiālās drošības (?!) paradīzē, liekas, esam ieguvuši pretējo. Kultūra nopietni slimo, un māksla stāv kapa malā (pēc Kokoškas domām). Vairums no mums velti mēģina izbēgt vai nu narcisismā vai nostalģiskos sentimentos. Atcerēsimies 1794 gadu, kad franču revolūcionāri metās pielūgt prāta (reason) dievieti — ar to simboliski nodārdīdami pagātni un vērsdami skatus uz progresīvo nākotni.

16. g. s., kad renesanse aizsniedza augstāko līmeni, garīgais pulss sita jo strauji gaidās — ko cilvēks spēj paveikt? Un tiešām — viņš paveica daudz. Šis laikmets izcēlās ar ievērojamiem atklājumiem, mākslas meistardarbiem un arī reliģiskām reformācijām. Pēdējās iezīmēja tradicionālās autoritātes iziršanu un laicīgās domāšanas sākumu. Koperniks pavēra līdz šim „slēgto" universu ar savu heliocentrisko hipotezi. Radās grāmatu iespiešanas māka (1450. g.) Šaujamais pulveris ienesa pārmaiņas kara gaitās.

Vēnus maigums un Marsa varmācība izvērtās par populāru tematu gleznie-cībā. Renesanses mākslinieki jāuzlūko par īstiem celmlaužiem dažādos kultūras novados. Gleznotāji attīstīja ģeometrisko perspektīvu. Architekti konstruēja slaveno apaļo baznīcu — „bez sākuma un gala." Kopsavilkumā šis periods iezvanīja modernās pasaules sākumu, drastisku maiņu cilvēka domāšanā — kritisku attieksmi pret autoritātēm. Ievērojamākie tā laika humānisti - scholastiķi (starp Dantes un Šekspīra laikiem) bija Erasms, Makkiavelli, Tomass Mors. Tiem jāpievieno mākslinieki - ģeniji Leonardo da Vinči, Mikelandželo, Rafaels, Ticians, Dīrers u. c. Kas par vareniem radošiem laikiem!

Šīs apceres nākošais, trešais turpinājums aplūkos 17., 18. un 19. g. s. mākslas progresu, jaunu ideju un gaumes evolūciju. Pēdējā daļa būs veltīta 20. gadu simtenim — vissarežģītākam posmam mākslas attīstībā.

Elmars Dambergs

PĀRBĒDZIS ARĪ KRIEVU DAIĻSLIDOTĀJU PĀRIS

Padomju savienība zaudējusi vēl vienu slavenu pāri — daiļslidotājus Oļegu Protopopovu un Ludmilu Belousovu, agrākos pasaules meistarus un Olimpiadas uzvarētājus. Viņi atradās daiļslidošanas turnejā pa Rietumvāciju un Šveici, bet Bernē pieprasīja patvēruma tiesības. Šī pārbēgšana vieš aizdomas pret padomju apgalvojumiem par krievu baletdejotājas Ludmilas Vlasovas atteikšanos pievienoties savam pārbēgušajam vīram, Bolšoi baletsolistam Aleksandram Godunovam ASV. Abu daiļslidotāju pārbēgšana ir pēdējā pārbēdzēju serijā, to vidū Bolšoi baletdejotāju pāris Leonīds un Valentīna Kozlovi. Austrumvācijas peldēšanas meistare 24 g. v. Renate Fogele-Heinricha 18. septembrī pārbēga uz Rietumvāciju. Viņa uzturas pie radiem Štutgartē. 1974. gadā viņa izcīnīja pasaules rekordu 100 metru peldēšanā sievietēm.

Trīs guļamistabu dzīvoklis

lielai ģimenei, vecākiem cilvēkiem, ar atsevišķu ieeju, par $330 mēnesī,

izdodams High Park rajonā.

Zvanīt pēc pl. 15 — 766-3339.

Fonds ar 400.000 dol. kapitālu

LATVIEŠU FONDS NĀKOŠGAD SADALĪS 34.000 DOLARU

Latviešu fonda padome atvēlējusi 1980. gada projektu piešķīrumiem 34.000 dol., kas ir par 6.000 dol. vairāk nekā iepriekšējā gadā. Līdz 20 proc. no kopējās summas (6.800 dol.) Fonds steidzamiem projektiem var piešķirt bez Fonda dalībnieku nobalsošanas. Bez tam, 2.000 dol. pienākas ilggadēja projekta turpināšanai.

Gadu gaitā Latviešu fonds ir izvērties par svarīgu latviskās izglītības un kultūras centienu atbalstītāju. Fonda kapitāls pārsniedz 400.000 dol., dalībnieku skaits ir 788, no kuriem 252 ir „tūkstošnieki", kas aizdevuši vai ziedojuši 1.000 dol. Visu kapitāla ienesto peļņu izlieto latvisku projektu atbalstam. Iepriekšējo gadu piešķīrumu kopsumma sniedzas pie 130.000 dol.

Fonds pieņem izvērtēšanā projektus, kas kalpo latviešu tautas vajadzībām: latviskā izglītībā, literātūrā, tēlojošā mākslā, daiļamatniecībā, zinātņu disciplīnās, kas saistās ar latviešu zemi un tautu, kā arī dažādos citos kultūrālos un sabiedriskos pasākumos, kam nozīme un vērtība mūsu latviskajā dzīvē.

Kopš 1978. gada Latviešu fonds atvēl līdz 10.000 dol. gadā projektiem, kuru paveikšanai nepieciešams trīs vai vairāk gadu atbalsts. Fonda dalībnieku pozitīvs nobalsojums pirmajā gadā automatiski nodrošina līdzekļus arī turpmākiem gadiem, līdz darbs ir pabeigts. Fonds nepiešķir līdzekļus politiskam darbam un saimnieciskiem pasākumiem. Projektu pieteikumu lapas pieprasāmas Fonda padomes loceklim Jurim Petričekam, 350 Olive Street, Menlo Park, CA 94025, U.S.A., tāl. (415) 323-2838. Projekti iesniedzami ne vēlāk kā līdz 1979.gada 31. decembrim.

Ja projekta iesniedzējs ir organizācija, Fonds sagaida, ka tā pati savu projektu atbalstīs ar vismaz tikpat lielu summu, kādu tā pieprasa no Fonda, izņemot ārkārtējus gadījumus, kad organizācija pati nav spējīga savu daļu līdzekļu sagādāt.

Projektu pieprasītāju sniegtajai informācijai ir jābūt kodolīgai un pilnīgai, sekojot pieteikumu lapās dotajiem norādījumiem. Kā padome, caurskatot iesniegumus, tā vēlāk Fonda balsotāji, salīdzinot un izvērtējot piešķīrumu kandidātus, vērtē projektus pēc viņu reālitātes resp. cik labi projekts izplānots un izdomāts, vai darbinieki ir kvalificēti izraudzītajiem uzdevumiem, cik pārskatāmi un labi ir izstrādāts projekta naudas budžets un paveikšanas plāns utt.

Iesniegtos projektus Fonds pārbaudīs laikā no 1980.gada 1. janvāra līdz 31. martam, pieprasot papildus informāciju, kā arī atsauksmes no speciālistiem. Pēc visu jautājumu noskaidrošanas, Latv. fonda padome pavasarī projektus caurskatīs un apstiprinās. Pēc tam tos sakārtos un jūnijā izsūtīs Fonda dalībniekiem nobalsošanai. Fonda dalībnieku nodotais balsu skaits izšķirs, kuri no pieteiktajiem projektiem iegūs Fonda atbalstu. Balsošanas rezultātus paziņos sabiedrībai Fonda dalībnieku pilnsapulcē — Nedēļas nogalē nākotnei vasaras beigās.

Ojārs Celle

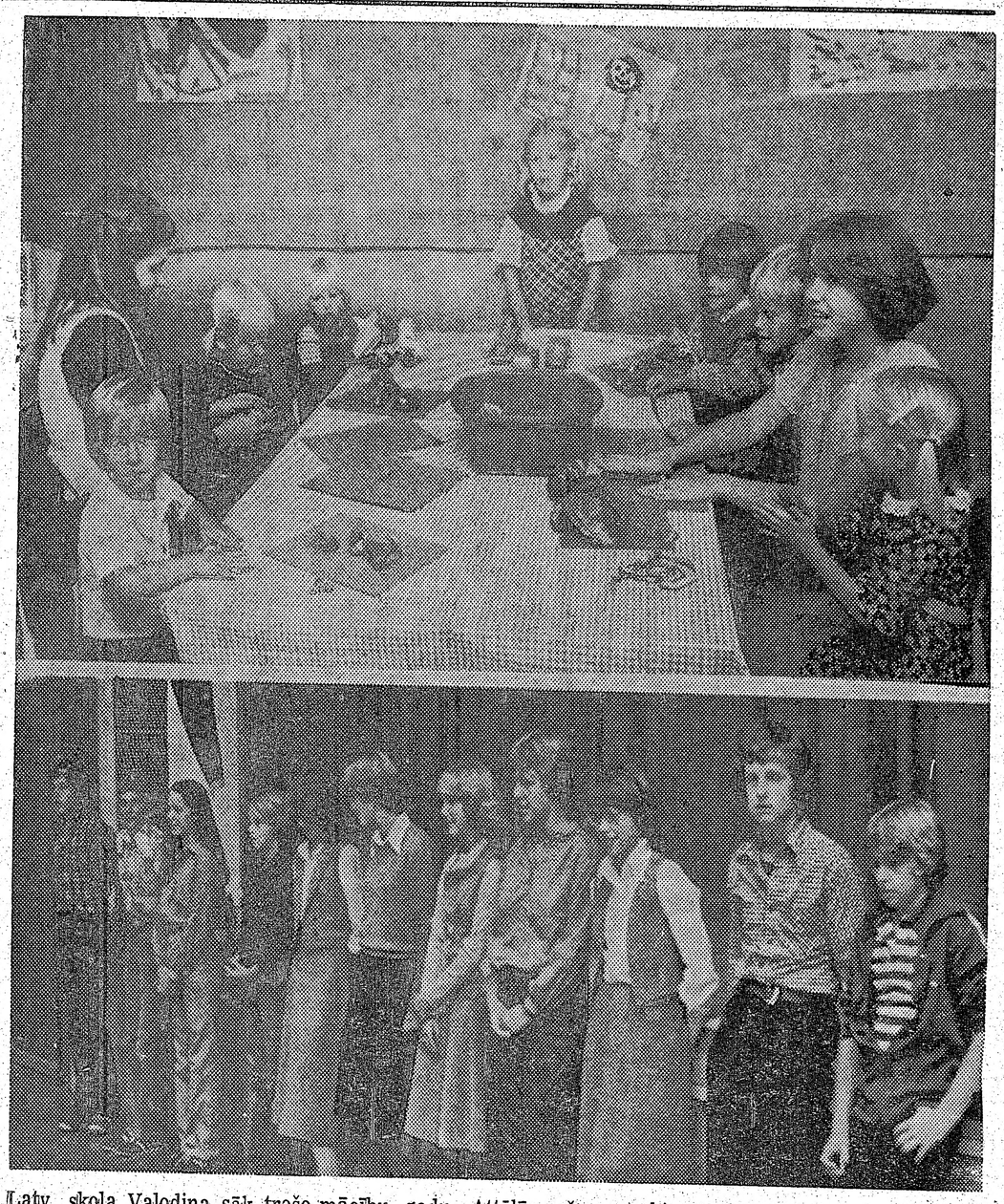

Latv. skola Valodiņa sāk trešo mācību gadu. Attēlā paši mazākie, gados jaunākie skolas bērnudārza audzēkņi (tagad Kr. Barona klase). Attēlā no kreisās apkārt galdam: Zenītis Kvapinski, palīgskolotāja Māra Gulēna, Tamāra Rubene, Spensers Čerčils, Aleksandra Stabiņa, Krista Treiguta, Māris Puķītis, palīgskolotāja Laima Gulēna un Krista Gaide. Apakšā — skolas vecākās klases audzēkņi, kas saucās Anšlava Eglīša klase.

Foto: J. Liģers

Lūdzu atsaukties EDVĪNU ŠNEIDERĀTU, dzīvojis „Priežstūros". Ziņas no piederīgiem. Rakstīt šīs avīzes redakcijai.

Latviešu nama Toronto

15 GADU DARBIBAS ATCERE

20. okt. pl. 19.00 Latviešu namā

Akts - Jauniešu priekšnesumi - Kopīgas vakariņas

Deja - Dāmu komitejas loterija

Piedalīšanās $7, pensionāriem un skolu jaunatnei $5.

Lūdzu ziedojiet

PATIESIBAS FONDAM.

Čeki vai naudas pārvedumi rakstāmi uz

TRUTH FUND vārda un nosūtāmi

Latvian Truth Fund, Inc., P. O. Box 1682,

Grand Central Sta., New York, N.Y. 10017.

PATIESĪBAS FONDS

„Uzdāvināti" 20.000 dolari

Laikraksts The Toronto Sunday Star nesen ziņoja par kādu kļūdainu 20.281,25 dol. čeku, ko Midland Doherty Limited sabiedrība piesūtījusi torontietim Viktoram Bērziņam 281,25 dol. vietā kā samaksu par dividendēm, tā „uzdāvinot" 20.000 dolaru. Šī bijusi jau otra reize, kad V. Bērziņš saņēmis kļūdainu čeku. Februārī šī pati sabiedrība 134,35 dol. vietā viņam izrakstījusi čeku par 1.134, 35 dol., 1000 dol. vairāk nekā pienākas. Izrādījies, ka darba steigā kļūdījusies mašīnrakstītāja.

Sv. Jāņa draudzes

RUDENS SARIKOJUMS SAULAINĒ

svētdien, 30. septembrī

DIEVKALPOJUMS Saulšķūnī pl. 11.00.

CIENASTS — „Liepājnieki" ar piedevām.

PĀRRUNAS par Saulaines vasaras nometni un Putnu salas ēkas būvi.

FILMA par tās celšanu.

DENS RAŽAS TIRDZIŅŠ.

SADRAUDZĪBA VISĀM PAAUDZĒM.

Lūdzam PIETEIKT dalību tirdziņā L. Bāderei 625-4170; transporta vajadzības draudzes kancelejā 921-3327.

Visus laipni ielūdz

SAULAINES PĀRVALDE

Jūsu apdrošināšanas lietas būs labi un ātri nokārtotas ar šo latviešu aģentūru palīdzību. — Zvaniet pēc izvēles.

Vaid. Debris
Insurance Brokers ● Real Estate Ltd.
3080A Victoria Park Ave., Scarborough
759-0286 759-2771

Arnolds Bērziņš
Berzins Realty Ltd.
72 Northdale Rd.,
Willowdale, Ont. M2L 2M1
445-5325

Ilmārs Jankovskis
Skyline Real Estate Ltd.
2100 Dundas St. West, Toronto
533-8553

Andrejs Štelnbachs
6268 Drummond Road
Niagara Falls, Ontario
354-1258

Latviešu aģentūras ir pelnījušas jūsu atbalstu, jo tikai latviešu aģentūras atbalsta latviešu sabiedrisko pasākumu.

RELIĢISKĀ DZĪVE

Māc. G. Straumaņa divkārša jubileja

Māc. Gustava Straumaņa 70 mūža un 40 darba gadu atceri ja dievkalpojumā. Jubilāru svētīja prāvests J. Turks un visi mācītāji. Dievkalpojumā bija pulcējušies ap 250 dievlūdzēju.

Čikagas latviešu namā bija rīkots svinību mielasts, kuŗā prāv. J. Turks cildināja jubilāra darbu un sveicināja no visiem Vidienes apgabala mācītājiem ar grāmatas veltī. No draudžu sadarbības komitejas Čikagā sveica māc. U. Cepure, kā arī no Sv. Pāvila draudzes. No Cianas draudzes dāmu komitejas sveica priekšniece M. Eglīte, Čikagas latviešu organizāciju apvienības vārdā — priekšnieks I. Bergmanis, norādot, ka māc. G. Straumanis drīz būs nokalpojis Čikagas

Mācītājs G. Straumanis ar dzīvesbiedri Dagmāru. Pa labi prāvests J. Turks.

Māc. G. Straumanis sirsnīgos vārdos savukārt pateicās amata brāļiem par piedalīšanos viņa dzīves un darba gadu atcerē, tāpat solistam A. Birkēnam par skaisto dziedājumu, ērģeļu solistēm M. Kārkliņai un M. Vanagai, kā arī L. Ventai-Dubravoļskai par viņam veldraudzē 30 gadus. A. Bergmane jubilāram pasniedza pa rozes ziedam no katras laicīgās organizācijas Čikagā. Jāņa draudzes priekšnieks A. Birkēns iepazīstināja mielasta dalībniekus ar daudzajiem goda viesiem un sveica mācītāju draudzes un savā vārdā, kur kopā nostrādāti vairāk par 28 gadiem. Pēc tam nolasīja māksl. O. Jēgera darināto draudzes locekļu kopēju adresi, kuŗu nodeva jubilāram līdz ar draudzes locekļu dāvanu — aploksni ar čeku par 8482 dol. jaunas automašīnas iegādei. Dāmu komitejas priekšniece I. Rungule sveica komitejas vārdā, kuŗa mācītāja ierosmē nodibināta pirms 28 gadiem, pasniedzot grāmatu un 7 rožu ziedus — pa vienam katram gadu desmitam. Dzejnieks O. Cakars bija veltījis jubilāram dzejoli. E. Maurīte pasniedza kā sveicienu no dzimtenes atvesto rudzu maizes riecienu. M. Antēna noskandēja divus šim gadījumam piemērotus dzejoļus. Sveicienu un dāvanu virkni noslēdza H. Dzenes dāvana.

Svinības kuplināja draudzes jauniešu ansamblis: Sarmīte Aistare, Sandra Dzene, Benita Eichenfelde, Arvīds Grīnbergs, Andrejs Nīkurs, Māra Šīmane, Mārtiņš Šīmanis un Lorija Vūda, gan kopēji, gan mazākās grupās klavieru un kokļu pavadībā. Gandrīz visi šie jaunieši bija māc. G. Straumaņa kristīti un iesvētīti. Ar rakstu jubilāru bija sveicinājuši archibīskaps A. Lūsis, prof. Dr. T. Celms un daudzi citi.

Māc. G. Straumanis sirsnīgi pateicās visiem suminātājiem, kas bija ieradušies, tuvu pie 200, to vidū arī pirmais draudzes ērģelnieks E. Ramats. Sevišķu pateicību jubilārs veltīja par draudzes locekļu lielo dāvanu, ko viņam pasniedza draudzes priekšnieks A. Birkens.

A. Zaube

Klausaities latv. radio raidījumu katru svētdienu pl. 2.45 pēcp. no Niagaras WHLD raidītāja. Vilnis 1270.

„Cilvēks nedzīvo no maizes vien, bet no katra vārda kas iziet no Dieva mutes". Mateja ev. 4—4.

Izdota jauna garīga ilgspēlējoša stereo skaņu plate

SVĒTBRIDIS

Evaņģēlijs vārdos un dziesmās

Draudzes, koŗa, vīru koŗa un solo dziesmas.

Mācītāju:

Fr. Čukura, J. Tervita un A. Vaska īsvētrunas.

Plate pasūtināma pie: Ralfs Augstroze,

P. O. Box 7839, Miami, Florida 33155

U.S.A.

Ieskaitot piesūtīšanu, Kanadā $7.-.

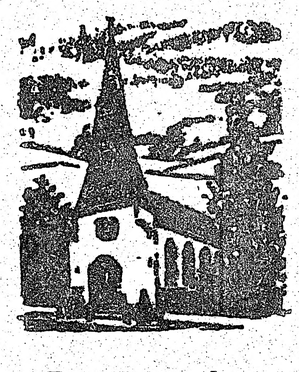

Baznīcas ziņas

TORONTO

Māc. I. Gaide, 12 Worthington Cr., Toronto, Ont. M4V 1J6, tālr. 766-5525. Sv. Jāņa draudze, tālrunis 921-3327, 200 Balmoral Ave.

Māc. I. Gaides runas stundas kancelejā: otrdienās un ceturtdienās no pl. 10 — 12.30 un trešdienās no pl. 18 — 20. Citā laikā pēc vienošanās.

30. septembrī pl. 11 dievkalpojums Saulainē.

7. oktobrī pl. 11 Kopbaznīcas svētdienas dievkalpojums. Programma. Aicināti arī citu draudžu locekļi.

14. oktobrī pl. 11 Pļaujas svētku dievkalpojums. Pēc tam draudzes pēcpusdiena ar loteriju. Dievkalpojumā un sarīkojumā atzīmēs draudzes dāmu komitejas 30 gadu darbību.

21. oktobrī pl. 11 jaunatnes svētdienas dievkalpojums.

28. oktobrī pl. 11 Ticības atjaunošanas svētku dievkalpojums ar dievgaldu.

Māc. J. Cālītis, Sv. Andreja draudze, tālr. 924-1563, Carlton St. un Jarvis St. krustojumā, Toronto, Ont. Tālr. mājā 482-5743, 8 Rolland Rd., Toronto, Ontario M4G 1V5.

30. septembrī pl. 15 dievkalpojums.

Māc. A. Briedis, 44 Marylin Cr., Toronto, Ont. M4B 3C6, tel. 757-2739. Toronto Austrumu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba baznīcā 361 Danforth Avenue.

30. septembrī pl. 13 Pļaujas svētku dievkalpojums ar dievgaldu Sv. Barnaba baznīcā. Pēc dievkalpojuma draudzes pēcpusdiena baznīcas zālē.

Māc. A. Arājs, 9 Kingsbridge Court, Apt. 402, Willowdale, Ont. M2R 1L6; tālr. 638-3822. Toronto latviešu baptistu draudzes sanāksmes Walmer Rd. baptistu dr. dievnamā.

Dievkalpojumi katru svētdienu.

Svētdienas skola ar 23. septembri katru svētdienu pl. 15. Dievkalpojumi katru svētdienu pl. 16.

Prāvests Dr. B. Kokins, 100 Sunnyside Ave., M6R 2N8, tālr. 533-9456.

Toronto katoļu vienības dievkalpojumi notiek Kristus Augšāmcelšanās (lietuviešu) baznīcā, 1021 College Str. Dievkalpojumi katra mēneša otrā svētdienā, pulksten 13.00.

HAMILTONA

Hamiltonas latviešu ev. lut. Kristus draudze — 18 Victoria Ave. South. Māc. K. Kuškēvics, 55 East 44th St., Hamilton, Ont. L8T 3G6, tālr. 385-9838.

Māc. K. Kuškēvica runas stundas baznīcas telpās ceturtdienās no pl. 19.30—21.30. Tālr. 527-5810. Ieeja birojā no baznīcas aizmugures.

30. septembrī pl. 16 Pļaujas svētku dievkalpojums ar dievgaldu, koris, dziesmu lapiņas. Pl. 17.30 draudzes vakars.

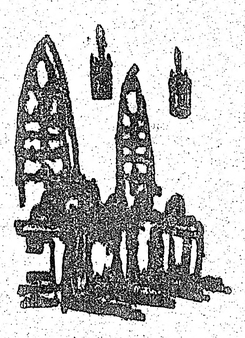

7. oktobrī pl. 10.30 — Bērnu dievkalpojums, svētdienas skola. Bībeles klase. Pl. 11 draudzes dievkalpojums.

BAFALO

Māc. Artūrs Dūmiņš, P.O. Box 655 Port Colborne, Ont. L3K 5X8. Tālr. (416) 834-6081 North Park Lut. baznīcā Starin un Vingate, Buffalo, N. Y.

MONTREALĀ

Prāv. A. Voitkus 3438 Rosedale Ave., Montreal H4B 2G6 P.Q. Tel. 489-3224. Montrealas latv. ev. lut. Trīsvienības dr., Sv. Jāņa baznīcā, 4345 Marcell Ave.

30. septembrī pl. 13.30 dievkalpojums un iesvētes mācības sākums.

7. oktobrī pl. 13.30 dievkalpojums ar dievgaldu. Pļaujas svētki.

9. oktobrī pl. 13.00 draudzes namā pensionāru sanāksme un Bībeles stunda.

14. oktobrī pl. 13.30 dievkalpojums.

21. oktobrī pl. 13.30 dievkalpojums.

26. oktobrī vakara dievkalpojums sakarā ar LELBA pārvaldes sēdi.

28. oktobrī pl. 13.30 Ticības atjaunošanas dievkalpojums

OTAVAS

MIERA DRAUDZE

Māc. E. Lange, 364 Pleasant Pk. Rd., tel. 733-3906. Otavas latv. ev. lut. Miera draudze Sv. Pētera lut. baznīcā, 400 Sparks ielā.

Septembrī dievkalpojumi netiks.

Latviešu misijas radio raidījums „BRĪTIŅŠ AR DIEVU" nepārtraukti 23 gada gājumā

Katru svētdienas rītu no plkst. 9 — 9.30

Vilnis 1270 AM

No Niagaras WHLD raidītāja

Vadītājs A. Laksmanis

166 Dorset Rd. Scarboro, Ont. tālr. 261-4218

PRIEKA VĒSTS

Kristīgo latviešu radio raidījums

katru svētdienu pl. 2.45 pēcp. no Niagaras WHLD raidītāja

Vilnis 1270 AM

Vadītājs Dāvids Miķelsons,

60 Stevenson Rd., Rexdale, Ont., tālrunis 749-6632

KLAUSAITIES GARĪGOS RAIDĪJUMUS

Global TV 6. un 22. stac. 100 Hunting St., Toronto,

no pirmd. — piektd. pl. 9.30 no rīta, sestd. pl. 10 no rīta. Buffalo TV stac. 29, 700 Club, Ik dienas pl. 11.30 no rīta un pl. 9.30 vakaros

Radio FM CHIN 107.1 24 stundas Tel. 889-3126.

HELLO WORLD Travel Ltd.
1843 Avenue Rd., Toronto,
Ontario, Canada, M5M 3Z4
Tel: (416) 789-5304

Sīkāka informācija un pakalpojumus ceļojumu jautājumos sniedz biroja vadītāja INESE GRODNIS pa augšminēto telefonu.

GARDENIA
FLOWERS & GIFTS
362 Danforth Ave., Toronto, Ont. M4K 1N8
(Pie „Chester" pazemja pieturas)
466-1951 vai 466-1502
ZIEDI KATRAI VAJADZĪBAI
LIETIŠĶAS MĀKSLAS IZSTRĀDĀJUMI
ZELTKAĻA A. GUGĀNA ROTAS
Veikals atvērts ceturtdienu vakaros līdz pl. 20.
Māra Gugāns-Lūsis

KALVE
JEWELLERY LTD.
• DIMANTI • PULKSTEŅI
• LATVISKAS ROTAS
Zeltkales
ALDONAS KORMS
VEIKALĀ UN DARBNĪCĀ — Tālr. (416) 595-1125
College Park, 444 Yonge St., Toronto, Ont. M5B 2H4

DIEVS UN CILVĒKI
(Patiesība darīs jūs brīvus)
J. Šķirmanta esejas Kristus mācības labākai izpratnei. Danutes Šķirmantes vāks, cena $7.00, dabūjama grāmatnīcās un Jāņa Šķirmanta apgādā, 848 Hinman Ave., Evanston, Ill. 60202, USA.

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOME LTD.
Thomas L. Morrison — Funeral Director
467 Sherbourne St., Toronto, Ont. M4X 1K5. Tel. 924-1408
RŪPĪGA UN SMALKJŪTĪGA
APBEDĪŠANAS CEREMONIJU IZKĀRTOŠANA

Dāmu un kungu
DREBNIEKI
šuj apģērbus pēc mēra un Jūsu gaumes.
Runā vāciski
Old Mill Tailors
7 Riverview Gardens—769-9535
pie Bloor, vienu bloku rietumos no Jane.

DAŽĀDU ZIEDU MEDUS
dabīgs, nepasterizēts
Ziedputekšņi (Pollen)
Peru pieniņš (Royal Jelly) no
ĒRGĻU LIGZDAS DRAVĀM
30 Dewson St., Toronto, Ont. M6H 1G5, tel 534-0563

LOTUS FLOWERS
792 Bathurst St.,
(Pie Bloor St.) Toronto
Ont. M5R 3G1
Tel. 533-3884
PUĶES - GRĀMATAS
DAIĻAMATNIECĪBAS IZSTRĀDĀJUMI
Vienalga, kur dzīvojat: Sidnejā, Stokholmā vai Sanfrancisko — rakstiet, telegrafējiet, telefonējiet, un jūsu puķu pasūtinājumu izpildīsim nekavējoties. Ināra un Arvīds Tīrumi

GRĀMATAS DĀVANAI UN PAŠU PRIEKAM

J. Širmanis — Jūras zaķi	$3.90
L. Hainda — Iepazīsimies ar liniem	$5.00
J. Reveliņš — Krustām šķērsām, mīkl.	$2.00
N. Kalniņš — Bērni strādā	$1.50
R. Kerrods — Iepazīsimies ar lidmašīnām	$5.00
Mārīte bedus bite	$4.40
Mārīte — Trīs āži	$3.30
Mārīte — Brīnumlielais rācenis	$3.30
Mārīte — Apburtais putras pods	3.30
Septiņkrāsu varavīksne, L. Ziemeles redakc.	$10.00
L. Streipe — Visjaunāko laiku Latvijas vēsture	$7.50
Lokaitiesi, mežu gali, dziesmu kr. bērniem	$3.50
M. Janovska — Bētiņa-Dzirksteles, pasak.	$3.00
A. Ozoliņš — Cilvēks un velns	$5.50
Latvijas pilsētu apraksti	$11.50
Latvijas iekš. droš. nostiprināšanās vēsture	$9.50
J. Šķirmants — Dievs un cilvēks, esejas	$7.00
L. Ozolkalne — Ugunī, dienas grāmata	$12.50
A. Aizsilnieks — Dzīves šūpotnēs, atm.	$14.00
Jūl. Roze — Latvijas īrtausmā, saulrietā, atm.	$10.50
Ed. Šmugajs — No Rīgas līdz Putlosai, atm.	$7.50
A. Gailītis — Brīvības dziesma, rom.	$9.00
J. Širmanis — Brīnumi un brīnumiņi, pasakas	$7.00
K. Ķezbers — Alkazars, rom.	$11,00
H. Moors — Rītdiena nekad nenāks, rom.	$9.70
A. Voitkus — Redzi, mēs dzīvojam, rom.	$12.00
Es ticu, velt. archib. A. Lūsim	$10.50
Jāņa Rainis, dzejoļu izlase	$2.50
H. Enzeliņš — Valmiera un apkārtne	$9.50
T. Budiņa-Lazdiņai—Teach Yourself Latvian	$9.00
D. V. Mežezers — The Herrnhuterian Pietism in the Baltic	$6.95
K. Bachmanis - Latvieši Ukrainā (1917-1919)	$10.00
A. Voitkus — Ogles pelnos, rom.	$9.00
V. Kārkliņš — Vientulības kalns, rom.	$12.00
M. Vētra — Rīga toreiz, atm.	$11.00

DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNĪCA
491 College St. ,Toronto, Ont. M6G 1A5
Tālr. 921-7121
Darba laiks darbdienās no plkst. 12 — 7.30 vak., sestdienās no plkst. 9 — 1 dienā.
Pasta sūtījumiem jāpieskaita 10%

B & V Installers
IERĪKO, PAPILDINA UN IZLABO APKURES IERĪCES
Zvanīt vakaros
V. Ivāns 763-3374
R. Bulovs 638-5478

iznākusi jauna
Kaldeja Aruma pasaka
TRĪS LAIMAS VĒLĒJUMI
Bagāti illustrēta. Cena $3.50. Dabūjamas Dzilnas izd. citas K. Aruma pasakas: Ganu zēns un velns $2.50; Pastarītis $3.75;
Pazudušais sapnītis $2.75. Pieprasīt grāmatnīcās vai:
J. Balks, 6065 N. Westnodge, Kalamazoo, MI 49001, USA.

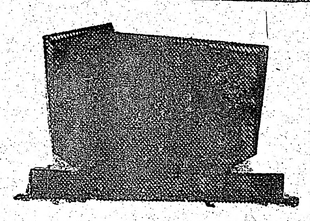
PIEMINEKĻI
487-2147, vakaros 445-8955
Kvalitātes darbs un ekspiešu metu
Igauņu uzņēmums
YONGE MEMORIAL LTD.
2019 Yonge St., Toronto
Starp Eglinton un Davisville
Prasīt pēc E. J. Hopp

Pensionārs vēlas iepazīties
ar tautieti līdz 58 gadu vecumam, lai kopēji pavadītu laiku mājā, pilsētā, izbraukumos.
Vēlama nesmēķētāja ar labu veselību un labi saglabātu augumu.
Lūdzu rakstīt šim laikrakstam ar norādi
„Pensionārs".

Laikraksts
LATVIJA AMERIKĀ
atsevišķus numurus var pirkt Toronto latviešu veikalos un DV grāmatnīcā
491 College St.,
kā arī apkaimē

Brežņeva . . .

(Turpinājums no 4. lp.)

12 cilvēki, to skaitā arī Eizenhauers un Montgomerijs.

Nevienā karā, nevienā pasaules armijā tik lielā mērā neizšķieda armijas dzīvo spēku kā sarkanarmijā, kur kareivjus dzina masām pret pretinieka pozicijām, kur krājās līķu kaudzes, kamēr pretinieks bija spiests atkāpties, jo pārkarsa ložmetēju stobri. Staļina maršali un ģenerāļi uz saviem kareivjiem skatījās kā uz līdzekļi, lai tiktu uz priekšu pāri pašu līķiem.

Otrā grāmatā — Atdzimšana — Brežņevs lielīgi stāsta, cik viņš bijis labs apgabala sekretārs. Spriežot pēc glaimīgajām recenzijām padomju presē, divas Ukrainas pilsētas — Zaporožje un Dņepropetrovska — ir lielas Brežņeva parādnieces par to atjaunošanu. Patiesībā par Dņepropetrovskas apgabala sekretāru Brežņevu izraudzīja pirms kara, kad faktiski visus redzamākos sekretārus Staļins lika apšaut. Tad pavērās karjēras iespējas tādiem karjēristiem kā Brežņevam un citiem līdzīgiem, jo Staļins savos padotajos vērtēja tikai trīs īpašības — absolūtu paklausību, viņa pavēļu bezierunu izpildīšanu un cietsirdību. Chruščovs, kas toreiz bija Ukrainas komūnistu partijas pirmais sekretārs un sāka atjaunot partijas aparātu otrā pēc iedzīvotāju skaita un nozīmes republikā, labāku kandidātu apgabala komitejas sekretāra amatam par Brežņevu neatrada. 1946. gada augustā Brežņevu nozīmēja par Zaporožjes apgabala pirmo sekretāru. Tā sākās viņa karjēra partijā, kas savu virsotni sasniedza pēc tā paša Chruščova gāšanas, pēdējo savos memuāros pilnīgi noklusējot, kā tas bieži mēdz būt komūnistu sabiedrībā pēc kāda varas vīra krišanas.

Savu atmiņu trešajā sējumā Brežņevs rīkojas pēc pārbaudītas Staļina metodes, aizliedzot izmantot pašas komūnistu partijas vecos izdevumus. Brežņevs pavēlēja izņemt no bibliotēkām visu literātūru par Chruščovu un mēģina visus nopelnus par „Neskartās zemes" apgūšanu piedēvēt sev. 13 miljonu hektāru „zemes apgūšana" bija uzdota nevis Brežņevam, bet Kazachijas komūnistu partijas centrālkomitejas pirmajam sekretāram Ponomarenko. Brežņevs toreiz bija otrais sekretārs; par pirmo sekretāru viņu izraudzīja 1955. gadā, kad visumā plāns jau bija veikts. Chruščovs toreiz ķērās pie uzdevuma, kas nebija nemaz iepriekš sagatavots. Tie atkal bija mazie cilvēki, kas ar saviem sviedriem, zaudējot veselību, veica savu kaklā kungu plānus. Cilvēki, kuŗus nosūtīja uz Kazachiju, Rietumsibiriju un Altaju, pārcieta neaprakstāmas grūtības, jo nebija nekādas apgādes, bet par to neviens neuztraucās, jo cilvēkam komūnistu valstī nav nekādas vērtības.

Viktors Kalniņš

Mūsu vecākā paaudze svešumā vēl ļoti labi atcerēsies kūpinātās Latvijas reņģītes, kas bija saguldītas koka kastēs zelta krāsā un kairināja ar savu smaržu. Zivis varēja pirkt arī tieši no zvejnieku laivām svaigā veidā. Tagad okupētajā Latvijā saimnieko zvejnieku kolchozi. Attēlā reņģu zvejnieki Rīgas jūrmalā.

ALA un LNAK . . .

(Pārnesums no 4. lp.)

naudas vācējiem. Katrai zemei būtu tiesības uz savu daļu līdzekļu izlietošanu vietējām vajadzībām, jo citādi „katrs cents būtu jāizlūdzas no centra". Iemaksas pazemināmas uz 100 dolariem tāpēc, lai fondā ar saviem ziedojumiem varētu piedalīties lielāks atbalstītāju skaits, jo 500 dolaru iemaksātāju vairs tikpat kā nav.

I. Spilnera ieskats bija, ka arī pašreiz katra zeme var saņemt līdzekļus savu pasākumu projektiem, bet tiem jābūt globālā mērogā, nevis atsevišķo zemju lokāliem pasākumiem. Tāpēc jāizšķiras, vai statūti vispār būtu maināmi.

Pārrunās par jauno padomju pavalstniecības likumu plašāk izteicās LNAK politiskās nozares vadītājs L. Lukss. Par šo likumu tagad sākusi interesēties arī mūsu trimdas jaunā paaudze, kuŗu tas tāpat skar, tā modinot lielāku interesi par politiku un dodot reālāku ieskatu, kas tādā ziņā ir jaunā padomju pavalstniecības likuma „nopelns". Dr. V. Muižnieks informēja par Rietummičigenas kursiem. Nākamgad plānoti 7 nedēļu kursi un vairāki 3 nedēļu kursi vidējās paaudzes zināšanu atsvaidzināšanai. Jautājumā par Amerikas latviešu ģimnaziju tagad atkal radies jauns variants — piecu gadu paraugskola, kas demonstrētu divvalodas skolas funkcionēšanu.

J. Riekstiņš un G. Meierovics savukārt ziņoja par baltiešu rezolūcijas gaitu ASV kongresā. Inta Purva pieskārās mūsu senmantu krātuvju tīkla izveidošanai. V. Klīve ierosināja sasaukt bibliotēkāru un archīvāru sanāksmi, kuŗā varētu vienoties par senmantu krātuvju ierīkošanu un iegūto materiālu izvērtēšanu. Bija arī pārrunas par testamentāriem novēlējumiem, jo atstātos īpašumus, kuŗiem nav mantinieku, cenšas pārņemt Latvijas okupācijas vara, kam Kanadā ir pat īpašs advokātu tīkls, kas šādus mantojumus uzmeklē. Tāpēc jau laikus ieteicams nodrošināties ar testamentu, lai latviešu atstātais mantojums neaizietu mūsu tautas okupantiem.

LNAK viesi atgriezās uz Kanadu svētdienas pēcpusdienā. Pateicības vārdus izteica Dr. L. Lukss, aicinot līdzīgos ciemos Kanadā.

Vk.

Latviešu centram jābūt tuvu satiksmei

PĀRRUNAS PAR LATVIEŠU CENTRU BOSTONĀ

M. Hiršas vasaras mājā Palmutā - Keipkodā 15. septembrī notika DV izbraukums, kur bija ieradušās ap 30 personas pārrunāt aktuālos jautājumus. Vislielāko uzmanību un debates izpelnījās kopējā sabiedriskā nama iegāde. DV šo jautājumu vēlējušies vienmēr kārtot pozitīvi, sadarbībā ar citām Bostonas latviešu organizācijām. DV iestājušies par dalībnieci Kultūras centrā un pēc tam sekojošā Latviešu sabiedriskā centrā, taču iecere tikpat tālu kā pirms 12 gadiem, kad pēc DV nama pārdošanas par centru sāka domāt un runāt.

Kultūras centra īpašumā atrodas zemes gabals dienvidos, patālu no Bostonas un publiskās satiksmes. Par zemes gabalu jau ciesti izdevumi, izdodot naudu architektam par plānu zīmējumiem, lai gan vēl nebija zināms, vai Vestonas pilsēta latviešu iecerēm piekritīs. Bez tam katru gadu par zemes gabalu jāmaksā ap 1000 dol. nodokļi. Pēc tam bostonieši nodibināja Latviešu sabiedrisko centru. Šai fondā, ko vada Fricis Hervarts, ir 15.000 dol. noguldījumos.

Pieņēma ierosinājumu, ka vēl nogaidīs atbildi no Kultūras centra, un ja tā neapmierinās, tad pēc E. Pūces un L. Kluces ierosinājuma, DV pašiem jāpērk savs nams, jo „ilgāk nav vairs ko gaidīt". Debatēs piedalījās A. Banga, R. Liepiņš, V. Rudzroga, O. Akmentiņš, Treize, A. Saulesleja, Mačs u. c. Sapulci vadīja nodaļas priekšnieks Oļģerts Kutcers, protokolēja J. Zariņš.

Bija ieteikumi skatīties pēc īpašuma, kas atrastos tuvāk publiskai satiksmei.

Pie žāvētu zušu un vēžu tradicionālā mielasta galda skanēja dziesmas un runas. Par viesu uzņemšanu bija rūpējušās vanadzes priekšnieces Mačas vadībā.

O. A.

Pēc simtgadīgā mūža aizsaulē

Savā 104. mūža gadā 14. septembrī aizsaulē aizgājis Jānis Šlesers. Viņš bija dzimis 1876. gada 12. jūlijā Daugavgrīvā, Rīgas pievārtē, kur viņa tēvs bija kokrūpnieks un laivu būvētājs. Ģimenē bija 8 bērni. Jau zemākās skolās viņš apguva latviešu, vācu un krievu valodu un kā kuģu mechaniķis beidza Rīgas jūrskolu. 7. gadi kalpojis Krievijas kara flotē. Atgriežoties no kara dienesta, 1903. gadā apprecējās ar Kristīni Elksni, kas uzticīgi viņu gaidījusi visu kara dienesta laiku. Abi jaunlaulātie kāzu ceļojumā devušies uz Niagaras ūdenskritumu Kanadā.

Krievu un japāņu karā Šlesers ieguva jūras virsnieka pakāpi, bet kritis japāņu gūstā Saigonā. Par šo laiku viņš mēdza teikt, ka tas bijis kā krāšņs atvaļinājuma laiks. Pēc kara Šlesers kalpoja kādā Austrumāzijas kuģniecības sabiedrībā un apbraukāja visas pasaules jūras, apciemoja visus kontinentus.

Pirmā pasaules kara laikā Šlesers nokļuva Krievijas ziemeļos — Archangeļskā, turp pārveda arī savu ģimeni. Sekoja komandējums uz Dāniju, Kopenhāgenā, kur viņš kā viens no pirmajiem latviešiem ieguva motorkuģu vadītāja tiesības. Kara beigu posmā Šlesera vadībā darbojās Sarkanā Krusta slimnīcu eskadriļa. Daudz viņš palīdzējis latviešu bēgļiem un Latvijas valdības locekļiem, par ko vēlāk saņēmis Triju zvaigžņu ordeni.

Pēc kara, veicot savas kuģniecības firmas pārstāvja pienākumus, viņš darbojās Londonā un Gdiņā. Šai laikā viņš apguvis arī dāņu, angļu un poļu valodu. Jūrnieku gaitās pavadījis 33 gadus, atgriežoties Latvijā. Sākumā strādāja Liepājas cukurrūpniecībā, bet vēlāk Darba kamerā Rīgā, kur darbs turpinājās līdz 1944. gadam, kad bija jādodas bēgļu gaitās.

Savu dzīves draugu viņš zaudēja 1945. g. Prāgā; ģimene svētīta ar dēlu un 4 meitām. Dēls, arī vārdā Jānis, latviešu leģiona virsnieks, gāja bojā padomju vergu nometnē tālajos ziemeļos. Viena meita tikai nesen izkļuva no okupētās Latvijas.

Sirmais jūrnieks mūža vakaru pavadīja dzimtas vidū Montrealā, laiciņu arī ASV dienvidos. Vēl šī gada jūlijā savu 103. dzimšanas dienu svinēja dzimtas un draugu pulkā un jūtas žirgts un možs.

Aizlūgumu vadīja prāv. A. Voitkus 17. septembrī. Tajā piedalījās visas 4 aizgājēja meitas, maz- un mazmazbērni, kā arī kupls citu radinieku pulks, draugi un paziņas. Goda sardzē pie vectēva šķirsta stāvēja mazbērni-dēli. Arī izvadīšanas dienā aizgājēju pavadīja ap 40 palicēju Tā beidzās kāds pieredzējumiem bagāts centīga latvieša mūžs. Nelaiķi pārpelnoja.

Agrumu Pēteris

Romāns par latviešu leģionāriem

IN THE SHADOW OF FREEDOM

by Egils Kalme — Manor Books $1.95.

Pieprasāms ASV un Kanadā visos veikalos, kur ir brošētu grāmatu stends. Veikalos nonāk tikai „bestselleri" un tās grāmatas, kuŗas pircēji pieprasa, tādēļ ir svarīgi, lai latvieši šo grāmatu pieprasa daudzos veikalos. Nenokavējiet! Brošētas grāmatas ātri izpem no stendiem, lai dotu vietu jauizdevumiem. Atkalpārdevēji šo grāmatu var pasūtināt: MANOR — Book Mailing Service, P. O. Box 690, Rockville Centre, N.Y. 11571, USA.

dāvanu veikals
The Silver Lantern
kristals · sudrablietas · keramika
DON MILLS CENTRE · 939 LAWRENCE AVE, E.
445 4043 ausma magons

Labo visāda veida automašīnas
CREST MOTORS CUSTOM SERVICE
Latviešu uzņēmums, īpašnieks S. MIĶELSONS
253 Merton Str. (starp Yonge un Mt. Pleasant),
Tel. 485-5537
Sestdienās strādā līdz 12.00.

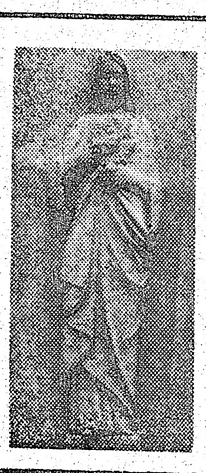

Gatavo
piemiņekļus un
skulptūras
CANADIAN ART
MEMORIALS LTD.
Port Credit, Ont.
Tēlnieks P. POLNA
16 Bowden Street,
Toronto, Ont. M4K 2X2
Tel. 466-7589

DALT'S HONDA
2343 Eglinton Ave. W.,
(pie Caledonia)) Toronto, Ont.
M6E 2L6. Tel. 789-4101
Vecākā un lielākā HONDA auto
pārstāvība Kanadā
Iegavusi augstāko atzinību Kanadā par klientu apkalpošanu. Esot DALT'S HONDA pārstāvis, ceru uz tautiešu tādu pašu uzticību un atsaucību, kādu tie man parādījuši manos ilgajos darbības gados, strādājot EATON firmā.
Tel. mājās 742-6268. Nikolajs (Nick) Mednis

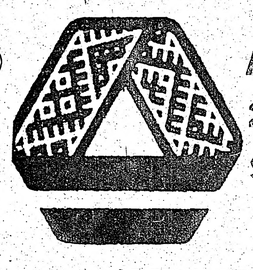

AUSTRĀLIJAS LATVIEŠU
29. KULTŪRAS DIENAS
SIDNEJĀ
GRUPA IZLIDO 15. DECEMBRĪ
Atgriešanās pēc patikas.
MARŠRŪTS: Jūsu dzīves vieta — Honolulu — American Samoa — Fiji salas Sydney — uz mājām.
CENA: sākot no US$ 545.00
TRAVEL SERVICE - L. V. CLUB
Tel. (206) 255-6082
12636 S.E. 161 St., Renton, Wash. 98055, U.S.A.
IETEICAMA AGRĪNA REĢISTRĒŠANĀS.
Informācijai un reģistrācijai sazināties:
Pārsāvis Kanadā:
Mr. P. RATNIEKS — DV BOOKSTORE,
491 College St., Toronto, Ont., Canada M6G 1A5
Tel. (416) 921-7121

Ja esat nodomājuši iegādāties
JAUNU 1980. GADA AUTOMAŠINU
apmeklējiet mūsu skates telpas
CHEVROLET — CITATION
CHEVELLE — OLDSMOBILE
CAMARO — OMEGA
CHEVETTE
Sazinieties nekavējoties ar mūsu latviešu pārstāvi
Hans Plaude Tālr. HO 6-1131
Robertsons Motors Ltd.
1555 Danforth Ave., Toronto, Ont.

FOAM-TECH
INSULATION CONTRACTOR
Namejs BATRAKS — (416) 274-3938
TAUPIET — izolējiet savu māju un vasarnīcu griestus un sienas, kā arī treileŗus. Speciālistu darbs ar vislabākiem izolācijas materiāliem. Aprēķini bez maksas.
P. O. Box 1, Station A, Mississauga, Ont. L5A 2Y9

BROADVIEW WOOLS, ARTS & CRAFTS
Īpašn. Elza Avots
Veikali Toronto:
674 Broadview Ave., pie Danforth, tel. 469-2005
9 Queen St. East, pie Yonge ielas 368-5011
Lielā izvēlē īstas un sintētiskas vilnas dzijas, vietējās un ārzemju; aužamās dzijas, vilnas dzīpari. Materiāli dažādu latvisku rokdarbu gatavošanai, linu materiāli, diegi, audekli, kanva visādos rupjumos. Dāvanām dažādi rokdarbi un audumi, atsevišķi tautas tērpu gabali. Padomi rokdarbu jautājumos.
Veikali atvērti:
ceturtd. un piektd. no 9 rītā — 8 vak.;
Pirmd., otrd. un trešd. no 9 rītā — 6 vak.;
sestdienās no 9.30 rītā — 4 pēcp.

SAIŅI UZ BALTIJAS VALSTĪM
un P.S.R.S.
Mēs pārsūtām apdrošinātus drēbju un apavu sainīšus līdz 19¾ märc. netto
LIELA MANTU IZVĒLE MŪSU VEIKALA
Biroja laiks — pirmd., otrd., ceturtdien un piektdien no pl. 9.00 — 17.00
Piektdienās vēlākā laikā — iepriekš sazinoties pa telefonu.
Sestdienās no pl. 9.00 — 16.30, trešdienās birojs slēgts.
Baltic Exporting Co.
482 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. M0R 2N5
Tālr. 531-3098

LATVIEŠU VĒSTURES MŪZEJS
meklē dažādus priekšmetus, kas liecina par latviešu dzīvi, ģimeni, darbu un kultūru.
Informācijai — A. Brumelis, 210 Kirk Dr., Thornhill, Ont. L3T 3L8, Canada.
Tel. 1-416-889-0472

Igauņu cīnītājam aizejot

Veļu pulkiem 5. septembrī pievienojies sirsnīgs latviešu karavīru draugs bij. Igaunijas armijas kapt. Manivalds Randla. Viņš bija viens no tiem igauņu patriotiem, kam ne tikai rūpēja savas zemes brīvība, bet kas arī saprata nepieciešamību kopdarbībai starp igauņu, latviešu un lietuviešu bēgļiem. M. Randla bija viens no dedzīgākajiem Toronto baltiešu veterānu korpusa dibinātājiem un vadītājiem.

M. Randla dzimis 1907. g. 15. nov. Hapsalā, Igaunijā. Pēc vietējās vidusskolas beigšanas ceļš ved uz armiju, un M. Randla nobeidz Igaunijas Karaskolu 1929. g. Seko dienests vairākos pulkos, bet 1937. g. vītn. Randla ir jau pats lektors Igaunijas Karaskolā. 1939. g. uzņemts Igaunijas Augstākā kara skolā un 1940. g. paaugstināts par kapteini.

Sākoties karam ar Vāciju, 1941. g. izbēg no sarkanarmijas un stājas igauņu cīnītāju rindās. 2. Pasaules karā kapt. Randla sākumā komandē rotu, vēlāk bataljonu; apbalvots ar vairākām goda zīmēm.

Toronto M. Randla organizēja igauņu veterānus Kanadā un nodibināja Toronto veterānu nodaļu, būdams ilgus gadus tās valdes priekšsēdis. Bijis arī igauņu Centrālkomitejas Kanadā loceklis. Pēdējā laikā viņu māca ļauna slimība.

Aizgājēja izvadīšanai bija rīkots svinīgs dievkalpojums Trinity lut. baznīcā Toronto. Pie šķirsta stāvēja korporācijas Ugala un Toronto un Hamiltonas igauņu veterānu nodaļu sērās tīto karogu goda sardze. Atvadu vārdus teica Igaunijas ģenerālkonsuls I. Heinso, igauņu veterānu Centrālās valdes priekšsēdis A Jurs, Baltiešu veterānu ligas Kanadā priekšnieks Edm. Ozols, Toronto DV nod. valdes priekšsēdis Z. Akots, daudzu igauņu organizāciju pārstāvji, lietuviešu aizsargu nod. priekšnieks S. Jokubaitis un korp. Tirvetia pārstāvis. Latviešu veterāni vienmēr atcerēsies kpt. M. Randlu kā sirsnīgu un patiesu draugu.

Edm. Ozols

Laikraksts
LATVIJA
AMERIKĀ
atsevišķus numurus
var pirkt Toronto
latviešu veikalos un
DV grāmatnīcā
491 College St.,
kā arī apiestuvē

Brālis Latvijā
meklē brāli
V. Kānbergu,
kas 1966. g. dzīvojis
Toronto, Laxton Ave.
Lūdz rakstīt Latvijai Amerikā ar norādi
„Brālis"

Daugavas Vanagu nams
PIEDĀVĀ ZĀLI
DAŽĀDIEM SARĪKOJUMIEM
PIEPRASIET TELEFONISKI
SVĒTDIENĀS DZĒRIENI TIKAI PIE MALTĪTĒM

125 Broadview Ave.
Tel. 465-5225

Daugavas Vanagu klubs
ATVĒRTS BIEDRIEM UN VIESIEM
no pirmd. līdz ceturtd., iesk., no pl. 12 dienā — 12 naktī,
piektdienāsun sestdienās no pl. 12 dienā līdz 1 naktī,
svētdienās no pl. 12 dienā līdz 9 vakarā.

kas? kur? ko?

Town & Country Real Estate Ltd.
V. Palma - pārstāvis

41 Heathcote Ave., Willowdale, Ont. M2L 1Y9
Tel. 444-2447

Pērkot un pārdodot savu nekustamu īpašumu, zvaniet nesaistošai informācijai 444-2447. Mājas lielā izvēlē visā pilsētā. Palīdzam sagādāt obligācijas un iemaksas māju pirkšanai uz izdevīgiem noteikumiem.

RATAS
— IGAUŅU OPTIĶIS
274 Danforth Avenue. Tel. 465-6251
Gatavo brilles pēc receptēm.
Zeiss ● Rodenstock ● Crist Dior rāmji.
Specialitāte — dubultlēcu brilles ● Kontaktlēcas (soft).
Pulksteņi: Omega, Triosot, Bulova.
Latviešiem atlaide

Alcan Building Products
Authorized Dealer

Māju īpašnieki!

Sazinieties ar uzņēmuma īpašnieku—bez starpniekiem
Ir trīs veidi, kā var ietaupīt ar ALCAN SIDING:

1) **Ietaupa darbu un laiku**
2) **Instalācijas un apkures izdevumus**
3) **Uzlabo izskatu un līdz ar to palielina mājas vērtību, ieskaitot ALCAN 20 gadu garantiju**

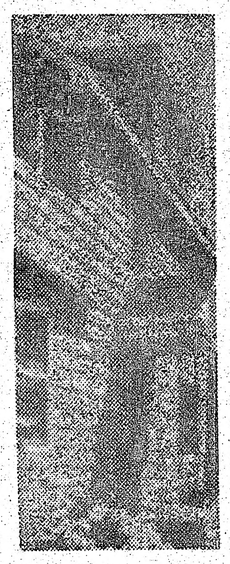

△ LIETUS NOVADA CAURULES
△ LOGUS
△ DURVIS
△ MARĶĪZES (Awnings)
△ JUMTA PĀRKARES (Sofit and fascia)

CENTURY ALUMINUM INSTALLERS
534-2864 *Īpašnieks Artūrs Mīme*
2226 Dundas St. W., Toronto, M6R 1X3

A. Eglītis — TV RENTALS
1708 Queen St. W., Toronto M6R 1B3
Tel. 537-1401

Vasara aizsteidzas — atmiņas paliek

BENJAMIŅA FILMU LABORATORIJA
247 Richmond St. E.,Tor.,Ont.M5A 1P2 (416) 863-1166

LATVIEŠU NAMS
IZĪRĒ
TELPAS
491 College St.
KLĀJ
VIESĪBU
GALDUS
Tel. 922-2931

TRANSPORTA UZŅĒMUMS

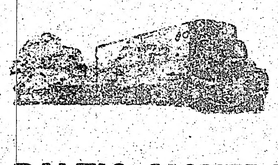

BALTIC MOVERS
TĀLR. 534-1463, Toronto

OPTICAL STUDIO
R. Schmal, Optician
VĀCU OPTIĶIS —
Specializējies kontaktlēcu nozarē. Lielā izvēlē ekspertu acu rāmji.
1586 Bloor St. W. Toronto, vienu bloku no Latvijas kredītsab. Dundas - Bloor ostaļas. Telef. 536-6252.

R. S. KANE Ltd.
apbedīšanas birojs
4612 YONGE STREET
(Sheppard Avenue tuvumā)
Willowdale, Ont.
221-1159

BROADVIEW DELIKATEŠU VEIKALS
141 DANFORTH AVE.
Tel.: HO 5-9905 *Ausma Miķelsone*

Plašā izvēlē
latviska un moderna keramika, skulptūras, sienas segas
Pieņem pasūtījumus bankešu un pusdienu ēdieniem (īpatnēji latviski medus dzeltumi un zaļi).
ZIGFRĪDS JURĀNS — ZIGFRĪDS ART POTTERY
1220A Bloor St. W., Toronto M6P 3L6, tālr. 535-6210

M. LUNSKY, O.D., M. Sc.
LOUIS LUNSKY, R. O.
OPTIĶI
Iepriekš pieteikšanās
Tālr. 921-3924
470 College St. (Pie Bathurst)
Toronto M5G 1A5

Latviska dāvana
SVĒTKOS
un vienmēr
Laikraksts Latvija Amerikā
Latvija Amerikā Publishing, Ltd.
125 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4M 2E9

Lūdzu piesūtīt manu dāvanu (L. A. abonementu), uz vienu gadu, sākot ar .....

Mr., Mrs., Miss. .....

Adrese .....

.....

Lūdzu pievienot 1. numuram kartīti ar dāvinātāja vārdu: .....

Esmu Latvija Amerikā abonents, tādēļ nosūtu speciāli dāvanām pazemināto maksu $22.

(Vārds un uzvārds)

Adrese .....

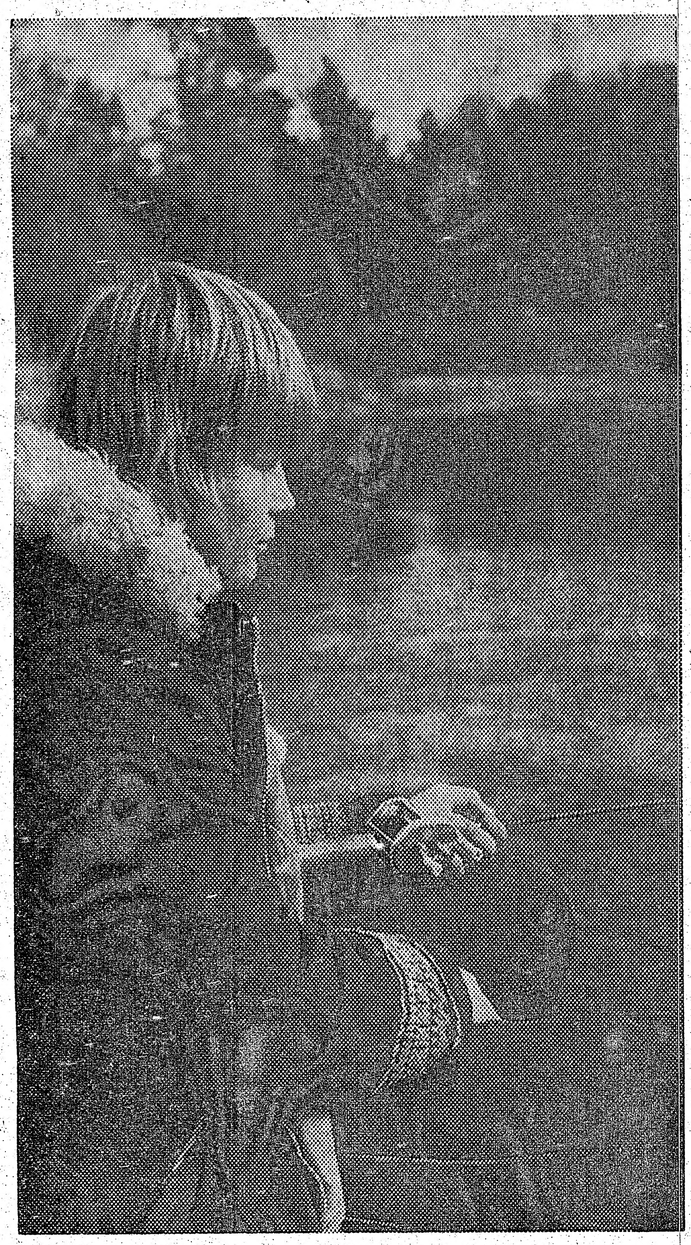

Laiks brīžiem sameties vēss, ka nepieciešams kažociņš, sevišķi, ja pavadāms ilgāks laiks pie ūdeņiem ar makšķeri rokā. Attēlā Ēriks Blūms gaida lomu Sidrabenes upē. Sidrabenē šīs nedēļas nogalē notiek tradicionālais Sidrabeniešu vakars un DV Kanadā un ASV kopēja valdes sēde.

Foto: V. Ligers

Rietumi financē...

(Turpinājums no 1. lp.)

dus atklājuši pretestības kustības aktīvisti. Cik nav tādu gadījumu, kuŗos par šādiem nelaimīgiem upuŗiem, kas kļuvuši čekas cietumnieki, pat gailis neiedziedās.. To it sevišķi derētu iegaumēt mūsu pašu emigrācijas jaunākās paaudzes liberāļiem, kas čekas sūtītos kultūras sakaru reprezentantus naīvi saņem atplestām rokām.

Zūdot uzticībai tagadējai ASV administrācijai, Rietumvācija negaidot atvēlējusi 10 bilj. dol. savu militāro spēku potenciāļa celšanai.

Zviedrijā notikušās parlamenta vēlēšanās sociālists Olafs Palme pat kopā ar komūnistiem palicis mazākumā. Pilsonisko partiju niecīgais vairākums vismaz uz laiku pasarga Zviedriju no šaubīgu tiltu celšanu pāri Baltijas jūrai.

Nobeigumā pieminēsim milzu pretatomspēku demonstrācijas ASV. Tās vadītāja ir pazīstamā filmu aktrise un Hanojas valdības atbalstītāja Džēna Fonda. Neviena protesta balss nav pacēlusies par Pad. savienībā saceltām atomenerģijas spēkstacijām. Nav šaubu, ka Fonda un viņas lētticīgie sekotāji ar tagadējo aktīvitāti kalpo Pad. savienības politiskiem un arī militāriem mērķiem. Vai tā nav liktenīga ironija, ka Fondas Kremļa propagandas scenāriju miljoniem amerikāņi televīzijā un radiofonā varēja noskatīties tās pašas „cilvēces eksistences apdraudošās" atomenerģijas ražotās elektriskās strāvas piegādes rezultātā: Ak, pasaulīt!

Aleksandrs Ķegumnieks

ALKA 25 gadu jubilejas kongress

Šis bija Amerikas latviešu katoļu apvienības 13 kongress, iezīmējot apvienības 25 gadu darbības atceri. Kongresā piedalījās 25 delegāti, un to ievadīja rīcības komitejas priekšsēdis J. Gžibovskis. Lūgšanu teica apvienības kapellāns mons. A. Grosbergs, pieminot mūžībā aizsauktos apvienības dibinātājus bīskapu J. Rancānu un prelātu E. Stuķeli. Kongresu atklāja priekšsēdis Dr. Z. Zadvickis, uzsverot galveno mērķi — Latvijas brīvības atgūšanu, jo bez brīvas Latvijas nebūs arī brīvas Kurzemes, Zemgales, Vidzemes vai Latgales.

Latviešu katoļu darba koordinātors ASV prelāts Dr. L. Vārna savā apsveikumā nolasīja arī latviešu katoļu augstākā garīgās aprūpes vaditāja mons. K. Ruča sveicienus un vēstījumu. No Pensionāru apvienības sveicienus nodeva māc. P. Nesaule. Kanadas latviešu katoļu apvienības sveicienus nodeva apvienības priekšsēdis S. Gabrāns. No bīskapa J. Rancāna fonda sveicināja K. Znotiņš, no Latviešu katoļu studentu apvienības Dzintars — A. Tūtiņš, korp. Lacuania — J. Grodnis, Latviešu sabiedriskā centra Indianapolē — K. Sventeckis, Indianas latviešu biedrības — J. Vanags, DV apvienības — V Jansons, latv. ev. lut. draudzes — J. Pūtelis, Latv. katoļu stud. apvienības Dzintars Indianapoles apv. — J. Liepnieks. Ņujorkas latv. katoļu draudzes sveicienus nodeva B. Plass. Bija arī daudz rakstveida apsveikumu, starp tiem arī Latvijas sūtniecības vadītāja Vašingtonā Dr. A. Dinberga un konsula Dr. E. Upenieka, Toronto, sveicieni, tāpat apsveikumi no PBLA priekšsēža Dr. I. Spilnera un ALA priekšsēža J. Riekstiņa.

Apvienības priekšsēdis P. Daugavietis īsumā apskatīja apvienības dibināšanu un mērķus un to īstenošanos 25 darba gados. Gleznu un daiļamatniecības darbu izstādi un grāmatu skati atklāja ALKA kultūras daļas vadītāja Paulīne Zadvinska. Izstādē piedalījās M. Skutāne-Netza, A. Pastars, Edg. Vingris, P. Zadvinska un J. Pabērzs. Grāmatu klāstu sakārtojuši Fr. Teirumnīks un Fr. Zeps.

Kongresu vadīja K. Sventeckis ar vietniekiem L. Odeiko un prof. L. Latkovsku; sekretāres bija M. Grante un A. Motivāne. Goda prezidijā aicināja viesus no Kanadas — S. Gabrānu un K. Znotiņu. Par pagājušo divu gadu darbības periodu ziņoja priekšsēdis Dr. Z. Zadvinskis, minot gadskārtējo latviešu katoļu sapulcēšanos Garezerā un notikušās Katoļu dienas Klīvlandē. Valde izdevusi brošūru par apvienības 25 gadiem. Kasiere A. Ragausa ziņoja, ka materiāli atbalstīts Vatikāna raidītājs, mons. K. Ruča darbs, Minsteres ģimnazija, Patiesības fonds un citi pasākumi. Jauniešiem piešķirtas stipendijas Rietummičigenas latviešu valodas kursos. Ziņojumus sniedza arī kultūras daļas vadītāja P. Zadvinska un apvienības sekretāre V. Visocka. Revīzijas komisijas atzinīgo vērtējumu nolasīja K. Motivāns.

Aizklāti balsojot, par jauno ALKA valdes priekšsēdi ievēlēja Jānis Gžibovski. Pārējos valdes locekļus ievēlēja ar aklamāciju: Jāni Liepnieku, Lidiju Liepnieci, Regīnu Rēķi, Kazimiru Motivānu, Stanislavu Baibu, Albertu Rudzātu un Zigrīdu Hītkoti, visi no Indianapoles. Arī revīzijas komisiju ievēlēja ar aklamāciju: Dr. Z. Zadvinski, K. Ančupānu un V. Visocku, visi no Grand Rapidiem.

Ls

Ziemeļamerikas meistarsacīkstes šaušanā

Ziemeļamerikas baltiešu meistarsacīkstes šaušanā risinājās 15. un 16. septembrī Lietuviešu šautuvē pie Kaledonijas. Sacīkšu techniskā vadība šoreiz bija uzticēta lietuviešiem. Pirmās dienas sacensības risinājās šauteņu klasēs. Tajās bija 15 dalībnieki, no tiem 4 latvieši. Šaušanas disciplīnā ar smagajām šautenēm uzvarēja igauņu komanda. Latviešiem un lietuviešiem neizdevās sastādīt pilnu komandu.

Individuālā šaušanā (iesp. 600 p.) baltiešu meistargodu izcīnīja N. Ozoliņš (585), sekoja P. Grauds (582) un K. Treijs (igaunis — 578). Ar smagajām šautenēm (3 pozīcijās) atkal uzvarēja N. Ozoliņš (549). Otrā vietā E. Gerings (igaunis — 546), trešā P. Grauds (544).

Komandu sacensībās uzvaru guva latviešu komanda: (P. Grauds, N. Ozoliņš, G. Paeglis un O. Zvirgzdgrauds) — 2086 punkti no iespējamiem 2400. Individuālā klasē ar vieglajām šautenēm uzvaru atkal guva N. Ozoliņš (569 no iespēj. 600); G. Paeglis (563) un P. Grauds (560).

Sacīkšu otrā dienā risinājās māla baložu šaušana. Piedalījās 13 latviešu, 16 lietuviešu un 5 igauņu šāvēji. Individuālā šaušanas disciplīnā (iesp. 100) uzvarēja V. Krauklis (99), otrā vietā H. Leitis (97), trešā O. Ivanovskis (96).

Komandu sacensībā uzvarēja latviešu šāvēji, bez jau minētajiem pievienojoties vēl J. Muskatam (94) un E. Rostam (94) un iegūstot augstāko rezultātu (480 baloži), kāds līdzīgās sacīkstēs nebija sasniegts. Otrā vietā palika lietuviešu komanda (455), trešā igauņi (396).

O. K.

Atbrīvots Kanadas pavalstnieks

Kanadas pavalstnieks Jakovs Bakics, kas bija apsūdzēts nacistu kara noziegumos, Dienvidslavijas tiesa attaisnojusi. Viņš varēs atgriezties pie savas ģimenes Edmontonā. Bakicu arestēja 1978. g. maijā, kad viņš apciemojis radus dzimtenē. Apsūdzētais attaisnots pēc 16 mēnešu pavadīšanas cietumā. Bakics pēc kara devās uz Kanadu un apmetās Edmontonā, kur ieguva Kanadas pavalstniecību.

Vanadžu salidojums Minsterē

Minsteres latviešu ģimnazijas telpās 16. septembrī notika Rietumvācijas vanadžu salidojums Minsteres vanadžu kopas izkārtojumā. Šis salidojums šoreiz zināmā mērā sakrita ar nelaimīgiem apstākļiem, jo līdzšinējā Vācijas vanadžu vadītāja bija saslimusi, bet jaunā vadītāja vēl nebija zināma, jo vēlēšanas bija tikko kā pabeigušās un rezultāti vēl pilnībā nezināmi. Salidojums tomēr bija labi izdevies. Telpas bija pildītas līdz pēdējai vietai, klāt esot arī DV Rietumvācijas valdei.

Dalībniekus sveica Minsteres vanadžu vadītāja Aložāne un DV Rietumvācijas priekšnieks J Leitītis. Ar rakstu bija sveicinājusi vanadžu pr-ce A. Liepiņa no Anglijas. Fārrunas bija spraigas un interesantas. Valdes loceklis Bērzaines jautājumos S. Spurdziņš uzsvēra, ka Bērzainē visus darbus nespēj paveikt tikai vīri vien, ir vajadzīgas arī sievišu rokas. Runātājs, tāpat Minsteres ģimnazijas internāta vadītājs I. Balodis, izteica prieku, ka vanadzes interesējas par Bērzaini un tās vajadzībām, kas līdz šim nav noticis.

S. Spurdziņš teica zīmīgus vārdus: „Reiz mātes ,sievas un līgavas izvadīja karavīrus uz fronti. Tāpat tagad visur nepieciešams sieviešu atbalsts un viņu labais padoms. Katra vanadžu kopa var sniegt savu palīdzību pēc savām iespējām. Ir jāpadomā, kā Bērzainei varētu palīdzēt un ko tur varētu izveidot.

DV Rietumvācijas valdes priekšnieks izteica vēlēšanos Bērzainē dzirdēt bērnu čalas vasarā. Salidojuma dalībnieces izteicās par bērnu nometnes ierīkošanu Bērzainē nākošā vasarā. Vanadzes nolēma ierosinājumu nodot jaunajai vanadžu vadītājai. Pirmajā bērnu nometnē ieteica uzņemt 15 — 20 bērnus, vecumā no 7 līdz 12 gadiem. Nometne būtu rīkojama augustā, piem. no 2. līdz 24. datumam. Vanadzes par šo darbu izrādīja lielu interesi.

Minsteres vanadzes salidojuma dalībniekus pacienāja ar kafiju un cepumiem.

A. Klimanis

LNJAK kongresa norise

5. okt. pl. 20 iepazīšanās balle.

6. okt. pl. 10 kongresa atklāšana (Baiba Rubesa un Dr. Ilgvars Spilners), pēc tam Uģis Ziemelis stāstīs par savu studiju gadu Rīgā. Pl. 10.45 paneļdiskusijas par Latvijas apciemojumiem (R. Ozols, U. Ziemelis u. c.). Pl. 11.45 otra paneļdiskusija par olimpiskajām spēlēm, piedaloties P. Vasariņam un R. Ozolam. Pl. 12.30 pusdienas. Pl. 13.30 R. Ozola referāts par dzīves stilu Latvijā. Pl. 14.15 „Latviešu jaunatne Kanadā nav gatava cīnīties par Latvijas brīvību". debatēs bij. LNJAK priekšsēži. Debates vadīs Valdis Liepiņš. Pl. 15.15 Imanta Lešinska referāts. Pl. 19.30 Kokteiļa stunda, pēc tam jubilejas balle.

7. oktobrī: Uģa Ziemeļa slīdīšu izrāde par Latviju. Pl. 12 LNJAK pilnsapulce. Pl. 18 balle Varavīksnes alā.

8. okt. sporta spēles un atvadīšanās. Sarīkojumi notiks Toronto latviešu centrā.